

Stad + Groen

HET VAKBLAD VOOR OPENBAAR GROEN EN HET VERGROENEN VAN DE BUITENRUIMTE

DEMODAG TALUDMAAIEN

Demonstratiedag robotmaaiers trekt een kleine, maar serieuze schare bezoekers

Bert Daling

Meebuigen in plaats
van buigen

Blokhagen

Hoge hagen en
lage hagen

Enk groen & golf... de Vernieuwers LEVENBAAR GROEN | 2.0

Blik in de toekomst

Supertrees_ zijn het bomen?_ lampen?_ geluidsinstallaties?_ dat allemaal en meer_ nieuwe ontwikkeling_ groeninnovatie_ toekomstmuziek?_ in Singapore al werkelijkheid_ nu nog in Nederland_ de Enk is er klaar voor_ wij staan in de startblokken_ willen voorop lopen_ vernieuwen_ zien grote voordelen _ veel toepassingen_ die we vandaag al in willen zetten_ wie doet er mee?_ de Enk zegt ja_ samen maken we de stad leefbaarder.

De vernieuwers van
De Enk groen & golf

Meer weten over de Vernieuwers?

T: 0317 - 727000

(Frans Reulink)

www.deenkgroenengolf.nl

info@deenkgroenengolf.nl

'Strakke lijnvoering verbindt de functies'

Monumentaal groen

Het Rijksmonument B30 in Den Haag maakt een stevige verandering door. Na ruim honderd jaar krijgt het monumentale gebouw een nieuwe functie als het kenniscentrum van de rijksoverheid. En dat gaat niet zonder een buitenruimte in de vorm van een daktuin die de essentie van het monumentale pand ademt.

Het Rijksmonument B30 is ontworpen door Rijksbouwmeester Knuttel en gebouwd in de Eerste Wereldoorlog als departement van Landbouw, Nijverheid en Handel. In de loop van de jaren zijn de verwachtingen en eisen van de gebruikers van het pand zodanig veranderd dat het gebouw 'geüpdatet' moest worden. Daarom heeft KAAAN Architecten het pand herontworpen in een samenwerking met Facilicom en Breijer Bouw en Installatie. Donkergroen heeft in samenwerking met KAAAN het technische ontwerp van de tuinen uitgewerkt.

Ritme en dynamiek

Hoewel de monumentale karakter van het pand bewaard is gebleven, heeft met name het interieur een open, strakke en moderne uitstraling gekregen. De strakke lijnen en patronen die aanwezig zijn in het pand vloeien daarbij naadloos door in de buitenruimte. Door grote openslaande deuren is er grote meerwaarde ontstaan in gebruik doordat de buitenruimte hiermee echt onderdeel wordt van het totale pand. Vergaderingen, feesten of bijeenkomsten kunnen hiermee immers ook buiten worden georganiseerd.

Grote vakken met beplanting in verschillende tinten en met verschillende bloeiwijzen zullen zorgen voor een seizoensbeleving waarvan het hele jaar door genoten kan worden. Bij de keuze van deze beplanting is rekening gehouden met meerdere niveaus van beleving; vanuit het pand ziet men de tuin anders dan wanneer men door de tuin loopt. De dynamiek van de beplanting komt dan ook niet alleen voort vanuit de verschillende kleuren en bladvormen, maar ook vanuit de verschillende hoogten die de plantsoorten hebben.

"Er is rekening gehouden met meerdere niveaus van beleving"

Voor de smalle tuin, gelegen aan de zijde van de seminarfoyer, moest er rekening gehouden worden met nog een derde niveau van beleving. Deze ruimte ligt namelijk op een lager niveau dan de tuin, en men kijkt dus vanaf een lager niveau de tuin in. Dit, in combinatie met de schaarse aanwezigheid van zon, zorgde ervoor dat er creatieve oplossingen gevonden moesten worden voor de beplantingskeuze die past bij de bredere tuin grenzend aan de kantoorruimtes.

Naast de verschillende soorten beplanting zijn er ook solitaire heesters in de tuin geplaatst, evenals drie meter hoge taxushagen die de tuinen afkaderen. Het geheel wordt daarbij 's avonds sfeervol verlicht.

Publiek-private samenwerking

Voor het project is een samenwerking opgestart tussen meerdere partijen en de rijksoverheid, een publiek-private samenwerking (PPS) voor 30 jaar. Mark van Oeveren is projectcoördinator Bouw van Breijer Bouw en Installatie, één van deze partijen. Mark: "Tijdens het project B30 was ik verantwoordelijk voor de organisatorische

voorbereiding. Samen met onder andere Donkergroen hebben wij de wensen en eisen van de opdrachtgever in acht genomen, op basis waarvan uiteindelijk een plan is uitgewerkt. De vooroverleggen met Ontwerp & Advies van Donkergroen zijn prima verlopen, en aansluitend daarop is de uitvoering ook goed gegaan."

Onderhoud

Voor zo'n lange periode van 30 jaar is het van belang dat er tijdens de ontwerpfase al geanticipeerd wordt op het toekomstige onderhoud. Gebruik je materiaal wat weinig onderhoud vraagt over de jaren, dan werk je slimmer, goedkoper en duurzamer.

"Slimmer, goedkoper en duurzamer werken door materiaal dat weinig onderhoud vraagt"

BREEAM

Belangrijk onderdeel van het project vormde ook de BREEAM certificering. Het pand wordt opgeleverd met een Breeam-Very-Good score voor Nieuwbouw. Daarbij heeft Donkergroen voor de complete verantwoording gezorgd van de tuinelementen.

Bezoek onze website:
donkergroen.nl

Lef en ambitie?
werkenbijdonkergroen.nl

Ook in 2017 maken we de wereld heel veel groener

Van Amsterdam tot Moskou. Van Londen tot Parijs. En van Berlijn tot Brussel. Samen met landschapsarchitecten, stedenbouwers en andere groenprofessionals hebben we in 2017 weer prachtige projecten op de agenda staan.

.....

16 Meebuigen in plaats van buigen

Ooit had zo'n beetje ieder groen aannemersbedrijf een tuincentrum – of omgekeerd, als u dat wilt: ieder tuincentrum een aannemersbedrijf. Hoewel die tijd achter ons ligt, gelooft onze ceo van dienst Bert Daling van Groentotaal A. de Boer nog steeds in de combinatie van een tuincentrum en aannemersbedrijf. Maar zelfs voor Daling lijkt het beeld te kantelen.

COLOFON

Stad + Groen is een uitgave van NWST NeWSTories bv- wordt in een gemiddelde oplage van 4400 exemplaren verspreid onder groenbeheerders, groene aannemers, landschapsarchitecten, adviseurs en toeleveranciers in de groene sector. Bij alles staat de praktisch ingestelde vakman centraal.

Redactie & commercie

NWST NeWSTories bv
Fransesstraat 41
6524 HT Nijmegen
T 024-3602454
F 024-3602464
I www.stad-en-groen.nl
M info@nwst.nl

Hoofdredacteur: Hein van Iersel (hein@nwst.nl)
Operationeelmanager: Peter Jansen (peter@nwst.nl)
Redacteuren: Kelly Kuenen (kelly@nwst.nl)
Nino Stuivenberg (stagiaire)
Vormgeving: Marie Cecile Oosterhout
en Tessa Benders (StudioBont)
Advertenties: Alberto Palsgraaf
(alberto@nwst.nl)
Rik Groenewegen
(rik@nwst.nl)
Sales support: Lieke van der Weijde
(lieke@nwst.nl)

Abonnementen

Controlled circulation: Dit betekent dat alle professionals in de groene sector recht hebben op een gratis abonnement. Niet werkzaam in de groene sector €99,- per jaar. De abonnementsperiode loopt van 1 januari tot en met 31 december van ieder jaar en uw abonnement zal jaarlijks automatisch worden verlengd, tenzij uw schriftelijke wederopzegging uiterlijk 31 oktober voorafgaand aan de nieuwe abonnementsperiode in ons bezit is.

ISSN: 2352-4634

Alle auteursrechten en databankrechten ten aanzien van (de inhoud van) deze uitgave worden uitdrukkelijk voorbehouden. Deze berusten bij Boomzorg c.q. de betreffende auteur. Niets uit deze uitgave mag zonder schriftelijke toestemming van de uitgever worden veeleenvoudigd en/of openbaar gemaakt door middel van druk, scan, fotokopie, elektronisch of op welke wijze dan ook. Boomzorg wordt tevens elektronisch opgeslagen en geëxploiteerd. Alle auteurs van tekstbijdragen in de vorm van artikelen of ingezonden brieven en/of makers van beeldmateriaal worden geacht daarvan op de hoogte te zijn en daarmee in te stemmen e.e.a. overeenkomstig de publicatie- en/of inkoopvoorwaarden. Deze zijn bij de redactie ter inzage of op te vragen.

Spelen met blokhagen

Hagen zijn er in allerlei soorten en maten. Hoge hagen, lage hagen, borderranden, blokhagen en vormsnoei. De grenzen tussen de 'soorten' hagen zijn niet altijd even duidelijk. De blokhaag is een vorm die vooral wordt toegepast op A-locaties en op plaatsen waar onderhoud iets meer mag kosten. Er is geen echte definitie van een blokhaag en het sortiment dat geschikt is om blokhagen van te maken is vrij beperkt. Maar ook dan is er nog genoeg variatie in blokhagen te bedenken.

Stad + Groen organiseert demodag taludmaaien

'Nu wordt het serieus', denkt machinebouwer Rein Drost waarschijnlijk, als de vier man sterke delegatie van Natuurmonumenten op 25 oktober stilhoudt bij zijn Timan RC-1000. De groep doet de ronde over Fort Vechten, waar op dat moment de door Stad + Groen georganiseerde Demonstratiedag Radiografisch Bestuurbare Robotmaaiers plaatsvindt.

Een groener (winkel)hart voor Alphen aan den Rijn

Zomaar een bericht uit de decemberkranten. Online bestedingen laten een groei zien van 35 procent ten opzichte van 2015. Helaas moet die omzet ergens vandaan komen. Dat betekent dus dat traditionele winkels op hun tellen moeten passen en zorgen dat ze aantrekkelijk blijven voor de consument. Hoe de gemeente Alphen aan den Rijn dat voor haar stadshart aanpakt, bespreek ik met Tseard Hoekstra, wethouder openbare ruimte.

32

95

Groenbeheerder Priem: 'Klaar voor Entente Florale'

De gemeente Leidschendam-Voorburg doet volgend jaar mee aan de Entente Florale. Ze wil de jury ontvangen op een locatie waar vijf jaar geleden flink in is geïnvesteerd: het stationsplein. Op deze locatie zet de gemeente momenteel de punten op de i: TFI Vitaler Groen prepareert de bodem op diepte, waarna Griffioen Wassenaar bv het GreentoColour®-concept toepast.

EN VERDER

- 10 Nieuws
- 38 *Après nous le déluge!* Na ons de zondvloed...
- 64 Young Green professional: Mario Geuze
- 68 Young Green professional: Gerwin de Vries
- 72 Young Green professional: Yorrit Noordhuizen
- 76 Groen, groener, groenst
- 84 Van tuin- en landschapsonderwerp naar contextueel ontwerp
- 88 Zijn trapveldjes nog wel veilig?
- 100 Balvert: 'De openbare ruimte moet een fijne plek voor elke burger zijn en dus poepvrij'
- 105 Een speelplek met een luchtje
- 109 Hoveniers krikken kennis op tijdens Tuinprofessionaldagen
- 114 Hoofdredactioneel

VOLG ONS

twitter.com/stadgroen

facebook.com/stadgroen

Aquaco B.V. is de one stop shop in watertechniek

Ontwerp • Engineering • Realisatie • Service en onderhoud

www.aquaco.nl

AQUACO
Specialist in H₂O

We love making water work

Voor zowel de afdeling
Beheer + Beleid als voor
Planuitwerking zoeken
wij projectvoorbereiders.

DE DG GROEP ZOEKT TWEЕ PROJECTVOORBEREIDERS

De DG Groep is een middelgroot adviesbureau voor de openbare ruimte. Kwaliteit, creativiteit en advies op maat staan bij ons voorop. Wij dragen graag bij aan een inspirerende en functionerende buitenruimte. Daarom bestrijken onze projecten vanaf de ontwerptafel tot aan het beheer van de buitenruimte met gebruik van innovatieve geo informatie oplossingen. Onze opdrachtgevers zijn voornamelijk overheden (gemeentelijk, provinciaal en rijk), landschaps-architecten, projectontwikkelaars en woningbouwverenigingen.

De afdeling Beheer en Beleid inventariseert, inspecteert en monitort de kwaliteit van de openbare ruimte. Daarnaast schrijven we (integrale)beleids- en beheerplannen, vanaf het strategische niveau tot aan werkplan en onderhoudsbestek. Waarbij resultaten grafisch worden gepresenteerd. Ook bieden wij ondersteuning bij de aanbesteding van (onderhouds)bestekken gedurende het gehele traject van voorbereiding tot aan de directievoering en toezicht op de uitvoering.

Als afdeling Planuitwerking bereiden we de uitvoering van ontwerpen voor de buitenruimte voor, van daktuin tot stadscentrum, van park tot industrieterrein. De ruimtelijke en functionele kwaliteit van het ontwerp staat centraal. We vertalen dit in contracten op maat voor de aanbesteding, de bijbehorende bestekken/contracten, begrotingen en de directievoering en toezicht op de uitvoering.

Als projectvoorbereider lever je een belangrijke bijdrage aan de projectteams voor de beide afdelingen.

Het draait om:

- Inventariseren en inspecteren van de openbare ruimte (voornamelijk beplanting, gras, straatmeubilair);
- Het maken van cultuur- en civieltechnische bestekken;
- Uitvoeren van toezicht op de bestekken;
- Het vervaardigen van contractdocumenten voor het onderhoud en inrichting van de buitenruimte;
- Teken in Autocad en/of Microstation en het bijhouden van gegevens;
- Het beheren van integrale datasets in GIS voor de openbare ruimte;
- Assisteren bij o.a. berekeningen, uitvoeringsprojecten ed.;
- Werken met Excel en Word voor het maken van overzichten.

Wat verwachten we van je?

Projectvoorbereider

- Je bent een "groene" of "grijze" mbo + -er of hbo-er, die gevoel heeft voor ICT/geo-informatica;
- Je kunt goed werken met Autocad, Microstation, GIS software, Excel en Word;
- Voor de afdeling Beheer & Beleid is kennis van beheerssoftware voor de openbare ruimte een pre;
- Voor de afdeling Planuitwerking is kennis van RAW software en UAV-GC contracten een pre;
- Je hebt een positieve, flexibele en zelfstandige instelling;
- Je bent stressbestendig, initiatiefrijk en je hebt goede contactuele eigenschappen;
- Je beschikt over rijbewijs B.

Standplaats: Hazerswoude-Dorp bij Boskoop

Uren: 32-40 uur/week

Aard dienstverband: jaarcontract met uitzicht op een vast dienstverband

Werk- en denkniveau: MBO+ of HBO

Solliciteren?

Solliciteren kan door je motivatiebrief voorzien van cv te sturen naar ggeluk@dgggroep.nl of mvdven@dgggroep.nl.

Meer informatie over de functie Planuitwerking kun je opvragen bij Gabriel Geluk via 06-45652978.

Meer informatie over de functie Beheer + Beleid kun je opvragen bij Marlien van de Ven via 06-45654059.

Sluitingsdatum 27 januari 2017.

DGGROEP
INGENIEURS VOOR
DE BUITENRUIMTE

GROENKEUR

'Natuurlijk' goed in Laanbomen

Volen 7 5812 AG Heide-Venray

T: 0478- 581436

F: 0478-568219

info@boomkwekerij-michels.nl

www.boomkwekerij-michels.nl

Ontwerp | Aanleg
Onderhoud | Beheer

Boogaart Almere BV

De Paal 41 Almere-Haven

PB: 50236, 1305 AE Almere

T: 036-5311454

info@boogaartalmere.nl

www.boogaartalmere.nl

Groenkeur is een mooie stap
richting de toekomst van
onze kinderen

T: 0344-65 13 24

F: 0344-65 27 60

kwekerij@flora-nova.nl

www.flora-nova.nl

Molenstraat 41b

4061 AB Ophemert

MILIEUKEUR

BREDASEWEG 15B

4881 DC ZUNDERT

TEL: +31 76 597 4051

FAX: +31 76 597 6800

WWW.BIEBOOM.NL

E-BIE ONLINE OFFERTE AANVRAAG

VOLG ONS OP FACEBOOK

SOLITAIRE – MEERSTAMMIGE – LAANBOMEN
HAAGGOED – BOSPLANTSOEN – SIERHEESTERS
VASTE PLANTEN – AUTOCHTOON MATERIAAL

In rozen een begrip

J.D.Maarse en Zn. B.V.

Oosteinderweg 489

1432 BJ Aalsmeer

Tel. 0297-324683 Fax 0297-340597

Info@maarse.nl - www.maarse.nl

Welke boom verdient de eretitel Inspiratieboom 2017?

Groenbeheerders en landschapsarchitecten, hoe vaak hebben ze niet een favoriete, maar ook ondergewaardeerde boom? De redactie van de vakbladen Boomzorg en Boom-In-Business wil ook in 2017 weer zes van die 'inspiratiebomen' voor het voetlicht brengen. De redactie zoekt ambassadeurs voor de assepoesters in bomenland. Ambassadeurs zijn groenbeheerders, landschapsarchitecten, politici of andere gebruikers die hun favoriete boom in een korte pitch kunnen voordragen voor de titel 'Inspiratieboom van 2017'. De redactie zoekt nadrukkelijk ambassadeurs met gebruikerservaring. Kwekers worden met klem uitgenodigd om hun stem uit te brengen en ook worden ze aan het woord gelaten over de inspiratiebomen in een serie van zes artikelen, maar ambassadeur worden kunnen ze niet. Dat privilege is voorbehouden aan beheerders. Inspiratiebomen zijn bomen die niet veel voorkomen, maar die wel een trackrecord hebben opgebouwd in de openbare ruimte. Tijdens de Boom Innovatie Dag in oktober 2017 kiest het publiek de meest bijzondere. Of er nu een laanboom, een meerstammige boom of een grote heester wordt voorgedragen voor de eretitel, dat maakt niet uit. De soort of cultivar is de genomineerde, niet de uitvoering daarvan. Men kan zich opgeven door een mailtje te sturen naar onze redactie via hein@nwst.nl.

AH Vrij wint Stigas Prijs

De Stigas Gezond en Vitaal Werken Prijs gaat dit jaar naar AH Vrij Groen, Grond en Infra. Dat heeft de jury donderdag 1 december bekendgemaakt tijdens het evenement 'Vitale Bedrijven hebben de Toekomst!' in de Brabantshallen in Den Bosch. Het bedrijf wordt door de jury geroemd om de wijze waarop het vroegtijdig maatregelen neemt om ziekteverzuim te voorkomen. Zo wordt de expertise van medewerkers gebruikt bij de aanschaf van machines. Dat helpt medewerkers onder meer bij de bewustwording van verstandig gebruik van het materieel. De tweede prijs gaat dit jaar naar hoveniersbedrijf Van der Tol, waar onder meer het tonen van waardering voor medewerkers door de jury beloond is. De derde prijs gaat naar Ter Laak Orchids. Dat bedrijf valt volgens de jury op door een voortrekkersrol in te nemen bij taakrotatie. De prijzen zijn uitgereikt door Maria Koelen, hoogleraar Gezondheid en Maatschappij aan de Wageningen Universiteit.

Thuis op uw terrein

Oude Heijningsedijk 30, Heijningen.
Telefoon: (0168) 46 28 56.
E-mail: info@gbf-bras.com www.gbf-bras.com

**BRAS FIJNAART
CULTUURTECHNIEK**

Eurograb EG
Grippers Rotators
Aanbouwdeelen
Tel: Mark: 06-53536381 of Bert: 06-11320757 Fax 087-7845931 Info@eurograb.nl

 Sor 50 H 1.5 ton's €2.895	 SOR 125 H 3.5 ton's € 3.095,-	 SOR 450 H 6-8 ton's € 5.685
 TM 510 € 930,-	 TM 520 € 1395,-	 TM 550 € 2750,-
 GR 10 1 tons € 290,-	 GR 30 3 tons € 390,-	 GR 55-M 5.5 tons € 500,-
 CW 05 L € 350,-	 Cw 10L € 450,-	

TK boomknipper
Vaste ophanging
Cw of andere wissel
€ 3350,-
TK fixed roatatie
Met Cw 10
€ 4900,-

€ WWW.EUROGRAB.NL €

LooHorst
Landscaping

LooHorst
Bedenken & Maken

Openbare ruimte | Bedrijven & instellingen | Particulieren
Bedenken & Maken | Bomen & Boomverzorging | Dak- & Gevelgroen

LooHorst Ermelo
Buitenbrinkweg 51
3853 LV Ermelo
T 0344 49 47 69
F 0344 49 47 98
ermelo@loohorst.com

LooHorst Ede
Verlengde blokkenweg 14
6727 AD Ede
T 0318 57 5577
F 0318 63 8728
ede@loohorst.com

www.LooHorst.com

LOZEMAN
Tuinmachines bv

Importeur van o.a. Grasshopper in de Benelux. Kijk voor meer informatie of voor de dealer bij u in de buurt op: www.grasshoppermaaiers.com/verkooppunten of bel ons nr. 0481-371423

DE GRASSHOPPER is door zijn hoge kwaliteit, lange levensduur, lage onderhoudskosten de juiste keuze voor uw tuin of park.
Groot aanbod aanbouwwerktuigen.

FERRARI
Glenni Ferrini
OREC
MITSUBISHI
STRIEGEL

Verheij slaat handen ineen met de burger

Per 1 januari 2017 verzorgt Verheij Integrale Groenzorg het integraal onderhoud voor de gemeenten Zuidplas en Stichtse Vecht. In deze geïntegreerde contracten staat burgerparticipatie centraal. Hoe zit dat; een terugtrekkende overheid en een aannemer die samen met de burgers de hand aan de ploeg gaat slaan? 'Het lijkt een nieuwe trend. Maar het is vooral het direct invullen van het eeuwenoude burgerschap', aldus Wilco Boender, commercieel manager bij Verheij Integrale groenzorg. Samen met de burgers en de gemeente gaat het bedrijf zorgen voor een 'kleurrijk buiten' in Zuidplas. Op deze manier versterken de markt en de burger gezamenlijk de leefbaarheid en sociale cohesie in de wijk. 'De samenwerking tussen burgers, bestuur, ambtenaren en aannemer binnen dit soort projecten is een invulling die past in de huidige netwerkmaatschappij. Eén aannemer die alles in de buitenruimte coördineert en de verantwoordelijkheid krijgt om de participatie van burgers te stimuleren en coördineren. Hierdoor hoeft de gemeente zich minder bezig te houden met de planning en organisatie van het werk en kan de gemeente zich concentreren op haar kerntaken', vervolgt Boender. Verheij zal met de burgers onder andere aan de slag gaan met zelfbeheer van gemeentelijk groen en zwerfvuilacties. Verder komen er acties met kinderen in de wijken en wordt er samengewerkt met mensen die al een actieve rol spelen in stad en landschap, zoals lokale boeren en kleinere lokale ondernemers. Op dit moment worden de projectteams samengesteld. Voor de uitvoering en coördinatie van de werkzaamheden wordt er de komende tijd breed ingezet op de werving en selectie van personeel. Het personeelsbestand van 100 vaste medewerkers en een flexibele schil van zo'n 70 medewerkers zal de komende maanden gaan groeien.

Jos Kleinloog naar Weed Control

Producent van onkruidbestrijdingsmachines Weed Control uit Waalwijk heeft onlangs Jos Kleinloog als nieuwe vertegenwoordiger voor de buitendienst verwelkomd. Kleinloog studeerde hbo Advanced Business Creation te 's-Hertogenbosch, met een specialisme in sales en accountmanagement. In 2013 studeerde hij af met een marktonderzoek bij Weed Control. Later werkte hij er gedurende tien maanden als vertegenwoordiger buitendienst. Na een onderbreking vanwege een reis- en werkperiode in het buitenland neemt hij deze functie opnieuw op zich. Bij Weed Control richt Kleinloog zich op acquisitie, klantcontact, beurzen en interne commercie. Ook neemt hij het onderhoud van de website en de promotie op zich.

Beregeningsinstallatie voor Paleis Het Loo

In opdracht van De Enk Groen & Golf realiseerde Aquaco de uitbreiding van de beregeningsinstallatie voor de grasstroken en taluds bij de Benedentuin van Paleis Het Loo in Apeldoorn. Het project omvatte de uitbreiding van het ondergrondse leidingsysteem en het installeren van 182 sproeiers van het type Weathermatic LX 4. Verder werden er acht Perrot-afsluiters geplaatst, met daarachter acht sectieafsluiters waarmee bepaalde gedeeltes handmatig tijdelijk uitgeschakeld kunnen worden. De uitbreiding van de beregeningsinstallatie is aangesloten op de bestaande pompunit en op het bestaande besturingssysteem.

Groene ondernemers positief over 2017

43,7% van de groene ondernemers kijkt positief tot zeer positief naar het eerste kwartaal van aankomend jaar. Dat blijkt uit een poll die onder VHG-leden werd uitgezet. Dat is iets meer dan de bijna 42% voor dezelfde periode vorig jaar. Branchevereniging VHG vroeg de ruim 1000 leden hoe zij over het eerste kwartaal van 2017 dachten. Ruim 300 van hen gaven hierop antwoord. Van de 35 groenvoorzieners die antwoordden, gaf 40% aan positief tot zeer positief naar het eerste kwartaal te kijken. Dat is beduidend meer dan voor dezelfde periode van vorig jaar; toen gaf 22,6% van hen dit antwoord. 11,4% van alle respondenten zegt negatief tot zeer negatief te zijn over het eerste kwartaal. Dit aandeel is iets kleiner dan vorig jaar.

Uitbreiding team OBB Ingenieurs

Het OBB-team van speelruimtespecialisten wordt sinds november versterkt door Arjan Vreugdenhil. Arjan studeerde Urban Design in Deventer. Op zijn persoonlijke internetpagina www.arjanvreugdenhil.nl verwoordt hij zijn visie op ontwerp en openbare ruimte als een 'grote verantwoordelijkheid voor het leven in brede zin'. Volgens Johan Oost van OBB Ingenieurs sluit dat aan op de visie van OBB dat de openbare ruimte leefruimte hoort te zijn. 'Als stedenbouwkundig ontwerper is het dan ook zijn verantwoordelijkheid om vanuit die bovenliggende visie leefbare publieke ruimte te ontwerpen, zowel op grote schaal, voor totale kindvriendelijke wijken, als met kleine ingrepen, zoals informele speelruimte, speelplekontwerpen en enthousiasmerende lezingen.' Met de nieuwe 'aanwinst' bestaat OBB uit een vijfkoppig team: planoloog Elske, sociaalgeograaf Madeleine, participatiespecialist Juul en speelruimtespecialist Johan.

HTM en AH Vrij onder- tekenen onderhouds- contract

In december 2016 hebben openbaarvervoersbedrijf HTM en AH Vrij Groen, Grond en Infra een onderhoudscontract ondertekend. Daarmee mag AH Vrij de rails en het omliggende groen van HTM de komende twee jaar onderhouden. Het contract gaat in per 1 januari 2017 en omvat het binnen- en buitengebied van HTM. Daaronder vallen niet alleen de rails en het omliggende groen van de stad Den Haag, maar ook de tramsporen van de Randstad Rail die tot Zoetermeer, Leidschendam en Rotterdam reiken. Infrawerkzaamheden die AH Vrij kan verzorgen, zijn onderhoud van groenvoorzieningen langs het spoor en onderhoud aan tramrails, het aanbrengen van verhardingen en beschoeiingen, gladheidbestrijding en het verwijderen, recyclen en leveren van spoorballast.

Staatsbosbeheer start met Jongerenraad

Staatssecretaris Martijn van Dam van Economische Zaken installeerde op donderdag 10 november in het Haagse Bos de Jongerenraad van Staatsbosbeheer. De Jongerenraad bestaat uit zes jongeren in de leeftijd van 18 tot 28 jaar met verschillende culturele achtergronden. Zij adviseren Staatsbosbeheer op verzoek bij allerlei vraagstukken die in natuurgebieden kunnen spelen, bij vraagstukken die betrekking hebben op een bepaalde doelgroep of op nieuw te ontwikkelen producten enzovoort. De jongeren spreken met verschillende stakeholders en met hun eigen achterban en brengen uiteindelijk advies uit aan de directeur van Staatsbosbeheer. Daarnaast kan de Jongerenraad ook uit eigen beweging advies uitbrengen. Steeds meer jongeren gebruiken en beleven onze natuur. Zij doen dat op andere wijze dan hun

ouders en grootouders. De verschillen in natuurbeleving bij jongeren van verschillende culturele achtergronden bieden kansen en vragen erom jongeren meer bij de natuur te betrekken, zo laat Staatsbosbeheer weten. De organisatie wil graag dat de natuur dicht bij mensen is en blijft. Om zicht te houden op de wensen van bezoekers, wordt de stem van de bezoeker verwoord door gebruikersgroepen en duizenden vrijwilligers. In deze groepen ontbreekt echter de stem van jongvolwassenen. Staatsbosbeheer wil ook hun stem een plaats geven, waarbij verschillende culturele achtergronden meeklinken. Sinds oktober 2015 draait de Jongerenraad op proef. Onlangs brachten de jongeren hun eerste advies uit: over het verbreden van de gebruikersgroepen van Staatsbosbeheer. Als concreet voorbeeld kregen zij het betrekken van jongeren bij de gebruikersgroep in het Haagse Bos. Boswachter Jenny van Leeuwen legt uit: 'Het is belangrijk om jongeren te betrekken bij het bos, zeker voor mijn gebied, het Haagse Bos, dat midden in de stad ligt. We besteden nu al veel aandacht aan scholen en jongeren weten het bos goed te vinden, bijvoorbeeld om te sporten. Maar jongeren werkelijk laten meedenken over allerlei zaken, dat is lastiger om te organiseren. Het is fijn dat de Jongerenraad ons de handvatten geeft om ook de relatie tussen bos, boswachter én jongeren te versterken.'

Den Ouden ontdekt zeldzame kevers

Den Ouden Groenrecycling heeft bij het innemen van een partij oude houtsnippers honderden zeldzame neushoornkevers aangetroffen. Het gaat om een van de grootste en zeldzaamste insecten van Brabant. De neushoornkevers zijn inmiddels naar hun nieuwe leefomgeving gebracht in de Herbertusbossen bij Heeze. 'Bij controle van deze partij op visuele en fytosanitaire vervuiling kwamen wij erachter dat er honderden neushoornkevers (larven, eieren en volwassen stadia) aanwezig waren. Het was al vrij snel duidelijk dat het uniek is om zoveel neushoornkevers in diverse stadia bij elkaar te zien. Het zou jammer zijn om de partij te composteren', aldus Hans van der Staak, agronoom bij Den Ouden Groenrecycling. Hans van der Staak nam contact op met het Brabants Landschap en de boswachter van de Herbertusbossen was direct enthousiast. 'Toen wij

ontdekten dat het om de inheemse neushoornkever ging, wilden wij de berg houtsnippers wel hebben', aldus boswachter Mari de Bijl. Zij hebben samen een plan gemaakt om een broedhoop voor de beestjes te creëren. De broedhoop bestaat uit houtsnippers die jaarlijks bijgevoerd worden. Door de natuurlijke compostering wordt het warm binnen in de hoop (circa 40 graden), waardoor de larven kunnen blijven leven en zich ontwikkelen. De neushoornkever is een van de grootste insecten van Brabant en kan zo'n vier centimeter groot worden. De kans om de neushoornkever tegen te komen, is echter erg klein, omdat het insect maar een paar weken leeft.

Certificaten 'Medewerker schone stad' uitgereikt

Op maandag 5 december werden de eerste certificaten 'Medewerker Schone Stad' en 'Veilig werken langs de weg voor uitvoerende medewerkers' uitgereikt in de gemeente Rotterdam. IPC Groene Ruimte-trainer Arnold Bakker reikte de certificaten uit aan de trotse gemeentemedewerkers. Naast het gloednieuwe certificaat 'Veilig werken langs de weg voor uitvoerenden' (met een geldigheid van vijf jaar) en het certificaat 'Medewerker Schone Stad' zijn ook de certificaten 'Veilig werken met handgereedschappen' en 'Basis Hulpverlener Arbeid' uitgereikt.

Utrecht zet spreuwen in tegen engerlingen en emelten

De gemeente Utrecht wil spreuwen inzetten tegen engerlingen en emelten. Dat zegt Marcel Bouwmans, projectleider sportaccommodaties en cultuurtechniek van de gemeente Utrecht, tegen Stad & Groen. Bouwmans wil in het kader van de Green Deal voor sportvelden circa 40 spreuwenkasten ophangen in bomen en palen rondom Sportpark Zuilen. De gemeente is over het project in gesprek met de Vogelbescherming en Camiel van den Boogaard. Van den Boogaard heeft een spreuwenkast ontwikkeld die speciaal geschikt is voor gebruik in stedelijke gebieden. Met de proef wil de gemeente Utrecht proberen engerlingen en emelten te bestrijden in het natuurgras op het sportpark. De Vogelbescherming heeft al een soortgelijk project uitgerold op de golfbaan van de Edese Golfclub.

NIEUWS

RENOVATIE SPORTVELDEN?

**WIJ REGISSEREN
UW SPORT
ACCOMMODATIE
IN TOP CONDITIE**

GRAS ADVIES IS
ONDERDEEL VAN **dag.nl**
074 2020 258
www.grasadvies.nl

www.smitsveldhoven.nl

Meebuigen in plaats van buigen

Interview ceo Bert Daling van Groentotaal A. de Boer

Ooit had zo'n beetje ieder groen aannemersbedrijf een tuincentrum – of omgekeerd, als u dat wilt: ieder tuincentrum een aannemersbedrijf. Hoewel die tijd achter ons ligt, gelooft onze ceo van dienst Bert Daling van Groentotaal A. de Boer nog steeds in de combinatie van een tuincentrum en aannemersbedrijf. Maar zelfs voor Daling lijkt het beeld te kantelen.

Auteur: Hein van Iersel

Ooit was het overzichtelijk: een aannemersbedrijf en tuincentrum was een goede combi. Beide leverden omzet én winst op, maar misschien nog wel belangrijker: synergie. Een tuincentrum was een belangrijk promotiekanaal en de perfecte manier om laagdrempelig kennis te maken met nieuwe klanten. Voor Bert Daling geldt dat laatste aspect nog steeds. Hij illustreert dit met een praktisch voorbeeld. Een mevrouw op leeftijd liet haar tuin altijd klaarmaken door de kinderen. Na een eerste contact in het tuincentrum nam Groentotaal de tuin grondig onder handen en maakte die daarbij zo onderhoudsarm mogelijk.

Internet

Het automatisme van de koppeling tuincentrum – nieuwe klanten is wel aangetast en ook hier lijkt internet roet in het eten te gooien. Mede daardoor is het bezit van een tuincentrum anno 2016 geen onverdeelde genoeg meer. Daling: 'Ga maar na. Veel belangrijke productgroepen verdwijnen uit de winkel en worden overgenomen door webshops. Stenen en verharding zijn een voorbeeld, maar ook tuinmeubels en dierbenodigdheden. En webshops hoeven niet te investeren in deskundig personeel en een aantrekkelijk pand.' Het frustreert Daling overduidelijk als hij vertelt hoe consumenten zich bij zijn Groenrijk eenmalig een zak van het juiste hondenvoer laten adviseren en vervolgens dezelfde zak online kopen. De vraag is hier: 'Hoe kun je de klant helpen die nog steeds op zoek is naar goed advies, maar tegelijkertijd ook de eigen business bewaken?'

Een echt familiebedrijf

Het tuincentrum is niet het enige waarmee Groentotaal zich onderscheidt. Het bedrijf 'draait' op dit moment op drie cilinders, waarvan het tuincentrum en de aannemerij de twee belangrijkste zijn. Daarnaast heeft het bedrijf ook nog een kleinere poot die zich richt op tuinarchitectuur, met een dochter van oprichter De Boer aan het roer, of eigenlijk aan de tekentafel. Daling: 'Dat moet dan wel gaan om ontwerpen die ondersteunend zijn voor ons werk als aannemer, dus ontwerpen met als doel werk voor de aannemerij.' Op die manier hoopt Daling niet gezien te worden als een concurrent voor de grotere tuinarchitecten in de regio. De nicht van Bert Daling is niet het enige familielid bij het bedrijf. In de loop van het interview komen ze voorbij. Zoon Sebastiaan, een aantal nichten en hun echtgenoten, zelfs de stichter van het bedrijf, Arend de Boer. Om dat te doorgronden, moet je iets weten over het ontstaan van het bedrijf. Arend de Boer begon in 1972 met een aannemersbedrijf. Gewoon, zoals veel groene bedrijven ooit

zijn gestart. Eén man personeel en wat machines. De huidige directeur Daling kwam in 1987 bij het bedrijf als zwager van de oprichter. Daling: 'Ik had hbo bosbouw in Velp gestudeerd en wilde niet voor mezelf beginnen, maar wilde eigenlijk ook niet aanhaken bij het bedrijf van mijn zwager. Maar de dingen gaan soms zoals ze gaan. Ik kwam toch terecht bij Groentotaal. Terwijl ik ook een aanbieding van iemand anders op zak had.' De rest is inmiddels alweer bijna geschiedenis. Arend en zijn vrouw Hanna de Boer wonen nog steeds naast het bedrijf, maar hebben geen belangen meer als aandeelhouder in het bedrijf. Bert Daling heeft zijn functie als algemeen directeur overgenomen en bezit daarnaast 33 procent van de aandelen. Het restant van de aandelen – twee pakketten van 33 procent – zit bij de beide dochters van de oprichter van het bedrijf.

Nieuw begin

Groentotaal zit in een opvallend mooi pand. Groene aannemersbedrijven hebben vaak hun mond vol van het ontwerpen van tuinen en openbaar groen, maar als het om hun eigen entree gaat, wordt dat gemakshalve vergeten. Bij Groentotaal is daar allesbehalve sprake van. Bijzonder is ook dat het kantoor naadloos past in de omliggende tuin en er zelfs in overloopt, door het toepassen van sedum. Bert Daling blijft er opvallend nuchter onder: 'Het kantoor is vorig jaar helemaal afgebouwd, maar eigenlijk is het niets meer dan de omgebouwde oude kale bedrijfsloods voor het aannemersbedrijf.'

'De aanleiding om het kantoor en de tuin aan te pakken, was de overdracht van de aandelen van Arend de Boer aan zijn dochters. Het bedrijf ging daarmee over naar een andere generatie en daar hoort een facelift van het bedrijf bij.' En die facelift is zoals gezegd goed gelukt. Een belangrijke rol daarin speelt de prairietuin, met veel accenten van roodbruin cortenstaal.

Ondernemerschap

Ondernemers zijn vaak mensen die het leuk vinden om met elkaar te vechten om het grootste bot. Daling is duidelijk van een ander kaliber. Dat blijkt wel uit het feit dat hij nooit de ambitie heeft gehad om voor zichzelf te beginnen. Het ondernemerschap is hem klaarblijkelijk overkomen. Die schijnbare toevalligheid verhindert gelukkig niet dat de directeur moeiteloos een heldere analyse oplepelt van de staat van zijn markt: 'Het gaat allemaal wat beter, maar de markt is nog zorgelijk.' En dan, met een flinke scheut ironie: 'We houden het alleen vol omdat we zelf niets verdienen.' Gelukkig is de directeur wel weer uitermate positief over de toekomst.

Belangrijk voor de continuïteit van het bedrijf is de spreiding van de activiteiten. De eieren worden niet allemaal in hetzelfde mandje gelegd; geprobeerd wordt zo veel mogelijk verschillende markten te bedienen. Openbaar aanbesteden is daarbij de laatste keuze. Hoewel de ondernemer zegt dat lage rendementen in principe geen probleem zijn, als de organisatie maar strak genoeg is, schrijft Daling naar eigen zeggen het liefst zo weinig mogelijk mee op deze aanbestedingen. 'We schrij-

SPECIALE UITRUSTING

agria 9600

Radiografisch bestuurbare gewasmaaier

agria

Een **agria**. Vele oplossingen!

**“Innovatief hybride aandrijfconcept:
Electro aandrijving en
krachtige verbrandingsmotor”**

agria 9600-80

agria 9600-112

agria
special

- Gewasmaaier, twijgen en takken tot 2cm diameter
- Excellente mulching resultaten, identiek resultaat zowel voor- als achterwaarts. Dus géén onnodige stuuracties!
- Elektrische aandrijving zorgt voor directe controle met grote precisie
- Maaibreedte 112 cm of 80 cm
- Gebalanceerde gewichtsverdeling, laag zwaartepunt en rupsbanden zijn vriendelijk voor ondergrond en veilig op moeilijk toegankelijke plekken
- Perfect voor het maaien van stijl hellingen tot $\pm 50^\circ$ (120%)
- Zeer weinig onderhoud dmv minimum aan mechanische delen, vloeistoffen en onderhoudsvrije lagers
- Zero-turn

Tijdens de Remote Control dag op Fort Vechten, waren alle bezoekers en deelnemers onder de indruk dat de Agria 9600 als enige machine presteerde op een helling van 49° zonder veiligheid touw / lier en zonder enig graszoden beschadigingen.

Produktvideo

Informatie en demonstratie contact Arjen Spek
06-27383013 of op info@milati.nl

www.agria.de

tiging maar een paar steenworpen vandaan zit, maar vooral ook de Nam, voor wie het bedrijf een groot aantal locaties bijhoudt. Daling vertelt uitgebreid hoe hij de relatie met de Nam goed probeert te houden. De Nam is de exploitatiemaatschappij van alle noordelijke gasvelden en is een bedrijf in transitie. Daling: 'Je kunt daar op verschillende manieren mee omgaan. Voor ons is het in ieder geval geen insteek om deze klant keihard aan zijn afspraken te houden. Dan weet je zeker dat je bij een nieuwe periode niet meer aan de beurt komt. We hebben besloten om mee te denken met het bedrijf om de kosten voor hen acceptabel te maken. De klant heeft een probleem en wij moeten proberen dat op te lossen. Ook als het om geld gaat. We moeten niet buigen voor onze klanten, maar wel meebuigen.'

De directeur is enthousiast over wat hij op deze manier heeft geleerd om klanten beter van dienst te kunnen zijn. Een van de zaken die zijn veranderd, is dat Groentotaal alle medewerkers die Nam-locaties bezoeken een gasdetectiecertificaat laat halen. De desbetreffende medewerkers hebben daarnaast een persoonsgebonden map met veiligheidsinstructies en zijn getraind op een hoog veiligheidsbewustzijn, waardoor zij op locatie zelfstandig aan het werk kunnen. De Nam hoeft dan geen mensen vrij te maken om iemand te begeleiden die misschien maar tien meter gras hoeft te maaien. Verder is het onderhoudsniveau van de verschillende locaties opnieuw bekeken. Bij een locatie die niet in het zicht ligt en waar nauwelijks mensen komen, is het niet nodig om heel vaak langs te gaan; op andere plaatsen misschien wel. De nieuwe, meer inlevende manier van samenwerken met de klant hanteert Groentotaal inmiddels ook bij andere klanten. Daling: 'Wij kregen de aanvraag voor het inrichten van een militair oefenterrein. We hebben die aanbesteding gewonnen. Zo blijft onze werkvoorraad structureel op peil; niet door de laagste prijs te hanteren, maar door met een slimme werkwijze en in overleg met de klant de beste aanbieding te realiseren.'

De klant heeft een probleem en wij moeten proberen dat op te lossen; ook als het om geld gaat

ven in om de markt te kunnen volgen. Soms winnen we dan een bestek.' Het is duidelijk: openbaar aanbesteden is geen populaire bezigheid voor de ceo. Anderzijds is Daling eerlijk genoeg om toe te geven dat hij toch wel wat zenuwachtig wordt als een contract afloopt. De tombola begint dan opnieuw te draaien en het is altijd weer de vraag of je in de verlenging de business kunt behouden.

Groei

De voorzichtigheid die het bedrijf betracht bij aanbestedingen, heeft het ook bij groei en groeiambities. Groentotaal heeft op dit moment een omzet van ongeveer acht miljoen en heeft tachtig mensen in eigen dienst. Dat is exclusief een flexibele schil van ongeveer twintig mensen. Daling: 'We willen wel groeien, maar op een gecontroleerde manier.' Het overnemen van collega-bedrijven is nog nooit aan de orde geweest, maar Daling sluit niet uit dat dit ooit zou kunnen gebeuren. Belangrijke klanten voor het bedrijf zijn bijvoorbeeld het Drents Museum, waarvan de hoofdv-

Be social

Scan of ga naar:

www.stad-en-groen.nl/artikel.asp?id=41-6402

UITNODIGING

Groen sector vakbeurs
10 januari 2017

Introductie Goupil G4
12.00 – 13.00

Spreker Michiel Muller (voormalig
eigenaar route mobile, tango en
oprichter van de online
supermarktketen Picnic)

Locatie:
Evenementenhal Hardenberg
Energieweg 2
7772 TV Hardenberg

Maatwerkoplossingen voor duurzaam vervoer

Onze stille, zuinige en schone elektrische voertuigen kennen
flexibele en veelzijdige toepassingen voor alle branches waar
duurzaam transport gewenst is.

Duurzame mobiliteitswensen waarmaken

Met ons eigen serviceteam staan wij altijd voor u klaar

100% elektrisch, 100% duurzaam

Onze mobiliteitsadviseurs zijn in staat uw duurzame mobiliteitswensen te
vertalen naar een concrete toepassing met elektrische bedrijfsvoertuigen.

2017 en de risico's

We zijn weer een nieuw jaar begonnen met elkaar. De tijd om het oude jaar onder het genot van een sigaar en een goed glas wijn te evalueren ligt achter ons. Behoudens de jaarrekening 2016 kan de focus nu volledig op 2017 zijn. Het is altijd weer spannend wat zo'n nieuw jaar ons gaat brengen. De toekomst ligt niet geheel in onze hand is mijn overtuiging. In die zin zelfs onzeker. Zowel privé als zakelijk lopen we weer heel wat risico's. En zolang die risico's beheersbaar zijn willen we dat nog wel accepteren. Maar de niet (geheel) beheersbare risico's zoals gezondheid en het weer geven ons soms een gevoel van onzekerheid. Bij de ene persoon meer als bij de andere.

Natuurlijk moeten en mogen we preventieve maatregelen nemen om met deze "onbeheersbare" risico's goed om te gaan. Rond deze tijd van het jaar zie je tal van mensen aan risicobeheersing doen. De goede voornemens zijn niet van de lucht. Meer bewegen, stoppen met roken en andere eetgewoonten zijn dan zo onze maatregelen waarmee we onze gezondheid willen beïnvloeden. En het is een feit dat deze zaken een directe of indirecte invloed hebben op onze gezondheid. Toch worden de aller gezondste mensen soms ongeneselijk ziek en worden rokende opa's ook wel eens 95. En daar veranderen soms alle risicomatregelen en verzekeringen niks aan. Dit mag natuurlijk geen reden zijn om ongezond met ons lichaam om te gaan. We hebben immers wel verantwoordelijkheid ten opzichte van onze Schepper, onszelf en onze kinderen. Maar om dat te beseffen hebben we wat mij betreft geen risicobeheersingsmaatregelen nodig. Maar wel gezond verstand.

Vaktechnisch stond afgelopen jaar in onze sector "het weer" vaak op de agenda. Een bekend risico voor ons waar we weinig of geen invloed op hebben. Al denken we dat tegenwoordig wel met alle CO2 -prestatieladders en aanverwante uitstoot verminderende maatregelen. Extreme groeiomstandigheden door vocht en hoge temperaturen, mega hoosbuien en overlopende straten haalden zelfs het Achtuurjournaal. Natuurlijk zijn we als Hollandse cultuurtechnici hard bezig om oplossingen te realiseren voor deze omstandigheden. Maar het maakt ons soms wel onzeker over de toekomst. Hoeveel moeten we investeren en hoeveel risico kunnen (en willen) we dragen voor de waterproblematiek die nu niet meer alleen, zoals in de vorige eeuw, vanuit de zee of de rivier komt maar ook vanuit de lucht.

Komend jaar gaan we daar natuurlijk verder over nadenken. En hard werken aan de realisatie van technische oplossingen. Maar ook in 2017 zullen we nog geen volledige beheersing hebben van dit risico. We weten immers niet hoeveel water er nog gaat komen. En met welke temperaturen we te maken krijgen die voor groei-explosies gaan zorgen. Dus toch nog onbeheersbaar?

In onze plannen van aanpak schrijven we tegenwoordig van alles over risicobeheersing. Over zowel het vertrouwen in elkaar, de uitval van sleutelfiguren (gezondheidsrisico's), extreme weersomstandigheden en allerlei technische risico's. Omdat opdrachtgevers dat vragen. Allemaal beheerst middels de RISMAN- methode. Kent u die?

Ik heb wel eens de neiging gehad om in het plan, op die ene A4 die er voor beschikbaar was, drie zinnen te schrijven. In kapitale letters, vetgedrukt en onderstreept.

"Risicobeheersing is goed", "Vertrouwen is beter", "Verheij is het best". Het is bij een neiging gebleven. Vanwege de risico's. Begrijpt u?

Ondernemen is risico's nemen en beheersen hoorde ik ooit in een training. Klopt als een bus. Alleen als we alleen maar met de risico's bezig zijn en daar hele pagina's over vol (moeten) schrijven komen we dan nog wel echt aan ondernemen toe vraag ik me af. Dus laten we niet doorschieten. We ontkomen er echter niet meer aan. Risicomanagement (het woord staat hoog in de bullshitmanagement ranglijst) gaat een stuk(je) van onze projecten beheersen. En dat wil ik accepteren. En ik wil het nog proberen te managen ook.

We gaan weer aan de slag. Ook in 2017. En we nemen een aantal risico's, zowel zakelijk als privé, op de koop toe. Op hoop van zegen. En op vertrouwen in elkaar.

Wilco Boender
Commercieel manager
Verheij Integrale groenzorg

Be social

Scan of ga naar:

www.stad-en-groen.nl/artikel.asp?id=41-6420

onkruidbestrijding
MET 100%
HEET WATER

Ontdek de nieuwe krachtpatser. Wave Sensor Series 400/34. Klaar voor iedere uitdaging.

WAVE absoluut de beste in onkruidbestrijding

WAVE is de meest voordelige, effectieve en energiezuinige methode voor niet-chemische onkruidbestrijding. De WAVE methode bestrijdt alle soorten onkruid, algen en mos met behulp van thermische onkruidbestrijding, oftewel onkruid doden met heet water. WAVE biedt de beste prijs-kwaliteit verhouding, is milieuvriendelijk en duurzaam, is geschikt voor alle verhardingen, werkt veilig en schadevrij en ondersteunt en adviseert de klant op het gebied van onkruidbestrijding en alles wat daarbij komt kijken. Kortom: De beste oplossing!

All things considered the best in weed control. [Vraag nu een vrijblijvende proefrit aan.](#)

Alles zit erop. Nu u nog!

De duurzame en chemievrije
oplossing voor onkruidbestrijding

- Milieuvriendelijke onkruidbestrijding
- Sensor gestuurd dus zeer effectief en efficiënt
- Veilig en schadevrij werken
- Laagste TCO in de markt!

Chemievrij

WAVE WEED CONTROL

0318 - 469 799 | info@waveonkruidbestrijding.nl
www.waveonkruidbestrijding.nl

Buxus sempervirens en Taxus baccata

Spelen met blokhagen

Het is moeilijk om een harde grens aan te geven waar een lage haag eindigt en een hoge begint

Hagen zijn er in allerlei soorten en maten. Hoge hagen, lage hagen, borderranden, blokhagen en vormsnoei. De grenzen tussen de 'soorten' hagen zijn niet altijd even duidelijk. De blokhaag is een vorm die vooral wordt toegepast op A-locaties en op plaatsen waar onderhoud iets meer mag kosten. Er is geen echte definitie van een blokhaag en het sortiment dat geschikt is om blokhagen van te maken is vrij beperkt. Maar ook dan is er nog genoeg variatie in blokhagen te bedenken.

Auteur: Ronald Houtman
Foto's: Plants & Pictures

6 min. leestijd

SORTIMENT

Hoekig dus, terwijl vormsnoei zich uit in ronde of vloeiende vormen, die al dan niet iets specifiek voorstellen. Het mooie van al deze haagvormen is dat ze goed te combineren zijn. Zo wordt een gewone haag die gebruikt wordt als afscheiding, ineens een blokhaag als deze breder is en er hoogteverschillen in worden gesnoeid. Ook combinaties van blokhagen met accenten van vormsnoei kunnen zeer fraai zijn – hoe bewerkelijk ook. In dit artikel gaan we in op de heesters die geschikt zijn voor toepassing als blokhaag, met wat uitstapjes naar hoge en lage hagen en combinaties met vormsnoei.

Sortiment

Het sortiment dat gebruikt kan worden om hagen van te maken is vrij beperkt. Ten eerste moeten de te gebruiken planten goed op snoei reageren. Dit houdt in dat de planten (diep) gesnoeid moeten kunnen worden, maar niet te sterk groeien. Ter illustratie: een *Cupressocyparis leylandii* vormt een prima hoge haag, maar moet vanwege de forse groei minimaal twee keer per seizoen worden gesnoeid. Bij een iets langzamer groeiende *Thuja occidentalis*, bijvoorbeeld 'Brabant', is gewoonlijk een snoeibeurt per seizoen minder nodig. Dit geldt niet alleen voor hoge hagen, maar in principe voor alle hagen. Te langzaam groeien is ook niet wenselijk. Dan duurt het namelijk te lang voordat de haag dichtgroeit en ook als haag herkenbaar is. Ook de groeiwijze is van belang. Voor hoge(re) hagen moeten de planten opgaand groeien, voor blokhagen en vormsnoei zijn breder groeiende planten beter en voor lage(re) hagen zijn van nature bolvormig groeiende planten vaak het geschiktst.

In theorie kunnen hagen van wintergroene of bladverliezende planten worden gemaakt; in de praktijk zijn de meeste planten die als haag worden gebruikt wintergroen. Als het al bladverliezende planten zijn, dan houden ze hun blad, al dan niet verdroogd, tot ver in de winter vast. Dit is bijvoorbeeld het geval bij *Fagus* en *Carpinus*.

Oude bekenden

Het meest gebruikt voor blokhagen zijn *Buxus sempervirens*, *Lonicera nitida* en *Taxus baccata*, alle drie groenblijvend en alle drie bewezen zeer geschikt voor toepassing als blokhaag. Bijna iedereen kent wel fraaie voorbeelden van de toepassing ervan als blokhaag. De minst veelzijdige van dit drietal is *Lonicera nitida*, meestal in de vorm van de cultivar 'Maigrün'. Omdat deze plant lange twijgen kan maken, is hij niet geschikt voor vormsnoei en blijft het gebruik beperkt tot lage brede hagen en blokken. De struik groeit goed dicht en in combinatie

Wat is een blokhaag?

Deze vraag stellen is gemakkelijker dan hem beantwoorden. Het verschil tussen een hoge en een lage haag is duidelijk. Er zou gesteld kunnen worden dat een hoge haag 1,8 m of hoger is en een lage haag lager is dan 1,8 m. Maar een haag van 1,5 m kun je moeilijk 'laag' noemen. Het is dus moeilijk om een harde grens aan te geven waar een lage haag eindigt en een hoge begint. Voor de borderrand ligt dat iets gemakkelijker. Dat zijn de randen waar je in principe overheen kunt stappen. In de praktijk zijn borderranden ongeveer 40 cm hoog, maar over een haagje van 80 cm kun je ook nog stappen. Gelukkig is er dan de blokhaag, die duidelijker herkenbaar is. Over het algemeen zijn blokhagen breder dan normale hagen. Eigenlijk zegt de naam het al. De hoogte is van ondergeschikt belang, maar in de praktijk zijn blokhagen meestal tussen 0,5 m en 1,5 m hoog. Ook blijkt uit de naam dat een blokhaag als blok gesnoeid is.

Ilex aquifolium 'Atlas'

HEMOS ORCA

Over Rijd Chassis Aanbouw

De Hemos ORCA kan met giek, frame en pomp-unit zeer snel aan-of af gekoppeld worden van een trekker.

Hierdoor blijft de trekker ook te gebruiken voor geheel andere werkzaamheden.

De lange giek kan tijdens transport compact binnen de wettelijke toegestane afmetingen worden opgevouwen.

De transportstand van de giek is naar achteren, waardoor het zicht naar voren niet gehinderd wordt door giek en/of werktuig.

Omdat het werktuig tijdens transport achter de trekker hangt, in plaats van ervoor, levert dit in het verkeer geen gevaarlijke situaties op, doordat een werktuig ter ver vooruit steekt.

De hydraulische slangen lopen vanaf de pomp-unit door het frame en de draaikrans naar de giek.

Het zicht vanuit de cabine op het werk blijft daardoor optimaal.

De giek kan wel 225° zwenken, vanaf de transportsteun achterop, helemaal tot over de motorkap van de tractor, zodat ook

aan de linkerkant van de tractor kan

worden gewerkt.

Hemos het levert de ORCA in een

uitvoering met vaste afmetingen,

passend onder elk type trekker.

Aan het uiteinde van de giek

kunnen diverse werktuigen

worden uitgewisseld.

zoals; maaikorf,

slootreinger,

baggerpomp,

klepelmaaier,

stobbenfrees,

bosfrees,

enz.

Mosterman
Machines bv

www.hemos.nl

info@hemos.nl

06 466 02500

120 JAAR DE TIJD VOORUIT

1896

2016

dabekausen
POWER

McCONEL

De
Groene
Sector
Vakbeurs

*Wij wensen u
een succesvol
maar vooral
gezond 2017 toe!*

www.dabekausen.com

jj dabekausen bv

10-12 januari 2017
Evenementenhal Hardenberg

Het mooie van verschillende haagvormen is dat ze goed te combineren zijn

met het frisgroene blad geeft dit een frisse, gezonde blokhaag. Een nieuwe, geelbladige variant is 'Golden Glow'.

Buxus sempervirens is vooral in trek als lage haag, maar kan ook als blokhaag worden gesnoeid. Dan gaat het vooral om lagere blokken in kleinschaligere projecten. Ondanks de recente problemen in buxus, waar hier verder niet op in wordt gegaan, blijft buxus gewoon een prima bruikbare plant voor blokhaagen.

Wellicht de meest veelzijdige haagplant is *taxus*. Voor hoge(re) hagen zijn vooral *T. baccata* en *T. media* 'Hicksii' geschikt. Maar als het om blokhaagen en vormsnoei gaat, kan niemand om *T. baccata* heen. Door het donkergroene loof en de prima snoeibaarheid van *taxus* is deze plant al eeuwenlang populair. Ook voor combinaties van blokhaagen en vormsnoei is *taxus* gewoon de beste keus.

Hulst

Verschillende soorten en cultivars van *Ilex* zijn eveneens zeer geschikt als haag of blokhaag. Op de toepassing van *Ilex aquifolium* als hoge en voor-

al ook wat bredere haag valt niets af te dingen. De eerste jaren na aanplant kunnen de planten nog wat kaal zijn, maar eenmaal vaststaand kan *I. aquifolium* een mooie dichte haag vormen. Door vrouwelijke planten (bijvoorbeeld 'Alaska' of 'J.C. van Tol') af te wisselen met enkele mannelijke planten (bijvoorbeeld 'Atlas') zal de haag ook bessen geven, wat de biodiversiteit in de haag ten goede komt.

Geschikter voor lagere en blokhaagen zijn de cultivars van *I. meserveae*. Het donkergroene blad heeft vaak een wat blauwe glans (vandaar de Engelse naam blue holly), wat een mooi accent in een ontwerp kan vormen. Ook voor *I. meserveae* geldt dat het mooi kan zijn om in een haag vrouwelijke planten (bijvoorbeeld 'Blue Angel') af te wisselen met enkele mannelijke, zoals 'Blue Prince'. Een derde soort, *I. crenata* (Japanse hulst), is juist prima geschikt voor lage en blokhaagen. Het is inmiddels algemeen bekend dat de buxushaagjes van Paleis Het Loo zijn vervangen door *I. crenata* Dark Green ('Icoprins11'). Deze goed groeiende

Buxus sempervirens.

WIM VAN BREDA

GELDERMALSEN • 0345 58 50 50

Merck het verschil.

Dé toonaangevende specialist in machines voor de groensector presenteert een uitgebreid productassortiment op de Groene Sector vakbeurs 2017 te Hardenberg stand 613

www.wimvanbreda.nl

REFORM

KERSTEN

ONKRUIDBESTRIJDING | 3.0

WeedControl, de Vernieuwers

AIR VARIATOR

Onovertroffen en unieke machine in de markt!

- 70% hergebruik eigen energie
- ADS-functie : Variabele luchtstroom functie. Hiermee kunnen oppervlakten én (gevel)hoeken of obstakels in één werkgang bewerkt worden. Zie ook : <https://youtu.be/dlnzOFsTVIE>
- Gasverbruik slechts 2,5kg p/draaiuur
- Laag eigen gewicht
- PLC besturing met touchscreen zeer eenvoudige bediening
- CO₂ uitstoot laagste in zijn klasse en géén roetuitstoot
- Laag investeringsbedrag

WeedControl
Specialist in gifvrij onkruidbeheer

T 0416 54 07 18

www.weedcontrol.nl

info@weedcontrol.nl

AIR
hete lucht

FLAME
open vlam

STEEL
borstel

TRACTION
aandrijving

Ilex aquifolium 'J.C. van Tol'

Japanse hulst kan natuurlijk ook goed worden gebruikt voor lage blokhagen. Maar ook de cultivar 'Convexa', met de typische bolle blaadjes, is geschikt voor blokhaagjes. Voor een extra kleuraccent kan ook worden gekozen voor geelbladige varianten zoals 'Golden Gem' en 'Golden Rock'. Houd er wel rekening mee dat hulst minder goed groeit op (zware) kleigronden en bij voorkeur gedijt op lichtere zand-, veen- en lössgronden.

(Half)wintergroen

Zoals al eerder aangegeven, zijn de meeste planten die gebruikt worden voor blokhagen wintergroen. Gemakshalve worden de soms halfwintergroene planten zoals *Ligustrum* en *Berberis media* hier maar even bij gerekend.

Ligustrum ovalifolium en *L. vulgare* zijn natuurlijk standaard-haagplanten en behoeven eigenlijk geen verdere toelichting. Veelgebruikte cultivars zijn *L. vulgare* 'Atrovirens' met iets donkerder groen blad en *L. ovalifolium* 'Aureum' met geelbont blad. Ook de geelbladige *L. 'Vicaryi'*, ontstaan uit een kruising tussen *L. ovalifolium* 'Aureum' en *L. vulgare*, is een prima haagplant. Veel breder en lager groeiend is *L. obtusifolium*. Hiervan zijn verschillende vormen in cultuur die geschikt zijn voor het maken van blokhagen: *L. obtusifolium* var. *regelianum* en 'Dart's Spreader' en Massif ('Ilvomassi'). Vooral laatstgenoemde is zeer geschikt voor lage blokhaagen. Het is een goed groeiende plant met gezond, heldergroen blad.

Bij *Berberis* zijn het vooral de cultivars van *B. frikartii* en *B. media* die geschikt zijn als blokhaag. Bij beide gaat het om slechts enkele cultivars. Van *B. frikartii* zijn het de tot circa 1 m hoge 'Amstelveen' en de iets hoger groeiende 'Telstar' ($\pm 1,25$ m). De relatief kleine, glanzend donkergroene blaadjes van deze cultivars hebben een fraaie structuur, die iets extra's toevoegt aan een blokhaag. Bij *B. media* gaat het om drie cultivars: de groenbladige 'Parkjuweel', de purperroodbladige 'Red Jewel' en de geelbladige 'Dual Jewel'. De jonge scheuten van laatstgenoemde zijn diep oranje-rood, wat mooi afsteekt tegen het groengele loof. De andere cultivars zijn iets rustiger van kleur.

Echt wintergroen is *Mahonia aquifolium*. In vergelijking met de meeste andere planten die geschikt zijn voor toepassing als blokhaag heeft *Mahonia* een extra sierwaarde, namelijk de bloei. De heldergele bloemen van *M. aquifolium* hebben een grote toegevoegde waarde. Daar staat tegenover dat de wat grotere bladeren een iets minder strakke blokhaag zullen vormen. Alle goed groeiende cultivars

Carpinus betulus

Houd er wel rekening mee
dat hulst minder goed groeit
op (zware) kleigronden
en bij voorkeur gedijt op
lichtere zand-, veen- en
lössgronden

van *M. aquifolium* zijn geschikt om als blokhaag toe te passen. Goede voorbeelden hiervan zijn 'Smaragd' en 'Undulata'. Behalve als blokhaag kan *M. aquifolium* ook als lage brede haag worden aangeplant.

Een andere groenblijvende heester die geschikt is als blokhaag, is *Viburnum tinus*. Door de klimaatverandering wordt deze heester inmiddels als volledig winterhard beschouwd. Net als bij *Ilex* kan het enkele jaren duren voordat de planten goed gesetteld zijn en ziet een blokhaag er wat rommelig uit. Maar als de planten eenmaal goed groeien, reageren ze prima op snoei en geven ze als extra een mooie witte bloei, vaak gevolgd door donkerblauwe bessen.

Bladverliezend

Ook hier weer twee overbekende heesters: *Carpinus betulus* en *Fagus sylvatica*. Ze zorgen gegarandeerd voor verwarring als de Nederlandse namen worden gebruikt: 'Wilt u een beukenhaag of een haagbeukenhaag?' Een beukenhaag is een haag van beuken, *Fagus sylvatica*. Een haagbeukenhaag is een haag van haagbeuken, *Carpinus betulus*. Hoewel ze geen familie zijn, verschillen deze planten bij een eerste indruk niet sterk van elkaar. De haagbeuk heeft iets kleiner blad en een iets fijnere vertakking. Beide planten zijn bladverliezend, maar hebben de neiging het dorre blad gedurende het grootste gedeelte van de winter vast te houden. Hoewel dit dus gewoon dood blad is, wordt

Ligustrum ovalifolium.

het door veel mensen gewaardeerd. Het geeft een rustiek beeld en biedt een schuilplaats voor kleine vogels en insecten. Die schuilplaats wordt door de wintergroene planten natuurlijk ook geboden. Zowel *Carpinus betulus* als *Fagus sylvatica* is een zeer veelzijdige haagplant, uitermate geschikt voor toepassing als hoge of lage haag of blokhaag.

Experimenteren

Veel planten die in dit artikel worden genoemd, hebben zich al lang en breed bewezen als blokhaag. Maar een blokhaag is op zich al geen 'natuurlijke' toepassing, dus een stapje verder out of the box kan ook geen kwaad. Een beetje experimenteren met blokhagen kan tot verrassende resultaten leiden. Misschien zijn *Mahonia aquifolium* of *Viburnum tinus* al spannende toepassingen als blokhaag, maar wat te denken van *Forsythia intermedia*? Die is wellicht toepasbaar als wat hogere blokhaag, met sprankelend gele bloemen

in het voorjaar als toegift. Of *Nothofagus antarctica*, een middelgrote boom, die evenals *Carpinus* en *Fagus* ook al als hoge(re) haag wordt toegepast. Dus waarom niet als blokhaag? De fijne vertakking, kleine blaadjes en mooie donkerbruine takken met lenticellen zullen een mooi effect geven in een blokhaag.

Blokhagen kunnen zeer fraai zijn en een wezenlijke waarde hebben op A-locaties en in prestigieuze ontwerpen. De mogelijkheden op het gebied van sortiment lijken wat beperkt, maar door te experimenteren kunnen verrassende effecten worden bereikt. De uitdaging is aan u!

Be social

Scan of ga naar:

www.stad-en-groen.nl/artikel.asp?id=41-6403

Een groener (winkel)hart voor Alphen aan den Rijn

Kernwoord bij aanpak stadshart is deskundig opdrachtgeverschap

Zomaar een bericht uit de decemberkranten. Online bestedingen laten een groei zien van 35 procent ten opzichte van 2015. Helaas moet die omzet ergens vandaan komen. Dat betekent dus dat traditionele winkels op hun tellen moeten passen en zorgen dat ze aantrekkelijk blijven voor de consument.

Hoe de gemeente Alphen aan den Rijn dat voor haar stadshart aanpakt, bespreek ik met Tseard Hoekstra, wethouder openbare ruimte.

Auteur: Hein van Iersel

Het automatisme van het stadscentrum als het belangrijkste inkoopcentrum verdwijnt. Webwinkels zijn daar schuld aan, maar ze zijn zeker niet de enige oorzaak. De moderne consument ziet het centrum meer als een openbare huiskamer. Een plek om te flaneren en te winkelen, maar ook als huiskamer om met vrienden en familie af te spreken. Het stadscentrum als *city lounge*, dus.

Gemeente Alphen aan den Rijn heeft daarom besloten om stevig te investeren in extra groen voor het stadshart. Alleen al dit jaar wordt ongeveer 0,450 miljoen euro in de stad geïnvesteerd. De lokale ondernemers betalen hier overigens aan mee: 50.000 euro over een periode van drie jaar.

Zuileiken

Wethouder Hoekstra: 'Wij zijn van mening dat we niet overal te maken hebben met de topkwaliteit waar we voor willen gaan. En waar de kwaliteit onder de maat is, willen we ingrijpen en zaken verbeteren. Om te begrijpen wat de wethouder concreet bedoelt, kun je het best met zijn ambtenaren een wandeling door de stad maken. Projectleider

5 min. leestijd

ACTUEEL

Vijf platanen planten aan de Rijnkade.

Peter Hogeveen en beleidsmedewerker Groen Niek van 't Wout laten mij een aantal zaken zien die worden aangepakt. In het Stadshart van Alphen aan den Rijn staan o.a. een groot aantal zuileiken *Quercus robur* 'Fastigiata Koster'. Op het eerste gezicht lijkt er weinig mis met deze bomen, die zo'n tien jaar geleden zijn geplant in een Treebox, maar volgens Van 't Wout is dat maar schijn. De keuze voor deze eiken in de verharding en de stralingshitte die daarbij hoort zou de gemeente nu niet meer maken. Verder is het gebruikte substraat onder de maat. Daarom zullen al deze bomen dit plantseizoen nog worden weggehaald en worden vervangen door *Acer rubrum* 'Scanlon' II. Scanlon wordt algemeen beschouwd als een van de beste cv's van de rode esdoorn en is vooral beroemd vanwege de sensationele herfstkleur. Om aan te geven dat de gemeente hier echt voor topkwaliteit gaat, meldt Peter Hogeveen later nog dat deze bomen zullen worden geplant met hun eigen waterleiding en waterafvoer. Verder zal een verbeterd substraat worden toegepast, helemaal geënt op de wensen van de *Acer rubrum* Cv, dus o.a. met een pH van rond de 5. Aan de eigenlijke groeiplaatsen, de Treeboxen dus, zal niets worden veranderd.

Niek van 't Wout: 'Niks mis met deze zuileiken, maar ze staan hier feitelijk te kwarren. Als we ze voorzichtig uitgraven en aan een kweker verkopen of op een goede plaats in de juiste grond herplanten, zul je zien dat ze weer als de brandweer gaan.' Ik vraag aan de wethouder of het niet lastig is om deze bomen weg te halen. Volgens Hoekstra valt dat wel mee. Deze bomen staan er nog te kort en zijn te weinig veteranen om echt een band opgebouwd te hebben met de burger. Bovendien worden op dezelfde plek betere bomen teruggeplaatst. De wethouder laat mij op de tekening zien waar het verwijderen van een boom wel een probleem was. Hoekstra wijst een boom aan bij het oude Scala-gebouw. Hier is een monumentale plataan verplaatst, omdat achter het oude schoolgebouw een appartementencomplex is gebouwd. De plataan die hiervoor moest wijken, gaat nu dienen ter verfraaiing van de grote openbare ruimte achter het complex. Deze klus, die eerder dit seizoen is uitgevoerd met twee telescoopkranen, was uitbesteed aan de Nationale Bomenbank.

Een andere investering, dit seizoen, was de concrete aanleiding om een bezoek te brengen aan het centrum van Alphen aan den Rijn. Direct langs de Oude Rijn plant wethouder Tseard Hoekstra samen met collega-wethouder Gerard van As van economische zaken een vijftal zware platanen. Op zich niet heel bijzonder, maar het planten van deze vijf gekandelaberde platanen met een stamomtrek

De consument ziet het centrum als een openbare huiskamer. Een plek om te flaneren, te winkelen en om met vrienden af te spreken. Het stadscentrum als city lounge, dus

Wethouder Tseard Hoekstra (l) en Gerard van As planten vijf platanen op de Rijnkade.

Multihog®

EÉN MACHINE - EÉN BESTUURDER - EINDELOZE TOEPASSINGEN

• CX 55 / CX75

De Groene Sector
Vakbeurs
Hardenberg
Standnr. 604

**NIEUW
MULTIHOG CX
GAMMA**

VAN DYCK Marcel
UW ERVAREN PARTNER VOOR ALLE TUINMACHINES EN MEER

Voor meer informatie
over Multihog, contacteer
Van Dyck Nederland
T +31 6 224 903 26

Provinciebaan 79, BE-2235 Houtvenne
T +32 16 69 91 56 - F +32 16 69 62 53
info@vandyck.be - www.vandyck.be

Het belang van de projectontwikkelaar is zo veel mogelijk ruimte voor woningen. Als gemeente heb je een breder belang

van 60-70 cm is een soort kick-off voor het de rest van het vergroeningsprogramma, dat later dit seizoen en in 2017 en 2018 moet worden uitgevoerd. Projectleider Peter Hogeveen zal later uitleggen dat het planten van de vijf platanen ook weer niet zo simpel is als je zou denken. Allereerst moeten de vijf grote knotbomen met een takvrije stam van 3,50 meter gevonden worden op een boomkwekerij. En niet 5 stuks maar een fors aantal meer omdat deze ook nog aan de andere zijde van de Rijnkade geplant gaan worden. En dan moeten de bomen met de boot worden aangevoerd, en de kade is zoals altijd een wirwar van kabel en leidingen. Een van de restaurants waarvoor een knotplataan is geplant, krijgt mogelijk op termijn vergunning om een serre bouwen. Vooruitlopend daarop zijn de gasleidingen alvast verplaatst. Boomkwekerij Ebben heeft de bomen geleverd, maar is samen met een lokale onderaannemer ook verantwoordelijk voor het planten van de bomen.

Een andere investering die dit jaar wordt uitgevoerd, is de plaatsing van een aantal giga-grote bakken van Streetlife, met een diameter van 2,40 meter en een hoogte van 1,20 meter. Deze bakken moeten worden beplant met een aantal bijzondere meerstammige bomen, zoals o.a. *Cornus kousa*, *Zelkova serrata* en *Acer griseum* waarvoor het gemeentelijk ontwerpteam met Jona Geers en Margo Schotanus in samenwerking met boom-

deskundige Jan Mauritz de selectie heeft gemaakt. Mauritz was ook nauw betrokken bij het uitzoeken van de knotplatanen, de rode esdoorns en de andere boombeplantingen in het stadshart.

Geen brug te ver

Wie een open zenuw wil raken in Alphen, moet over het brugongeluk van 2015 beginnen. Als ik als redacteur de plantlocatie van de vijf platanen niet zo snel kan vinden, wijst een toevallige voorbijganger mij direct op de brug waar in 2015 een telescoopkraan over de Alphense bebouwing heen

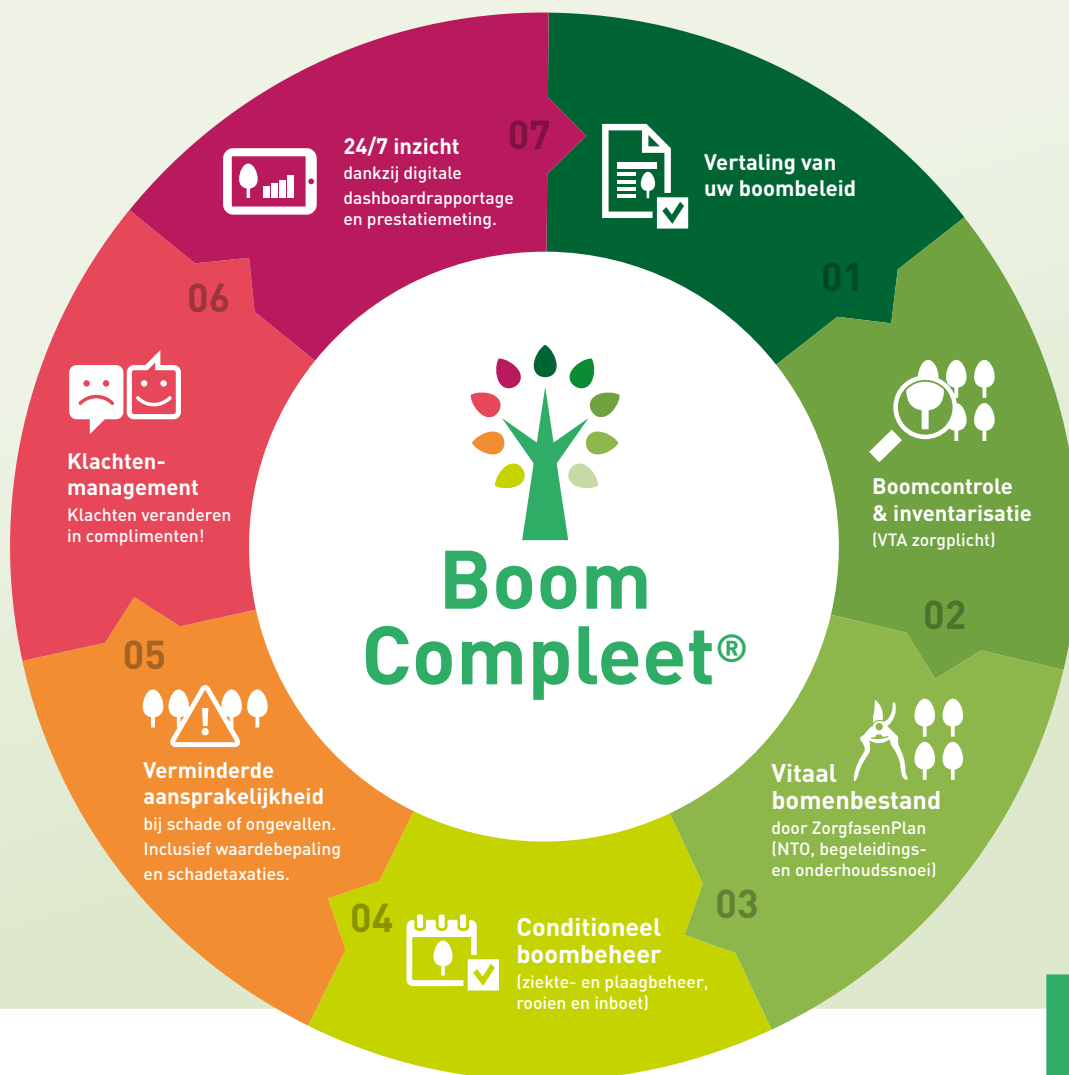
is gedonderd. Dit bleek weliswaar de foute locatie te zijn, maar het laat onbedoeld zien hoe dit ongeluk leeft bij de bewoners van de stad. Dat geldt overigens ook voor de ambtenaren en de politiek. In een afsluitende discussie met projectleider Peter Hogeveen, groen beleidsmedewerker Niek van 't Wout en de manager van het Alphense ingenieursbureau Ab van der Schans, is het indirect zelfs het leidende thema. De aanleiding is dat ik Van der Schans vraag hoe zijn afdeling omgaat met de politieke ambitie om het stadshart te vergroenen en te revitaliseren. Het kernwoord volgens Van der

V.l.n.r.: Niek van 't Wout, Ab van der Schans en Peter Hogeveen

Zet de snoeischaar in uw gemeentelijke risico's...

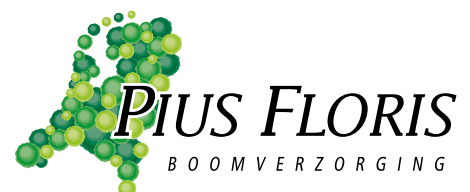
...met **BoomCompleet®** van Pius Floris Boomverzorging & Advies.
Eén budget, één partij, één gezamenlijk doel.

Ontdek de voordelen voor uw gemeente:

Neem contact op met de dichtstbijzijnde vestiging.

Met **BoomCompleet®** verlegt u de verantwoordelijkheid van uw boombeleid bij ons, behoudt een vitaal boombestand en voldoet u altijd aan uw Zorgplicht. Dit waarborgen we door het gehele traject, van inventarisatie tot en met communicatie, van u over te nemen. Dankzij ons digitale dashboard houdt u 24/7 inzicht en verliest u geen kennis binnen uw gemeente. Met **BoomCompleet®** wint u niet alleen tijd en efficiency, u kunt zich volledig focussen op uw rol als regisseur in plaats van uw 'traditionele' rol als toezichthouder. Het prestatiegerichte **BoomCompleet®** vrijwaart u grotendeels van uw gemeentelijke aansprakelijkheid. Laat u informeren door onze adviseurs of kijk op PiusFloris.nl

Tsaerd Hoekstra

brug te voorkomen. Van der Schans voelt zich daarom een jaar na dato nog steeds onheus behandeld door de vakpers, bijvoorbeeld Cobouw. Van der Schans: 'Deskundig opdrachtgeverschap kan niet uitsluiten dat er zaken fout gaan. Bij het ongeluk bij de brug lag de fout zo diep in de organisatie van de opdrachtnemer dat wij daar geen invloed op hadden.' Op mijn vraag wat deskundig opdrachtgeverschap in de praktijk inhoudt, wijst Van der Schans naar het Scala-gebouw. Het belang van de projectontwikkelaar is om zo veel mogelijk ruimte toe te wijzen aan woningbouw. Als gemeente heb je een breder belang en moet je zorgen dat ook de openbare ruimte en daarmee de leefomgeving voor alle inwoners goed aan zijn trekken komt.' Van der Schans: 'Het is belangrijk dat je het conceptuele ontwerp als gemeente zelf maakt; dat betekent in nauwe samenwerking met alle stakeholders.' Hij vervolgt: 'Wij zijn als gemeente 'TOF'; dat betekent dat wij overzicht moeten hebben over alle risico's die samenhangen met Techniek, Omgeving en Financiën.'

Ab van der Schans

heeft bijvoorbeeld het complete ontwerp, inspraak van ondernemers en realisatie voor de aanplant van de meerstammigen in de boombakken in het stadshart naar zich toegetrokken. Het ontwerp daarvoor komt van Jona Geers, landschapsarchitect in dienst van de gemeente. Jammer genoeg is dit deskundig opdrachtgeverschap niet altijd in staat om ongelukken als met de

Be social

Scan of ga naar:

www.stad-en-groen.nl/artikel.asp?id=41-6405

Schans is dat de gemeente een gezonde leefomgeving belangrijk vindt en deskundig opdrachtgeverschap daarbij als uitgangspunt neemt.. Van der Schans wil breken met de trend die bij veel gemeentes is waar te nemen dat de gemeente als opdrachtgever steeds meer op afstand komt te staan en alleen nog maar kan sturen op geld en niet langer op kwaliteit omdat de eigen deskundigheid afneemt. Volgens Van der Schans is dat niet de juiste weg. Een gemeente kan anno 2016 niet alles meer zelf, maar moet minimaal het conceptuele ontwerp in huis kunnen realiseren en de productkwaliteit van ingenieursbureaus, leveranciers en aannemers kunnen beoordelen. Alphen gaat voor het eigen stadshart zelfs nog een stap verder en

Meerstammige bomen in grote bakken van Streetlife voor het stadskantoor.

Après nous le déluge! Na ons de zondvloed...

Of toch regels voor behoud van de fysieke leefomgeving?

Als jonge stadse schrok ik op de boerderij van de verwoestende werking van de houtkever. Met mijn gelikte Vinex-woning in het achterhoofd heel begrijpelijk. Voor de boerin echter niet; die was de oprukkende natuur gewend en citeerde opgewekt bovenstaande uitspraak van Madame de Pompadour.

Auteur: mr. A.V.K. Goudzwaard

Kijk ik vandaag de dag naar de stadse natuur, dan vraag ik mij bij deze kreet af of het nu gaat om het oprukken van de natuur of juist om het verdwijnen ervan. Oprukkende natuur: stadse bomen die met wortels tuinen en funderingen in groeien, muren ontzetten en tegelpaden opdrukken, de klimop die daken optilt. Hier ligt een taak voor de bemiddelaar, de inmiddels bij de rechtbanken ingestelde burendichter of een van de twee tv-rechters. Maar hoe houden we daarentegen grip op de natuur die uit de stad verdwijnt? Als jurist zou ik zeggen: door algemene regels.

Op zoek

In mijn 'groene' beroepsgroep zijn wij veel bezig met het behoud van bomen in de stedelijke omgeving en met het passend maken van natuur in de stad. Een (boom)jurist wil dan graag op de hoogte zijn van alle geldende regels. En dat zijn er heel veel. Ga ik voor een klus op zoektocht, dan ben ik telkens verrast over de hoeveelheid en de uitwerking ervan. Het lijkt wel wat op de werking van de bovengenoemde kevers: heb je één gat dicht geplamuurd, dan opent zich het volgende. Gelukkig zijn de Flora- en faunawet, de

Natuurbeschermingswet en de Boswet voortaan in één wet gevat met de komst van de Wet natuurbescherming (Wnb) begin 2017. Bij het opstellen van die wet was het wel zaak om 'boven en onder' uit elkaar te houden. Dat dit niet helemaal gelukt is blijkt wel uit het volgende. De staatssecretaris van EZ moest op het laatste moment het 'regelverbod' van artikel 4.6 Wnb buiten werking laten. Dat zou gelden voor provincies en gemeenten voor het maken van veldverboden voor bepaalde houtopstanden. De reden hiervoor was dat de regel toch wel erg onduidelijk was. Kortom: dat wordt na 1

januari 2017 snel schakelen voor gemeenteraden en bouseigenaren. Want je hoopt als bouseigenaar natuurlijk niet te worden verrast door het per abuis overtreden van een gemeentelijk velverbod. En als gemeenteraad wil je geen berg aan velverboden die mogelijk overbodig zijn.

Regelberg

De stad is tegenwoordig een omgeving die is dichtgetimmerd met regels. Op één kubieke meter kunnen boven- en ondergronds talrijke regels van toepassing zijn. Bovengronds, voor de luchtkwaliteit, gelden onder meer: de Wet luchtkwaliteitseisen, het 'Besluit niet in betekende mate bijdragen' met daarin luchtkwaliteitseisen, de 'Regeling niet in betekende mate bijdragen', de 'Regeling beoordeling luchtkwaliteit 2007', het 'Besluit gevoelige bestemmingen', de Handreiking Rekenen aan Luchtkwaliteit, de Europese Richtlijn Luchtkwaliteit (2008/50/EG) en het Nationaal Samenwerkingsprogramma Luchtkwaliteit. En voor de ondergrond: bestemmingsplannen met daarin verplichtingen, de Telecommunicatiewet en de Belemmeringenwet privaatrecht (gedogen leidingen), de Europese Kaderrichtlijn water, het Besluit externe veiligheid buisleidingen, de WION, het Besluit informatie-uitwisseling ondergrondse netten, de Regeling informatie-uitwisseling ondergrondse netten, de Grondroedersregeling, enzovoort.. Daar worden de rechterlijke uitspraken nog eens bij opgeteld. De oorsprong van deze en veel andere regels is onder meer gelegen in de Europese Richtlijnen, die een verplichting voor de lidstaten en dus ook Nederland scheppen. Voor de implementatie van zo'n Richtlijn moet de Nederlandse wetgever vervolgens aan de slag. Lukt dat niet binnen de daartoe gestelde termijn, dan zal uitstel moeten worden gevraagd. Lukt ook dat niet, dan kan het zijn dat de Richtlijn directe werking krijgt in de desbetreffende lidstaat.

Welke regels?

Kijken wij op gemeentelijk niveau, dan blijkt men daar op de werkvloer niet altijd alle regelgeving te kennen. Soms zijn regels bij de gemeenteraad onbekend of uit het oog verloren. Onder in de lade liggende komgrenzen of uit het oog verloren bij regels behorende lijsten zijn daar voorbeelden van. Of men weet niet dat regels met elkaar in verband staan en elkaar mogelijk doorkruisen. Veel gaat fout als men de regel 'doorverteld'. Ik houd altijd aan: geloof niemand. Zoek de desbetreffende regel altijd zelf op. Print regels uit, en vergis je daar niet in. Het wil nog weleens fout gaan doordat een algemene definitie werking heeft over een onderdeel van een wet of regel. Laatst kwam ik

een Algemene plaatselijke verordening tegen met daarin een verbod op het aanleggen of wijzigen van wegen. In de definitie van de APV werd onder de term 'weg' echter niet alleen wegen en parkeerterreinen verstaan, maar ook hele natuurterreinen. Uiteindelijk was voor iedere willekeurige wijziging in welk terrein dan ook een omgevingsvergunning voor 'wijzigen weg' nodig. Ga daar maar eens een boompje planten of vellen. Misschien geldt daar in de praktijk dat de ambtenaar of het bestuursorgaan aan een van die regels dan maar een meer werkbaar uitleg geeft. *Après nous le déluge?* Bedenk echter dat een belanghebbende in beginsel toch om handhaving van beide regels kan verzoeken. En dat een afwijzing openstaat voor bezwaar en beroep. Gaat het dan om een groot project, dan kan dat een lastige kink in de kabel zijn. Nog een aardig regeltje: als voor bouwen een fundering geheid moet worden, is mogelijk niet alleen een omgevingsvergunning voor bouwen nodig, maar ook voor de activiteit van het heien; wist u dat?

Groen zien?

'Bomen vellen'... Dat geeft vaak spraakverwarring: wat is vellen eigenlijk? Nee, daarmee bedoelen wij niet het 'ontvellen' van bomen. In de APV of Bomenverordening is vaak sprake van het kappen, rooien, of verplanten van bomen. Bij rooien (het uit de grond halen van de kluit) moet men dan niet vergeten – indien in het bestemmingsplan voorgeschreven – tevens de omgevingsvergunning voor de activiteit 'aanleggen' aan te vragen. Het wordt nog complexer bij dit soort werkzaamheden in (groene) Rijksmonumenten. Daarbij kan het zijn dat voor het vellen ook een omgevingsvergunning voor de activiteit 'wijzigen monument' nodig is. In dat geval is het zaak dat alle in het Besluit omgevingsrecht genoemde adviseurs voorafgaand aan de verlening van de omgevingsvergunning zijn geraadpleegd. Lees en zoek verder dan de neus lang is; soms blijkt in het gebied met Rijksmonumenten ook nog een gemeentelijk (groen) monument te staan – dat dan weer niet met grote letters en vlaggetje op de gemeentelijke monumentenkaart staat, maar waar wel weer een andere adviescommissie bij hoort. Tel daarbij op de mogelijk noodzakelijke scan op beschermde flora en fauna, de noodzaak tot het nemen van mitigerende maatregelen, en het tijdig en op juiste wijze aanvragen van een ontheffing Wnb (vanaf 2017). Het wordt nog lastiger als blijkt dat de velling gedeeltelijk plaatsvindt op het terrein van een inrichting (milieu) dat niet onder gezag van het college van B&W valt, maar onder het gezag van GS van de provincie. Waarbij het

college van B&W dan weer adviseur met betrekking tot de omgevingsvergunningverlening kan zijn. Nog lastiger wordt het met ingang van de Wnb: houtopstanden kunnen voor velling onder de meldingsplicht Wnb vallen en onder een gemeentelijk velverbod en onder een aanlegverbod in het bestemmingsplan.

Want je hoopt als
bouseigenaar natuurlijk
niet te worden verrast
door het **per abuis**
overtreden van een
gemeentelijk velverbod

MP SERIE 3-DELIGE CIRKELMAAIERS

Laagste brandstofgebruik door licht gewicht (Domex®)

Grootste werkbreedte (300, 330 of 350 cm)

Hoogste motorvermogen (49 - 65pk Kubota® Commonrail turbodiesel)

Smalste transportbreedte (1.65 meter transportbreedte)

Luxe cabine met airco

RANSOMES
A Textron Company

Pols Groep | +31 (0) 181 45 88 45 | info@pols.nl | www.pols.nl

EUROGRASS

EUROGRASS
kwaliteitsmengsels

EUROGRASS mengsels staan voor kwaliteit. Met ons label voor Integrated Quality staat DSV zaden garant voor kwaliteit van research tot veredeling en van productie tot advies.

- Innovatieve toepassingen
- Hoogwaardige genetica
- Uitgebalanceerde mengsels
- Eerlijk advies

DSV zaden heeft met EUROGRASS kwaliteitsmengsels alles in huis voor een perfecte grasmant.

Wij zijn GRAS!

Groei door
innovatie

www.dsv-zaden.nl

COMMERCIAL
MOWERS

MEER M² PER UUR
LAGERE OPERATIONELE KOSTEN
+
HOGERE VERDIENSTEN!

U VERDIENT MEER!

WWW.FERRISMOWERS.EU/NL

Bestuursorganen mogen op grond van die regels niet vanuit willekeur beslissingen nemen

Vergeeten regels

Dat een bouwterdege rekening moet houden met het geheel aan toestemmingen, bewijst maar weer eens de botsing tussen de omgevingsvergunning voor het bouwen en voor het vellen. Voor de bouw van een particuliere woning is vergunning verleend. Had men ook door dat er een monumentale boom stond, die op grond van de Bomenverordening niet kan wijken voor een individueel belang, maar alleen geveld mag worden bij een algemeen belang? Kortom, hoe gaat de particulier dan bouwen? Het is zaak dit bij het vooroverleg aan de aanvrager van de omgevingsvergunning duidelijk te maken. Het is de bedoeling dat veel wetten en regels die te maken hebben met de fysieke leefomgeving worden opgenomen in de Omgevingswet, in de hoop dat het gemakkelijk zal worden door de bomen het bos te blijven zien. Deze werkelijk gigantische hoeveelheid wetgeving die op onze omgeving betrekking heeft, is dan bij elkaar gebracht. We hebben dan één wet, maar of dit overzicht zal geven, is nog maar de vraag. Er zal veel moeten worden doorgelikt naar de wet, het besluit, de regeling, het plan en de beleidsregel die in de Omgevingswet opgenomen zijn.

Na ons de zondvloed?

Terugkomend op de regelberg: dit alles en vooral het Europees omgevingsrecht is er niet voor niets. Het gaat bij Europese regels om voor onze fysieke leefomgeving zeer belangrijke en gezamenlijk te regelen onderwerpen op het gebied van waterkwaliteit, luchtkwaliteit, natuur, veiligheid. Het

zijn onderwerpen die niet alleen op nationaal of decentraal niveau kunnen worden geregeld. Een treffend voorbeeld: soms zoek ik de ecologiepagina op de website van een gemeente. Vervolgens verschijnt de tekst: *de pagina die u zoekt bestaat niet meer*. Zouden de Europese verordeningen, richtlijnen en beschikkingen er niet zijn, dan is het maar de vraag hoe onze lucht, water en grond ooit schoon kunnen worden en hoe onze natuur divers kan blijven en kan uitdijen. Er is een roep om sneller te beslissen, bijvoorbeeld door in plaats van het stellen van regels beslissingen aan burgers over te laten. Maar de op Europees recht gebaseerde algemene en voor eenieder geldende regels maken de deelnemers aan ons rechtsverkeer gelijk, en dus vrij. Bestuursorganen mogen op grond van die regels niet vanuit willekeur beslissingen nemen. Beslissingen moeten geborgd zijn op grond van de regel, geborgd in beleid en van motivering voorzien. Tel daarbij op de rechtsbescherming tegen besluiten die er kan zijn, en de regel blijkt iets om trots op te zijn. Ondanks het bestaan van tegenstrijdige regels, overlappende regels of zelfs af en toe onmogelijke regels. Laten wij voor onze stedelijke natuur dus maar de regel volgen. Na ons niet de zondvloed, maar onze (stedelijke) natuur nu laten gedijen en uitdijen.

Be social

Scan of ga naar:

www.stad-en-groen.nl/artikel.asp?id=41-6404

Mr. A.V.K. Goudzwaard is als boomjurist/juridisch adviseur groen, natuur en landschap werkzaam bij Cobra groenjuristen, onderdeel van Cobra adviseurs. Cobra adviseurs adviseert over alle aspecten met betrekking tot stedelijke natuur.

Waarom kopen als huren zo veel voordelen heeft?

Flexibiliteit, geen afschrijvingen en totale ontzorging door middel van een full-servicepakket

HUURWAVE verhuurt WAVE-machines met water als vitaal element ter bestrijding van onkruid. Huurders als gemeenten en groenaannemers behalen hiermee goede resultaten, en dat met lage kosten en nul komma nul risico.

Auteur: Sylvia de Witt

HUURWAVE verhuurt WAVE-machines met heet water als vitaal element ter bestrijding van onkruid – de methode die steeds meer wordt ingezet sinds het verbod op chemie. De machine is efficiënt en werkt met sensortechniek in combinatie met heetwatertechniek. In totaal beschikt HUURWAVE over vijftien te verhuren machines van twee types: de WAVE Sensor 1.0 en de WAVE Sensor 2.0. De WAVE Sensor Serie 1.0-machine is gebouwd op een Holder C242-werktuigdrager met een hoge bewerkingscapaciteit van zo'n 30.000 m² per dag; dit in combinatie met de sensorgestuurde doseerunit/werkbak. De WAVE Sensor Serie 2.0-machine is gebouwd op een Holder C250-werktuigdrager met een hoge bewerkingscapaciteit van circa 400 hectare per groeiseizoen, in combinatie met de sensorgestuurde werkbak.

Het huurconcept

De machines van HUURWAVE kunnen worden gehuurd voor de duur van een week tot een halfjaar of nog langer, inclusief al het onderhoud. De weekhuur bedraagt € 2500 voor de WAVE 1.0 en € 3500 voor de WAVE 2.0. Voor langere periodes gelden andere prijzen, die in overleg worden bepaald. HUURWAVE biedt een fullservicepackage, zodat de klant er verder niet naar om hoeft te kijken. Mocht de machine een storing krijgen, dan wordt die zo snel mogelijk opgelost, vaak zelfs binnen 24 uur. De Groot van HUURWAVE: 'Wij hebben een samenwerking met DEM BV uit Leeuwarden en ook nog een vestiging in Alblasserdam, dus in principe kan heel Nederland worden bediend. Als we een storing niet zelf kunnen oplossen, nemen wij contact op met een van de WAVE-dealers in het land. Huurders – gemeenten en bedrijven – die helemaal geen ervaring hebben met de WAVE-machine, kunnen enkele dagen worden bijgestaan, zodat ze leren hoe de machine werkt. Dit zit bij de huur inbegrepen. De gehuurde machine wordt uiteraard op de locatie gebracht en aan het einde van de huurtermijn weer opgehaald. De huurder wordt hoe dan ook totaal ontzorgd.'

Kostenbesparend

Het huren van een WAVE-machine heeft nogal wat voordelen. Allereerst is het kostenbesparend. Doordat er geen sprake is van eigenaarschap, ben je voordeliger uit: er zijn immers geen afschrijvingen, overige exploitatiekosten en risico's. Het enige wat de afnemer hoeft te doen, is huur betalen. Ook de huurtermijn is flexibel. Doordat de machine kan worden ingezet naar behoefte, is er nooit sprake van onder- of overcapaciteit. WAVE-machines bieden volgens De Groot de hoogste capaciteit vergeleken met andere heetwatermachines. 'De machines zijn in staat om zelfstandig oppervlaktewater te tanken, zodat er geen kostbaar drinkwater verloren gaat. Na gebruik vloeit er weer schoon en onvervuild water terug naar het oppervlaktewater.'

Geen taboe op huren

Door het gebruik van heet water wordt er met relatief weinig water en weinig energieverbruik een zeer goed resultaat behaald. Dit blijkt ook uit diverse onderzoeken, zoals het onafhankelijke onderzoek van P. Kristoffersen aan de universiteit van Kopenhagen. Voor sommigen zijn de WAVE-machines vrij prijzig in aanschaf; dan is huren een uitkomst. 'Er hoeft geen taboe te rusten op huren', meent De Groot. 'Integendeel. Als je een machine maar vier maanden nodig hebt, waarom zou je hem dan

ADVERTORIAL

zes maanden ongebruikt hebben staan? Wij zien het als een gat in de markt en voorzien ook in een vraag uit de markt.'

Service level agreement met WAVE

HUURWAVE heeft eveneens een *service level agreement* met WAVE (oftewel een SLA), waardoor HUURWAVE kennis met WAVE kan delen en input kan geven over verbeterpunten voor toekomstige ontwikkelingen. 'Dat is een prettige samenwerking, want in de relatie producent-gebruiker heb je elkaar nodig om het product te verbeteren. De techniek gaat immers hard', aldus De Groot.

Op de Groene Sector Vakbeurs in evenementenhal Hardenberg is HUURWAVE ook aanwezig, op stand 402. Wij maken graag kennis!

Be social

Scan of ga naar:

www.stad-en-groen.nl/artikel.asp?id=41-6418

Het liefst wil Fokke de Vries de Timan loslaten op de dichte begroeiing bovenop de vestinggebouwen.

Stad + Groen organiseert demodag taludmaaieren

Demonstratiedag robotmaaiers trekt een kleine, maar serieuze schare bezoekers

‘Nu wordt het serieus’, denkt machinebouwer Rein Drost waarschijnlijk, als de vier man sterke delegatie van Natuurmonumenten op 25 oktober stilhoudt bij zijn Timan RC-1000. De groep doet de ronde over Fort Vechten, waar op dat moment de door Stad + Groen georganiseerde Demonstratiedag Radiografisch Bestuurbare Robotmaaiers plaatsvindt. De mannen in boswachtersgroen draaien om de machine heen. Er wordt goedkeurend gemompeld en instemmend geknikt. Drost heeft beet. Voor hem lijkt deze demonstratie een zinvolle exercitie te worden.

Auteur: Peter Jansen

Eerder waren de mannen van Natuurmonumenten te vinden bij een andere rupsmachine, de Bomford Flailbot die door Green Technology Janssen uit Roermond is meegenomen. Ook die kan de goedkeuring van het viertal wegdragen. ‘De Bomford heeft geen enkel probleem met hoog gras of dicht gewas’, zegt Fokke de Vries, coördinator fortten bij Natuurmonumenten, over de machine. ‘Maar voor bij ons in het veld vinden wij deze robotmaaier te

zwaar. Het is vooral een goede machine voor het maaien van grote oppervlakken, denk ik. Hij spoort mooi. Een fijne en sterke machine voor het maaien van grote percelen met lange afstanden. Maar bij ons is het terrein erg gevarieerd en ongelijk; wij zoeken een machine die breder inzetbaar is.’

Bosmaaiers

De Vries is vanaf januari verantwoordelijk voor

het onderhoud van zeven fortten die door Natuurmonumenten worden beheerd: vijf bij de stelling van Amsterdam en twee in de Nieuwe Hollandse Waterlinie. Het is een divers en soms ruig natuurgebied. Veel van het maaierwerk wordt nog met bosmaaiers gedaan, vooral op de moeilijke plaatsen. ‘We werken bij Natuurmonumenten veel met vrijwilligers. Die vinden werken met de bosmaaier vaak best leuk. Maar we zien wat vergrijzing

optreden in ons vrijwilligersbestand. Dat houdt in dat we meer rekening moeten houden met arbeidsomstandigheden en vanuit arboperspectief is zo'n bosmaaier natuurlijk een onding.' Daarom zoekt De Vries met zijn team een op afstand bestuurbare robotmaaier die zowel sterk is als veelzijdig inzetbaar, op moeilijk, ongelijk terrein en op steile hellingen. In het gezelschap bevindt zich onder meer Dennis Weissenbach, een aannemer die het maaiwerk op de forten voor Natuurmonumenten gaat uitvoeren. Het is dan ook Weissenbach die in de beurs moet tasten als er een robotmaaier wordt aangeschaft voor het werk op de forten. De aannemer gaat dus niet over één nacht ijs. 'Van Natuurmonumenten heb ik op de forten ongeveer tien dagen maaiwerk per jaar. Dat is natuurlijk niet genoeg om te investeren in een machine van circa 50.000 euro. Ik heb meer werk nodig voor de machine, dus een robotmaaier die ik ook buiten de forten breed kan inzetten.'

Eenasser

De mannen in groen houden tijdens de demonstratiedag dan ook stil bij verschillende maaiers. Een goede kanshebber lijkt de Brielmaier, een potige eenasser van Duitse makelij, die door het bedrijf G.A. van der Waal aan de bezoekers wordt getoond. De Vries kent de machines. 'Sterke maaiers zijn het. Een eenasser laat bovendien nauwelijks sporen achter. Een nadeel van deze robotmaaier is echter het hoge kantelpunt. Op steile hellingen moeten we erachter gaan staan; dan is de afstandsbediening niet te gebruiken. Dat is jammer, want wij willen nu juist af van het geploeter op hellingen.' Een relatie van De Vries bij Staatsbosbeheer gebruikt een kleinere variant van de getoonde Brielmaier en heeft een oplossing gevonden voor dat probleem. 'Hij stuurt de machine op steile hellingen bij met een touw. Ik vind het niet ideaal, maar de machine heeft ook zijn voordelen op andere terreinen. Wij maaien met deze machine weleens rietvelden. Dan werken we op zompige, vlakke grond waar je bijna niet kunt lopen. Daarvoor is dit een perfecte machine.' De Spiders van Machines4green uit het Friese Nijemirdum trekken weliswaar even de aandacht van de Natuurmonumenten-afgeezanten, maar niet als serieuze kandidaten voor het maaiwerk op de forten. Ze vallen af vanwege de cirkelmaaier; die kunnen het ruige gewas op de Noord-Hollandse forten niet aan.

Testlocatie

Jan-Dirk van der Tol van Machines4green had de mannen dan ook graag zwaarder materieel willen laten zien. Hij deelt de kritiek van de vier bezoekers

op de locatie van het evenement. Die zou te weinig divers zijn om een breed scala aan robotmaaier te demonstreren. Vanwege de steile taluds en het korte gras op Fort Vechten heeft Van der Tol zich beperkt tot het demonstreren van de Spider-serie. Even verderop blijft De Vries met zijn gevolg uiteindelijk hangen bij de Timan van Drost. Het liefst wil hij de machine uitproberen op het dak van een van de vestinggebouwen, waar het gras meters-hoog staat. 'Zo'n testomgeving zou ideaal zijn voor ons. Dat is wat wij op onze terreinen aantreffen.'

Vonk

Maar Drost heeft de vonk al zien overspringen. Er is iets moois aan het ontstaan tussen de mannen van Natuurmonumenten en zijn Timan RC-1000. Hij laat zich niet uit het veld slaan door de tekortkomingen van de testlocatie en drukt een van hen de afstandsbediening van de Timan in de handen. Een gouden zet, zo blijkt. De Vries en zijn team zijn meteen verbaasd over het gemak waarmee de machine zich laat bedienen. 'Binnen tien minuten had onze operator de robotmaaier helemaal onder controle. Dat is echt een groot voordeel voor ons, omdat we zo veel met vrijwilligers werken. Dit is een apparaat waarop we in een mum van tijd een vrijwilliger kunnen inwerken, als we dat willen.' Terwijl de fonkelrode robotmaaier zich over de testlocatie laat sturen, valt het de voorman van Natuurmonumenten ook op dat de relatief lichte motor van de machine geen enkele belemmering vormt voor het werk. De Vries hoort de machine

geen extra toeren maken terwijl die in een steile klim een van de schaarse clusters hoog gras op Fort Vechten aanvalt. 'De Timan gaat erg efficiënt om met het beperkte vermogen dat de machine in huis heeft. Door zijn gewicht en zijn formaat kan de machine erg goed uit de voeten met het beschikbare motorvermogen.'

We werken bij Natuurmonumenten veel met vrijwilligers

Er slaat een vonk over tussen de mannen van Natuurmonumenten en de Deense robotmaaier.

Heicom inspireert op Het Groene Inspiratiepark: Duurzaam werken in het groen

De Groene Sector Vakbeurs 2017 breidt uit met een nieuw initiatief: Het Groene Inspiratiepark. Heicom wil met zijn producten de bezoeker vooral laten beleven hoe er op een duurzame manier met water omgegaan kan worden. Met de volgende producten verwerkt in de tuin, zal dit duidelijk in beeld gebracht worden. Op de beurs is Heicom te vinden op stand 114.

Daktuinsubstraat

Daktuinen zorgen voor een tijdelijke opvang van regenwater en voor het zuiveren van de lucht, waardoor fijnstof zal afnemen.

Heicom B+

Een humusrijke, onkruidarme bemeste teelaarde. Heicom B+ is een kant en klaar product. Het zorgt voor weinig onderhoud en een goede groei bij beplanting. Ideaal voor de hovenier en het openbaar groen.

Heicom Irrigatiesysteem

Met het waterterbufferingsysteem van Heicom wordt overtollig regenwater opgeslagen en komt dit weer beschikbaar voor het groen.

Bomenzand

Bomenzand is door Heicom ontwikkeld om onder een lichtbelaste verharding te worden toegepast.

Boomgranulaat ECO

Ideaal voor bomen in stedelijk gebied. Heeft een hoge draagkracht en is daardoor goed bestemd tegen zware verkeersbelasting.

Heicom BV
Broekeroordsweg 3b
8095 RM 't Loo-Oldebroek

0525 63 0889
info@heicom.nl
www.heicom.nl

Vol hydraulisch aangedreven machine zowel hand als radiografisch bedienbaar.

Grote variatie aan wielen met als special de originele BRIELMAIER aluminium noppenwals, verkrijgbaar in 3-4-5 rijen breed.

Diverse aanbouwwerktuigen zoals:

- Dubbele messenbalken 1.25 tot 6.00 m werkbreedte
- Klepelmaaier 1.25 m en 1.60 m werkbreedte
- Balenpers
- Bandhooier 1.80 m werkbreedte
- Cirkelmulcher 1.22 m werkbreedte
- Safety mulcher
- Hill-Rake 2.00 m en 2.40 m werkbreedte

brielmaier

G.A. VAN DER
WAAL

TUIN- EN PARKMACHINES

Lagendijk 178, 2988 AD Ridderkerk
Postbus 158, 2980 AD Ridderkerk
Telefoon: 0180 - 421399

E-mail: info@gavdwaal.nl
Internet: www.gavdwaal.nl
Telefax: 0180 - 423453

Zo'n testomgeving zou
ideaal zijn voor ons. **Dat is
wat wij op onze terreinen
aantreffen**

De Vries en Weissenbach spreken met Drost af dat die de Timan nog eens zijn kunsten mag laten vertonen op Fort Nieuwersluis van Natuurmonumenten. Als Stad + Groen enkele weken later belt om te horen hoe die demonstratie is verlopen, lijkt de liefde tussen de Timan en Natuurmonumenten bepaald niet geluwd. Tijdens de demonstratie is de robotmaaier uitgerust met zowel een klepelbalk als een vingerbalk. 'De machine kan heel veelzijdig uitgerust worden. Het valt bovendien op hoe makkelijk het wisselen van dat soort onderdelen gaat. Ideaal voor ons.'

Duur spul

De liefde lijkt beklonken. De Vries en Weissenbach

hebben van Drost het aanbod gekregen om de Timan een jaar te huren. Dat stelt Weissenbach in de gelegenheid om de machine verder uit te proberen en er meer werk voor te vinden. 'Het is duur spul', zegt De Vries daarover. 'Maar op deze manier durven we het samen wel aan. Ik denk dat wij aan de Timan een goede robotmaaier hebben voor onze locaties.'

Be social

Scan of ga naar:

www.stad-en-groen.nl/artikel.asp?id=41-6411

Vakblad Stad+Groen heeft afgelopen dinsdag 25 oktober bij Fort Vechten een succesvolle demodag taludmaaien georganiseerd.

Tijdens de demonstratie werden acht verschillende maaiers getest die te besturen zijn door middel van remote control. Iedereen was dan ook in staat om de diverse maaiers te bedienen. De bezoekers konden de maaiermerken nu in het echt zien en met elkaar vergelijken. Zij hadden zo een goed overzicht van wat de verschillende machines allemaal kunnen en ook van wat ze niet kunnen. Bij de vele uitdagende hellingproeven kon ieder zich uitleven in zijn of haar vakgebied. Zo waren sommige machines geschikt voor fijner werk, terwijl andere het grovere werk juist beter verteerden.

De demodag kende maar liefst 32 deelnemers en kan dan ook een succes genoemd worden. In totaal werden acht verschillende modellen gedemonstreerd:

- Spider (Machines4green)
- McConnel, (JJ Dabekausen)
- AS (Stierman de Leeuw)
- Agria (Milati)
- Bomford (GTJ Green Technology Janssen)
- Kommtek (Wim van Breda)
- Brielmaaier (G.A. van der Waal)
- Timan (Rein Drost Machinehandel)

NIEUW

INTERNATIONAL TREE SERVICE heeft een samenwerking met gerenommeerde fabrikanten en onderzoeksinstituten in binnen- en buitenland een geheel nieuwe lijn van biodegradeerbare producten opgezet voor de openbare ruimte. Uitgangspunt daarbij dat de functionele levensduur gekoppeld wordt aan de materiaal kwaliteit, uitgaande van de Europese norm EN 13432:2000-12 dan wel de Amerikaanse normen ASTM 6400 / D6868. Mocht er verder de wens bestaand om de materialen, na verwerking of gebruik, te upcyclen, dan is dit bij de materialen waaruit de gietrand en boomstambeschermer zijn gemaakt ook nog mogelijk.

Dendro Bio Gietrand

Dendro Bio Wild Protect

Dendro Protect

DENDRO TREE WEAR

Dendro Tree Wear is een kant en klare stam ommanteling, om schade aan de stam te voorkomen bij werkzaamheden. De Dendro Tree Wear is hiervoor een perfect systeem. Aan de binnenkant van de ommanteling zit een speciaal ademende drainmat bevestigd om beschadiging en aantasting te voorkomen. Dit systeem is uiterst eenvoudig en snel te plaatsen, zit compact verpakt en is gemakkelijk in grote aantallen te vervoeren. Verder is het systeem uitstekend herbruikbaar.

'Op klimvermogen winnen we'

Voor Arjen Spek is de demonstratiedag op Fort Vechten een groot succes. Zijn Agria 9600 trekt veel bekijks bij het bezoekend publiek. De dag levert Milati Grass Machines maar liefst vijf afspraken op voor nieuwe demonstraties en vier concrete offerte-aanvragen, zo rekent Spek voor. De belangstellenden zijn kleine tot grote aannemers die onder meer maaien op dijken. 'Op dat soort projecten mag vaak geen zwaar materieel ingezet worden. De opdrachtgevers willen voorkomen dat de dijken schade oplopen. De maaier die ze zoeken moet bovendien goed kunnen klimmen. Ook de opdrachtgevers vinden de Agria daarvoor bij uitstek geschikt, zo blijkt uit de belangstelling voor de machine.' De Agria mag ook zijn kunsten komen vertonen in stadsparken en op bungalowparken. 'Dat zijn vaak projecten waar de klant een mooi maaibeeld belangrijk vindt.'

Spek ziet in de Spiders van Machines4Green de meest geduchte concurrenten. 'Het zijn machines die ongeveer dezelfde markt bedienen. Ze zijn onderscheidend op wendbaarheid en ze ogen goed. Dat laatste lijkt van secundair belang, maar je ziet wel dat ze daardoor tijdens de demonstratiedag extra aandacht trekken van kijkers.' Toch ziet Spek genoeg kans om zich met de Agria te onderscheiden van de Spider. 'Tijdens de klimproeven winnen we het van de Spiders. Het grootste voordeel is dat de Agria steile hellingen zonder lier kan nemen.' Tijdens de demonstratie op Fort Vechten hebben de machines zich met elkaar gemeten op een helling van ongeveer 49 graden. 'Fort Vechten is voor onze machine echt de ideale locatie. Voor dit soort locaties is de Agria gebouwd.'

De Agria 9600

De makers van de Agria 9600 hebben de machine uitgerust met een hybride-aandrijving. Dit vooral met het doel de onderhoudskosten van de rupsmachine tot een minimum te reduceren. Een benzinemotor van naar keuze 17 of 24 pk zorgt voor voldoende hybride-vermogen naar de sterke 48V DC-elektrische motoren. Die moeten een gewicht verplaatsen van respectievelijk 420 of 480 kilo. Uitgevoerd met één (80 cm) of twee (112 cm) mulching-cirkelmaaimesen is de machine gebouwd voor maaierwerk op moeilijk bereikbare plekken. De machine kan gewas aan met een maximum doorsnee van 2 cm. De makers hebben daarbij vooral taluds, dijken en andere kleine terreinen op het oog waar een standaard-maaier niet komen kan.

Waar rupsbanden vaak het nadeel hebben dat ze schade toebrengen aan de ondergrond, biedt Agria hier een variant die dat effect tot een minimum terugbrengt. De Agria 9600 kan namelijk in beide richtingen maaien, waardoor de machine nauwelijks hoeft te keren.

Met hun lage zwaartepunt, relatief lichte gewicht en de rupsbanden nemen beide Agria-modellen, zowel de kleine als de grotere variant, hellingen tot 50 graden. De eerste heeft een maaibreedte van 80 cm; de grotere broer doet 112 cm in een maaigang.

De Agria mag ook zijn kunsten komen vertonen in stadsparken en op bungalowparken

De Agria 9600

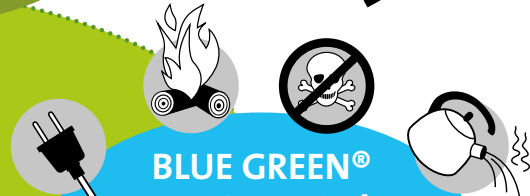
Integraal onkruidbeheer op verhardingen

De Punt Methode
kosten- en milieubesparend

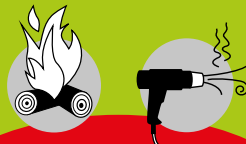
YELLOW

de meest efficiënte
graskant-brandsteker
in de markt

BLUE GREEN®

ons CO₂-neutrale
houtgestookte heet-
watersysteem

RED GREEN®

onze CO₂-neutrale
houtgestookte
hete-luchtbrander

YELLOW

onze alles-in-één machine

Deze efficiënte machine kan in één werkgang graskanten steken, borstelen, **1 meter** verharding branden en schoonblazen, zonder een afvalstroom te creëren.

Waar conventionele graskantstekers slechts 30 cm onkruidvrij maken kan de YELLOW een pad van 2 meter breed met één keer heen en weer rijden prachtig schoon maken. Verdere onkruidbestrijding en vegen zijn dan niet meer nodig.

RED-GREEN®

hete-luchtbrander

Onze hete-luchtbrander voor grote oppervlakten is 100% CO₂-neutraal doordat we stoken op houtpellets. Deze houtpellets worden gemaakt van ons eigen snoeiafval. Fossiele brandstoffen zijn dus niet meer nodig.

De machine brandt en gebruikt hete-lucht in één werkgang, zonder afvalstroom: dus een efficiënte bestrijding van onkruid én een schoon eindbeeld.

BLUE-GREEN®

heet-watersysteem

Deze 100% CO₂-neutrale methode bestaat uit een elektrisch aangedreven machine en een op biomassa gestookte waterkoker. De biomassa is afkomstig van ons snoeiafval. Van deze waterstoker is ook een mobiele unit beschikbaar om op locatie efficiënt te kunnen werken. De machine werkt zonder lawaai, zonder stof, zonder afvalstroom en is eenvoudig te bedienen door mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt.

BIJZONDERE VAN PUNT

Onze missie is CO₂-neutraal en chemievrij onkruidbeheer, gebruik makend van lokale middelen en lokale mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt.

Ons doel is duurzaam onkruid bestrijden. Wij maken zo weinig mogelijk gebruik van fossiele brandstoffen. We rijden waar mogelijk elektrisch en (lokaal) snoeiafval is ons stookmateriaal. We werken met mensen uit lokale sociale vangnetten en leiden op en bieden ze een volwaardige werkplek.

Geïnteresseerd in onze aanpak? Neem dan vrijblijvend contact op met Bastiaan Punt

telefoon: (010) 420 60 26 – mail: info@groen-puntbv.nl

Groen-aannemingsbedrijf Punt B.V., Chroomstraat 1D, 3067 GN Rotterdam, www.groen-puntbv.nl

Groen-aannemingsbedrijf
Punt B.V.

De AS 940 Sherpa 4WD RC

Uit een breed assortiment aan tuin-, park- en bosbouwmachines heeft machinehandel Stierman De Leeuw uit Apeldoorn de AS 940 Sherpa gekozen om op Fort Vechten aan het publiek te tonen. Dat is in ieder geval in één opzicht een gelukkige keuze, want de maaier, gebouwd voor moeilijk terrein, staat op vier rubberbanden. In tegenstelling tot menig van de aanwezige concurrenten laat de machine nauwelijks tot geen sporen na op de kwetsbare grasvelden en taluds van het Utrechtse fort.

De Sherpa is een op afstand bedienbare zitmaaier. De tweecilinderviertaktmotor levert tot 27 pk aan de permanente vierwielaandrijving. Met een totaalgewicht van 310 kilo kan ook deze hybride machine, zowel met als zonder bestuurder achter het stuur, een stevige helling beklimmen, tot 21 graden met bestuurder en tot 33 graden op remote control.

Daarmee wint de Sherpa het als klimmer niet van niet-hybride concurrenten, die meestal een veel

Frans Stiekema van Stierman De Leeuw met zijn AS Sherpa 4WD RC

lager zwaartepunt hebben en dus veel steilere hellingen kunnen nemen. Daar staat tegenover dat de zitmaaier uitgerust kan worden met een sneeuwruimer en een aanhangertje. Bovendien is

goed gezorgd voor het comfort van de bestuurder. Diens stoel is luchtgeveerd en er is zelfs een cabine te monteren die de operator tegen de elementen beschermt.

‘Niet alleen de remote control spaart de operator’

Voor Frans Stiekema van machinehandel Stierman De Leeuw is de demonstratiedag voor radiografisch bestuurbare taludmaaiers wat tegengevallen, vindt hij zelf. Hij had zijn AS 940 Sherpa 4WD RC graag zijn tanden laten zetten in ruw terrein met dichte begroeiing. ‘We zijn immers niet voor niets met een ruwterreinmaaier gekomen.’ Toch heeft zijn radiografisch bestuurbare zitmaaier bekijks getrokken van enkele serieuze belangstellenden. Uiteindelijk heeft de dag Stierman De Leeuw twee serieuze leads opgeleverd. In één geval is er ook al een offerte opgemaakt.

De belangstellenden voor de Sherpa zijn vooral cultuurtechnische bedrijven. Een van hen heeft

De belangstellenden voor de Sherpa zijn vooral cultuurtechnische bedrijven

uiteindelijk zijn oog laten vallen op de tweewiel-aangedreven Sherpa 920, de lichtere variant van de vierwielaangedreven Sherpa die Stiekema heeft

meegenomen naar Fort Vechten.

Volgens Stiekema onderscheidt de Sherpa-serie zich onder meer van de meeste concurrenten in hetzelfde segment door de arbotechnische kwaliteiten. ‘Niet alleen de remote control spaart de operator, maar ook de zitting en besturing. De Sherpa’s ondervinden nog weleens concurrentie van vergelijkbare Aziatische maaiers, maar die zijn vaak niet goed aangepast aan de bouw van Europese gebruikers. Daar wint de Sherpa het met vlag en wimpel op arbotechnische aspecten.’

Attila SLT ExxDrive

Marcel Zoontjens van Etesia

De Attila ExxDrive

De Franse machinebouwer Etesia introduceert met de Bahia Joyride en de Attila ExxDrive een zitmaaier en een ruwterreinmaaier die op afstand bestuurbaar zijn. Opmerkelijk is dat de bediening van de Bahia Joyride geheel door middel van een joystick plaatsvindt wanneer hij wordt gebruikt als zitmaaier.

Een andere belangrijke innovatie van deze machines is de SLT ExxDrive-afstandsbediening, die in september voor het eerst aan het publiek werd getoond. Via een speciale tablet zijn alle functies van de Attila te bedienen. Opmerkelijk is

dat de Attila SLT ExxDrive met 300 kilo relatief licht is. Bij gebruik van de afstandsbediening op steile

Een bewuste keuze van de ontwerpers

hellingen wordt de machine meestal uitgerust met een extra set luchtbanden. Die set voegt nog eens zo'n 50 kilo toe aan het totaalgewicht. Daarmee

blijft de Franse cirkelmaaier relatief licht in zijn soort. Met zijn 16 pk Kawasaki-benzinemotor heeft de Attila eigenlijk behoorlijk wat overcapaciteit. 'Een bewuste keuze van de ontwerpers', zegt Marcel Zoontjens, vertegenwoordiger van Etesia in Nederland, daarover. 'Etesia geeft machines altijd relatief sterke motoren mee. De makers willen daarmee vooral voorkomen dat de machine onderhoudsgevoelig wordt. De motor van de Attila is behoorlijk hufterproof.'

De Bomford Flailbot

De Britse Bomford Flailbot, die in Nederland wordt verkocht door Green Technology Janssen, is een multifunctionele werktuigdrager. De machine wordt aangedreven door een forse driecilinderdieselmotor die 40 pk levert.

Met die aandrijving kan de machine op hellingen werken onder een hoek van 55 graden.

De machine kan uitgerust worden met een breed assortiment aan accessoires

Uitgerust met de klepelbak van 1.636 centimeter weegt de Flailbot ruim 1.500 kilo.

De machine kan uitgerust worden met een breed assortiment aan accessoires. Er zijn veegmachines voor de Flailbot beschikbaar, maar ook dozerbladen, frontlaadbakken, laders, sneeuwblazers, harken en verschillende andere werktuigen. Voor de verschillende toepassingen en terreinen is ook een drietal rupsbanden beschikbaar.

Standaard wordt de machine geleverd met onafhankelijk verstelbare rupsen, 250 mm links en 250 mm rechts. Naast de standaard rubberen rupsband met een laagimpact-loop patroon, zijn er een variant met een diep loopvlakpatroon voor meer grip, en een stalen, geschakelde variant met spikes. Automatische rupsspanners moeten zorgen voor een continu optimale grip en lage bodemdruk.

Peter Janssen

De Bomford Flailbot

Gert-Aart van der Waal (jr.) met de Brielmaier

De Brielmaier

Al is het geen zitmaaier, de Duitse Brielmaier mag toch een hybridemaaier genoemd worden. De machine kan op afstand bestuurd worden, maar is ook voorzien van handbediening, waarbij de operator met een verstelbare stuurboom in de hand achter de machine aan loopt. De Duitse machine is beschikbaar in vier varianten met tweecilinderbenzinemotoren variërend van 18 pk tot 26,5 pk. Op de demonstratiedag demonstreert het bedrijf G.A. van der Waal uit Ridderkerk het grootste model uit de serie.

**Staatsbosbeheer gebruikt
onder meer een Brielmaier
om riet te maaien**

De Brielmaier kan verschillende maaibalken dragen, variërend van 1,25 meter tot maar liefst 6 meter breedte. Zowel de wiel- als de maaibal-

kaandrijving is volledig hydraulisch. Ook de Brielmaier mag het predicaat 'multi-functionele werktuigdrager' dragen. De machine is geschikt voor het aandrijven van klepelmaaiers, bandhooiers, hooischuiven, sneeuwfrezen en sneeuwschuivers.

Opmerkelijk zijn vooral de noppenwalsen met verwisselbare, zelfreinigende noppen. Die maken de Brielmaier ook geschikt voor zompige terreinen waarop veel andere radiografisch bestuurbare machines geen grip meer hebben. Staatsbosbeheer gebruikt onder meer een Brielmaier om riet te maaien. Afhankelijk van het terrein kan de maaier ook uitgerust worden met verschillende wielen met rubberbanden.

Aspen ontwikkelt duurzame brandstof voor morgen

Aspen introduceerde bijna 30 jaar geleden de alkylaatbenzine op de wereldmarkt. Het is nog steeds een van de schoonste brandstoffen. Nu zetten we de volgende stap.

Aspen ontwikkelt alkylaatbenzine op basis van herwinbare grondstoffen. Daarmee kan de uitstoot van broeikasgassen sterk worden gereduceerd. Met de nieuwe techniek kunnen

schone benzinecomponenten geproduceerd worden uit duurzame grondstoffen, zoals suikerbieten, graan en afval van land- en bosbouw. Zo helpen we om de wereld ook voor onze kinderen een fijne plek te laten zijn.

Meer weten? Bezoek ons op De Groene Sector Vakbeurs in Hardenberg. Wij geven u graag een kijkje in de toekomst!

www.aspen-benelux.nl

ASPEN
Fuel for professionals

Jan Polman

‘Vanuit Arboperspectief zijn robotmaaiers een zegen’

‘Een goede ontwikkeling voor lijf en leden’, noemt Jan Polman de opkomst van de robotmaaier. Polman is zelfstandig arboconsultant. De Nijmegenaar heeft zich gespecialiseerd in de arbo- en veiligheidsaspecten van het werken in de buitenruimte en adviseert veel klanten die werkzaam zijn in de groenvoorziening.

Autonoom

De arboconsultant heeft tijdens de demonstratie op Fort Vechten vooral belangstelling voor de volledig autonoom werkende robotmaaiers. De hybridevarianten, bijvoorbeeld zitmaaiers die tevens op afstand te bedienen zijn, vindt Polman minder interessant. ‘Ik begrijp dat fabrikanten soms het beste van twee werelden in één ontwerp willen samenvoegen, maar ik ben niet onverdeeld enthousiast over de resultaten die dat oplevert.’ Polmans bedenkingen bij die hybride ontwerpen richten zich niet eens zozeer op de arbo-aspecten van de machines. ‘Ook als arboconsultant kijk ik vooral naar het primaire proces. Het werk moet immers gewoon gedaan worden. Vanuit dat

perspectief bezien, denk ik dat hybridemaaiers meer beperkt zijn in hun inzetbaarheid dan volledig autonome maaimachines. Het kantelpunt komt namelijk te hoog te liggen als je een robotmaaier voorziet van een zitplaats en bedieningspaneel. Vooral op hellingen heb je dan relatief weinig voordeel van de afstandsbediening.’

De machines, ook de hybridemodellen, beperken namelijk de blootstelling van de operators aan **lawaai, trilling en belastende werkhoudingen**

Blootstelling

Vanuit arboperspectief, daarentegen, vindt Polman elke op afstand bestuurbare maaier een zegen voor de gebruiker. De machines, ook de hybridemodellen, beperken namelijk de blootstelling van de operators aan lawaai, trilling en belastende werkhoudingen. ‘Eigenlijk zijn alle maaiers belastend voor de gezondheid van de gebruiker. Of het nu om een bosmaaier gaat, om een zitmaaier of om een grote trekker, er is altijd wel sprake van trilling, lawaai en ergonomisch onverantwoorde werkhoudingen.’

Vooraf bij langdurige blootstelling trekken die drie factoren vaak een zware wissel op de gezondheid van de operators. Ze zijn volgens Polman vooral schadelijk voor het gehoor, de rug en eigenlijk voor het hele menselijke bewegingsapparaat. Vanuit dat perspectief vindt hij elke robotmaaier een verbetering, zowel de hybridevarianten als de maaiers die alleen op afstand worden bestuurd. ‘Elke reductie van de blootstellingstijd is vanuit arboperspectief altijd pure winst.’

WATER VORMGEGEVEN

Fontein: waterkunst in haar meest traditionele vorm. Beeldbepalend in steden, parken, pleinen en tuinvijvers.

Dankzij de huidige technische mogelijkheden zijn fontein en andere vormen van waterkunst tegenwoordig vrij eenvoudig te realiseren.

Zuiveren
Bewegen
Vormgeven
Vitaliseren
Belichten
Aanleggen

Winkelskamp 13
7255 PZ Hengelo Gld
T: +31 (0) 575 46 80 20
info@auga.nl

WWW.AUGA.NL

AUGA
Amazing Water

GREENMAX
connecting green and infrastructure

Duurzaam groen begint met een goede basisinrichting van het plantvak

Bomen maken onze stedelijke omgeving leefbaar. Een gezonde groene infrastructuur in de stad is daarom onmisbaar. GreenMax is gespecialiseerd in duurzame innovatieve producten voor de inrichting van de plantplaats boven en ondergronds, zodat groen en infrastructuur samengaan.

GreenMax | Tel +31(0)413-294447 | info@greenmax.eu

www.greenmax.eu

De Spider Mini

‘Niet alle machines blijken even goed in hun element’

Jan-Dirk van der Tol heeft drie van zijn Spider-modellen meegenomen naar de demonstratiedag op Fort Vechten. De Spider-serie is vooral ontwikkeld voor locaties waar een mooi maaibeeld neergezet moet worden op plaatsen die niet altijd even makkelijk begaanbaar zijn. Spiders worden onder meer ingezet op steile taluds die relatief vaak gemaaid worden, eens in de twee tot drie weken ongeveer. Wat Van der Tol betreft is Fort Vechten niet voor alle gedemonstreerde machines de meest geschikte locatie. ‘We hebben er heel

Jan-Dirk van der Tol

bewust voor gekozen om onze Spiders hier te tonen. Die zijn namelijk bij uitstek geschikt voor de steile taluds en de strak ogende grasvelden die we hier aantreffen. Het zwaardere materieel hebben we tijdens deze demonstratiedag bewust thuisgelaten.’

Schade

Niet iedereen lijkt daar even goed over nagedacht te hebben, vermoedt de Machines4Green-directeur. Het valt hem op dat sommige machines nogal wat schade toebrengen aan de locatie. ‘Vooral de wat zwaardere maaiers en het materieel met rupsbanden zijn op Fort Vechten minder in hun element. Bij een volgende demonstratie zouden we graag een locatie gebruiken waar machines onder meer verschillende omstandigheden getest kunnen worden. Wij zouden in dat geval ook ons zwaardere materieel graag aan het publiek tonen.’ De demonstratiedag heeft Van der Tol vier concrete verkoop-leads opgeleverd. ‘Het gaat dan om aannemers, hoveniers en één gemeente waar de Spiders nog een keer langs

DE SPIDER-SERIE

De in Tsjechië geproduceerde Spider-serie bestaat uit drie modellen. In Nederland worden Spiders onder meer ingezet op de steile taluds van Vesting Naarden. De machines vallen op door hun vier permanent aangedreven wielen op rubberbanden. De wielen kunnen 360 graden draaien. Dat, in combinatie met de permanente vierwielaandrijving, maakt de machines optimaal wendbaar. De Spider ILD01, de middelgrote variant in de serie, weegt 245 kilo en kan taluds aan tot een hellingshoek van 41 graden. Bij gebruik van een lier kan de ILD01 nog steilere hellingen aan, tot 55 graden. De machine is uitgerust met een benzinemotor die 17 pk levert. De grotere broer van de ILD01, de ILD02, weegt 325 kilo en heeft een iets zwaardere motor van 24 pk. Daarmee levert de robotmaaier dezelfde klimprestaties als zijn kleinere broer. Het verschil tussen de twee zit vooral in de maaicapaciteit. De kleinere Spider maait tot 3.000 vierkante meter per uur; de grote Spider haalt tot 7.000 vierkante meter per uur. De Spider Mini is met zijn maaibreedte van 60 cm vooral ontwikkeld voor hoveniers en parkachtige, grote tuinen. Ook wordt deze machine regelmatig ingezet om onder zonnepanelen te maaien.

Het valt hem op dat sommige machines **nogal wat schade toebrengen aan de locatie**

mogen komen om hun kunsten te vertonen. Wat opvalt, is dat Spider-modellen op de demodag vooral de belangstelling wekken van klanten die binnen de stadsgrenzen werken.’

De concurrentie

Van der Tol heeft ook goede kritieken voor de concurrentie. ‘Vooral de Agria 9600 van Milati Grass Machines is een maaier die we in de gaten moeten houden. De machine geeft een mooi maaibeeld en is licht en dus breed inzetbaar, ook op zeer steile hellingen.’ Zijn Spiders hebben volgens Van der Tol wel een voordeel op de Agria, omdat ze op rubberbanden lopen. ‘Het voordeel daarvan is natuurlijk dat die bij het wenden geen schade veroorzaken aan de ondergrond. Een rupsband laat altijd wel wat sporen achter. Dat kan een nadeel zijn als de gebruiker heel nadrukkelijk focust op het creëren van een mooi maaibeeld.’

'Het gaat niet alleen om de machines, maar ook om de service'

De Robocut alleen al wordt ondersteund door twaalf dealers door heel Nederland

Hans Biemans, salesmanager bij J.J. Dabekausen in het Limburgse Echt, vindt dat de gang naar het Utrechtse Fort Vechten de moeite waard was. 'Het publiek was goed, serieuze klanten.' Concrete nieuwe leads heeft hij tijdens de demonstratiedag niet opgedaan, maar het was goed om klanten en potentiële klanten bij die gelegenheid nog eens te zien en nader te laten kennismaken met de Robocut.

Dat hij de machine daarbij niet aan het werk kon laten zien op ruig terrein, vindt Biemans een minpunt. 'Veel machines zijn te zwaar voor het terrein op Fort Vechten. Dat heeft ook wel tot wat bodemschade geleid, zag ik.'

Daar staat tegenover dat het hele scala aan beschikbare radiografisch bestuurbare machines wel vertegenwoordigd was tijdens de demodag op het Utrechtse fort. 'Zo'n beetje alles wat ik ken in de markt was er. Dat geeft de bezoeker een goed

overzicht en voor ons is het dan natuurlijk belangrijk om daarbij te staan.'

Biemans pareert onmiddellijk de vraag of hij niet wat nerveus wordt van zo veel concurrentie bij elkaar. 'Welnee, we hebben een product dat uitblinkt in degelijkheid. Dat weten we de klanten echt wel uit te leggen. Daarbij kunnen we ook schermen met een heel goede service. De Robocut alleen al wordt ondersteund door twaalf dealers door heel Nederland. Als een klant een probleem heeft, is er altijd binnen een halfuur een dealer die klaarstaat met onderdelen of wat ze ook maar nodig hebben.'

De McConnel Robocut

De McConnel Robocut komt uit een serie radiografisch bestuurbare machines die door J.J. Dabekausen uit het Limburgse Echt in Nederland worden verkocht.

Dabekausen verkoopt de Robocut als multifunctionele werktuigdrager voor werk op moeilijk begaanbare plaatsen. Behalve als maaier is de machine ook in te zetten als bandhark of bijvoorbeeld uit te rusten met een rotorkoepel.

In totaal kan de Robocut maar liefst 20 werktuigen aankoppelen. Met een klepelmaaier uitgerust heeft de machine een maaibreedte van 1,30 meter. De Isuzi-driecilindermotor van de Robocut levert 40 pk. Daarmee kan de machine hellingen tot 55 graden beklimmen.

Dabekausen verkoopt de Robocut als multifunctionele werktuigdrager **voor werk op moeilijk begaanbare plaatsen**

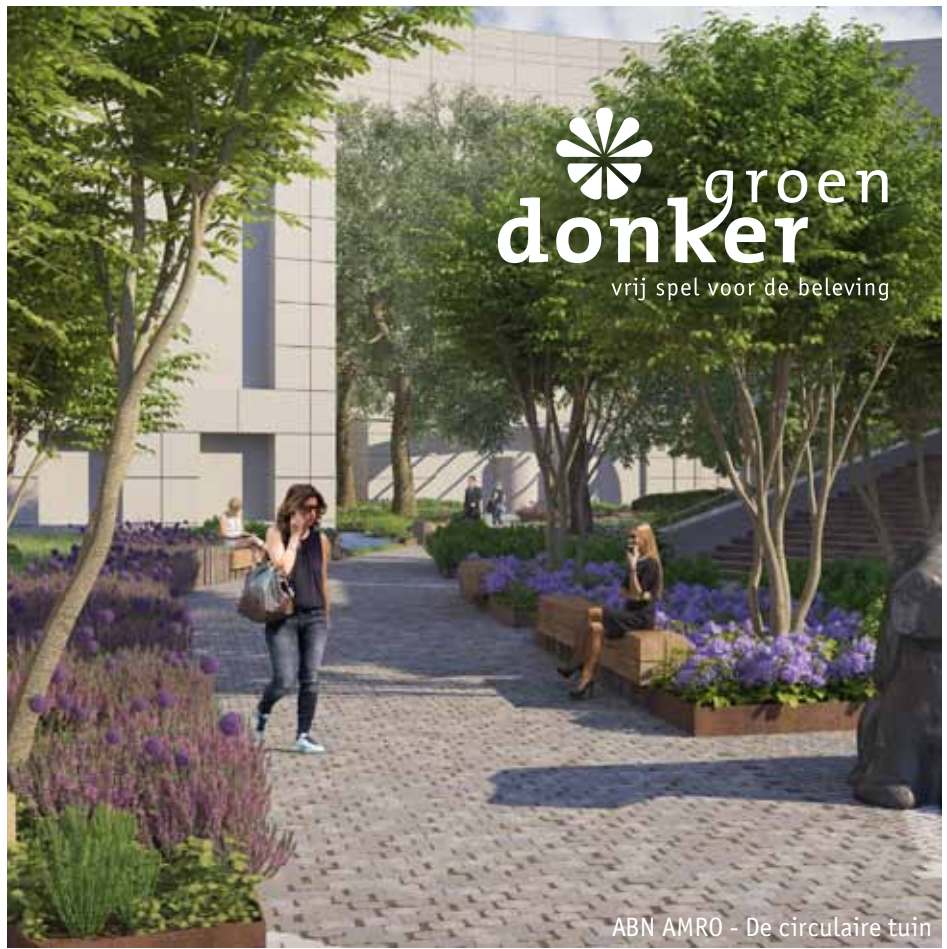
De McConnel Robocut

B30 - Daktuin

Hotel Pulitzer - Interieurbepanting

**groen
donker**
vrij spel voor de beleving

ABN AMRO - De circulaire tuin

Donkergroen wenst u prettige feestdagen
en een gezond, succes- en beleavingsvol

2017

Erasmushiem - Terreininrichting zorginstelling

Eneco - Duurzame kerstdecoratie

Te Boelaerpark Antwerpen - Inrichting speelterrein

Christof van Doorn van machinehandel Wim van Breda

SPECIAL

De bezoekers zijn allemaal serieuze gegadigden voor een of meer van de getoonde machines

'Geen stormloop, maar wel serieuze klanten'

Salesvertegenwoordiger Christof van Doorn van machinehandel Wim van Breda is niet voor niets naar de demonstratiedag op Fort Vechten gekomen. Zijn RoboFlails hebben de aandacht getrokken van drie aannemers die denken over aanschaf van een RoboFlail. 'Daar mogen we langskomen om onze machines nog eens uitgebreid te demonstreren. Ook hebben we gesproken met potentiële klanten over de verhuur van RoboFlails.'

De makers hebben ook deze machine speciaal ontworpen voor het gebruik op **taluds** en andere moeilijk bereikbare plaatsen

Van Doorn is tevreden over het bezoekende publiek. 'Het liep niet storm, maar de bezoekers zijn wel allemaal serieuze gegadigden voor een of meer van de getoonde machines.' Dat is volgens de verkoopvertegenwoordiger niet in de laatste plaats te danken aan het brede aanbod. 'Eigenlijk

is elke Nederlandse aanbieder van radiografisch bestuurbare machines komen opdagen. Dat maakt het voor bezoekers waard om te komen kijken, juist wanneer je serieus denkt over aanschaf

of huur van zo'n machine.' Jammer vindt Van Doorn wel dat op de locatie te weinig gras te maaien viel. 'Ik had de machines graag wat meer aan het werk gezet.'

DE ROBOFLAILS

Machinehandel Wim van Breda uit het Gelderse Geldermalsen demonstreert vier radiografisch bestuurbare machines, de RoboFlails van de Duitse fabrikant Kommtek.

De RoboFlail One is een compacte, radiografisch bestuurbare taludmaaier die een hellingshoek van 55 graden aankan. De machine is zowel leverbaar met een maaidek van het merk ESM, voor het ruwere maaierwerk, als met het meer multifunctionele maaidek van STM, dat zich ook leent voor het maaien van gazons. De RoboFlail One is uitgerust met een 25 pk-benzinemotor.

De machine is ook beschikbaar in een iets krachtiger dieselvariant. De RoboFlail One Diesel wordt aangedreven door een 25 pk-Yanmar-motor. De diesel levert weliswaar niet meer vermogen, maar heeft wel een lager koppel. Dat maakt de diesel geschikt voor zwaarder maaierwerk. De RoboFlail One Diesel is uitgerust met een 112 centimeter brede klepelmaaier. Door zijn hogere gewicht, circa 900 kilo, verliest deze variant iets aan klimvermogen ten opzichte van de benzinevariant, die maar 730 kilo weegt. Niettemin klimt ook de RoboFlail One Diesel tegen hellingen tot 50 graden op.

De RoboFlail Plus is een multifunctionele, radiografisch bestuurbare werktuigendrager op rubber tracks. Net als de Agria 9600 kan ook deze RoboFlail zowel vooruit als achteruit klepelen, waardoor de rupsbanden minimaal keerspooren achterlaten. De makers hebben ook deze machine speciaal ontworpen voor het gebruik op taluds en andere moeilijk bereikbare plaatsen. De RoboFlail Plus kan hellingen tot 45 graden aan. De machine kan daarbij worden uitgerust met een breed scala aan werktuigen.

De RoboFlail Vario is, volgens de dealer uit Geldermalsen, de enige radiografisch bestuurbare taludmaaier met een PTO (ofwel een aftakas) en een driepuntshef. Dat maakt de machine tot een veelzijdig en breed inzetbaar apparaat. De Vario kan worden uitgerust met een klepelmaaier, bandhooier, schijvenmaaier, stobbenfrees, houtversnipperaar, spitmachine, zaaimachine of een sneeuwrees. Vooral loonwerkers en aannemers die graag veel verschillende functionaliteiten in één machine verenigen zien, lonken naar het Vario-model in de serie. De Vario kan een hellingshoek tot 45 graden aan.

KOMEN JULLIE OOK?

Wij staan al te popelen om de beursvloer op te gaan!

ETESIA
Seeing is believing.

Wij wensen u een gelukkig nieuwjaar!

En nodigen u uit op onze stand (619) op de Groene Sectorbeurs te Hardenberg van 10 t/m 12 januari 2017

ETESIA
het professionele en innovatieve antwoord op het onderhoud van uw groenvoorzieningen

www.etesia.com

HETE LUCHT ONKRUIDVERDELGERS

VRAAG EEN
GRATIS
DEMO AAN!

WEEDHEATER ET 65

Verdelg op moeilijk bereikbare plaatsen
Makkelijk in gebruik, zelf rijdend
Geen brandgevaar

WEEDHEATER ET 100

I.C.M. Stiga Titan 740D met 30° rotatie
In een werkgang langs muren en obstakels
Extra groot hefvermogen

weedheater

Rein Drost met de Timan RC-1000

De Timan RC-1000

De machine kan dan ook worden voorzien van **alle typen maaiers**

De in Denemarken geproduceerde Timan RC-1000 wordt door Machinehandel Rein Drost uit het Gelderse Echteld aan het publiek gepresenteerd als een 'multifunctionele werktuigdrager'.

De machine kan dan ook worden voorzien van alle typen maaiers, waaronder een messenbalk, een schijvenmaaier, een klepel- en een cirkelmaaier. Ook kunnen er een sneeuwruimer, een stobbenfrees, een borstelveger en een hydraulische sneeuwveegmachine aangekoppeld worden. Alle werktuigen worden aangekoppeld met een snelwisselframe.

De benzinemotor levert 23 pk en drijft twee gummitracks aan. De Timan heeft een maaibreedte van 1 meter. De ontwerper heeft de relatief kleine machine ontworpen om op moeilijk bereikbare plaatsen te kunnen maaien, onder meer met een klepelmaaier. De Timan kan hellingen tot 50 graden beklimmen.

Be social

Scan of ga naar:

www.stad-en-groen.nl/artikel.asp?id=41-6412

A man with curly hair, wearing a white button-down shirt and a watch, stands behind a large, abstract sculpture. The sculpture is made of many small, triangular metal plates that form a complex, geometric shape with several large openings. In the foreground, a bright yellow watering can is visible. The background shows green foliage and a clear blue sky.

‘Subsidie alleen is niet genoeg; groen heeft een goede lobby nodig’

Mario Geuze werkt als beleidsmedewerker dak- en gevelbegroening bij het Landelijk Bureau van Branchevereniging VHG (Vereniging voor Hoveniers en Groenvoorzieners). Met collega's werkt hij aan de ondersteuning van lidbedrijven bij hun bedrijfsvoering en aan de waardepromotie van groen. Hij houdt zich vooral bezig met politieke lobby om dak- en gevelgroen tot beleid te maken. 'Subsidie alleen is niet genoeg. Dat is wellicht een aanjager in de beginfase, maar daarna moet dak- en gevelgroen door middel van consistent beleid een vanzelfsprekendheid worden,' aldus Geuze.

Auteur: Santi Raats

6 min. leestijd

YOUNG GREEN PROFESSIONALS

Mario Geuze is, ondanks zijn sprekende achternaam, een loyale persoonlijkheid. Hij begon als vakantie- en weekendkracht bij de VHG en deed receptie- en administratiewerk. Toen hij zijn bachelor bedrijfskunde aan de Erasmus Universiteit had behaald, werd hij gevraagd om vast bij VHG te komen werken. Dat deed hij en voorlopig wil hij niet weg. Helemaal toevallig was het niet dat hij vakantiewerk ging doen bij deze branchevereniging: zijn vader Jacob Geuze was er directeur vanaf 1998 tot aan zijn dood in 2004.

Het is een uitdaging om lid-bedrijven mee te nemen in de voordelen van lange-termijnbeleid

Takenpakket

Het Landelijk Bureau VHG telt 13 fte's en veel werk wordt gedragen door de leden zelf, zoals het nadenken over beleid. Er zijn 1100 bedrijven lid van VHG. Zij zijn onderverdeeld in de vakgroepen hoveniers, groenvoorzieners, boomspecialisten, interieurbepplanters en dak- en gevelbegroeners. Geuze begeleidt de vakgroep dak- en gevelgroen, ondersteunt het bestuur en voert beleid uit. Hij benadrukt dat de functie van beleidsmedewerker allesbehalve saai is. 'In de praktijk houd ik me veel bezig met lobby,' legt Geuze uit. 'Ik ben regelmatig op pad, bij overheden, om het groene vak te promoten.'

Ontwikkeling groenbranche

Omdat Geuze al zo lang bij de VHG werkzaam is, heeft hij een goed beeld van hoe de groenbranche zich in de loop van de tijd heeft ontwikkeld. 'Voorheen was niemand tegen groen, maar er werd ook minder over gesproken. We durven de waarde van groen nu te claimen. Als er ergens over water wordt nagedacht, zoals in het Deltaprogramma, dat zich bezighoudt met waterveiligheid in steden, zitten wij regelmatig aan tafel om mee te denken. Gemeenten denken nu bewust na over hoe zij kunnen vergroenen. Niet alleen omdat een groene stad mooi is, maar er is ook meer oog voor de functionele waarde. Dat resulteert in Green Deals of in de City Deals uit het Rijksprogramma 'Agenda Stad'. Dat was tien jaar

De toekomst van groen in Nederland hangt voor een groot deel af van de passie van de

jonge mensen die in de sector werkzaam zijn. Daarom heeft de redactie van NWST – bijgestaan door een uitgebreide jury het afgelopen half jaar 22 groene professionals geselecteerd, geïnterviewd en gefotografeerd die 35 jaar of jonger zijn en die zich ondanks hun jeugdige leeftijd al hebben bewezen. Alle interviews zullen later dit jaar worden verzameld in één boek.

geleden niet zo. Maar er is nog veel te doen. Vanuit het bouwperspectief wordt groen nog gezien als bijproduct, terwijl groen meegenomen moet worden aan het begin van bouwtrajecten.'

Uitdaging

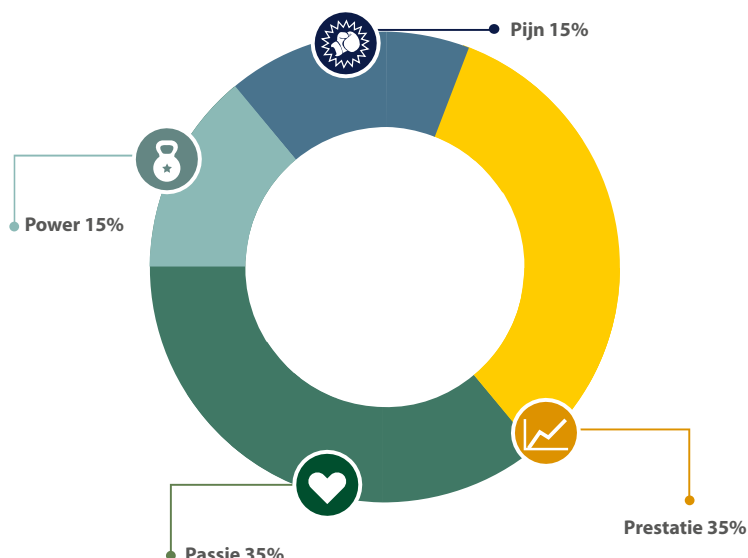
Het effect van Geuzes werk is niet altijd even voelbaar voor de leden; hij voert immers beleid uit dat per definitie over langere periodes gaat. Het is dan ook een uitdaging voor Geuze om leden mee nemen in het idee dat zij uiteindelijk degenen zijn die de vruchten plukken van een steeds beter groenimago. 'Als de VHG een goede cao afsluit of

NAAM	Mario Geuze
LEEFTIJD	32 jaar
GEBORTEPLAATS	Terneuzen
BURGERLIJKE STAAT	Gehuwd en vader van drie dochters
FUNCTIE	Beleidsmedewerker
BEDRIJF	VHG
HOBBY'S	Pianospelen, wielrennen en squash
OPLEIDING	Bedrijfskunde
WILDE VROEGER WORDEN	Piloot, voetballer, iets wat alle jongetjes op de basisschool willen worden. In elk geval geen beleidsmedewerker

Ambitie kan langs veel wegen vorm krijgen. De ene keer zit het tegen; dan komt doorzettingsvermogen om de hoek kijken. De andere keer krijgt passie alle ruimte, omdat je in een flow zit. Wij vroegen alle kandidaten hun inspanningen af te zetten langs de meetlat van de vier P's: power (slagkracht), pijn (doorzettingsvermogen), passie en prestatie (strategisch inzicht). Dit is de meetlat van Mario Geuze:

120 JAAR DE TIJD VOORUIT

1896

2016

*Wij wensen u
een succesvol
maar vooral
gezond 2017 toe!*

dabekausen
POWER

De
Groene
Sector
Vakbeurs

www.dabekausen.com

jj dabekausen bv

10-12 januari 2017
Evenementenhal Hardenberg

Toekomstgericht funerair beleid

Als dé specialist in integraal begraafplaats-advies ondersteunen wij opdrachtgevers met veelzijdige dienstverlening in dit specifieke vakgebied. Zo kunt u bij ons terecht voor het opstellen van toekomstvisies, exploitatie-doorrekeningen, doelmatigheidsstudies en de procesondersteuning van ontwikkeltrajecten. Maar ook voor beheer- en (her)inrichtingsplannen, ruimingsvoorbereiding en capaciteitsplanningen voor uw begraafplaatsen bent u bij KYBYS aan het juiste adres.

KYBYS

ingenieurs en adviseurs

info@kybys.nl - www.kybys.nl

> Vestiging Boxtel

Boscheweg 107-8
Postbus 371 - 5280 AJ Boxtel
+31 (0)411 678 055

> Vestiging Heemstede

Herenweg 115
2105 MG Heemstede
+31 (0)411 678 055

> Vestiging Meppel

Gasgracht 3a
7941 KG Meppel
+31 (0)522 247 477

VHG zit vandaag de dag automatisch aan tafel als het **over water of klimaat-vraagstukken gaat**

voor elkaar krijgt dat de btw op 6 procent wordt gesteld, voelt een lid dat rechtstreeks in de portemonnee. Als een lid een lastige financiële periode doormaakt en we begeleiding geven om de malaise het hoofd te bieden, is dat bedrijf ook direct geholpen. Maar een visie over de Bühne brengen, zoals de maatschappelijke waarde van groen, is niet altijd tastbaar voor leden.'

Eigenschappen

Wanneer Geuze aan tafel zit met overheden en bedrijven, lobbyt hij eerder op een begeleidende dan op een sturende manier. 'Ik geef op een rustige manier sturing. Ik ben niet dominant aanwezig, maar lever de broodnodige input.' Geuze is niet snel van zijn stuk te brengen; hij is redelijk stoïcijns. 'In combinatie met mijn loyaliteit zorgt dat ervoor dat ik relaties goed kan onderhouden, ook dankzij mijn toegankelijkheid.' Geuze heeft met zijn gebrek aan groene achtergrond weinig vakinhoudelijke kennis en is dus een generalist. 'VHG is ook generalistisch, doelbewust. De kennis komt bij onze leden vandaan. Ik weet altijd waar het over gaat, maar behoud wel de focus in alles wat ik doe.' Zijn kracht is dan ook snel schakelen en efficiënt werken. 'Wanneer gesprekspartners bijvoorbeeld afdwalen naar niet-groengerelateerde onderwerpen, dan

breng ik de discussie weer naar een centraal punt. Ik kan goed de kern uit een overleg halen en daarmee aan het werk gaan.'

Zijn sterke punten vormen tevens zijn struikelblok. 'Omdat ik me bescheiden opstel, pak ik niet altijd de leiding in een grote groep, terwijl er weleens aanleiding is om het moment naar je toe te trekken om iets duidelijk te maken. Ik kan desgewenst wel een presentatie geven, maar ben meer iemand van een-op-eencontact. Dat is ook niet nodig; directeur Egbert Roozen is bij uitstek de aangewezen persoon die de toegevoegde waarde van groen namens VHG inspirerend weet over te brengen.'

Wapenfeiten

Wapenfeiten claimt hij niet voor zichzelf, maar voor het hele VHG-team. 'We hebben ons de afgelopen jaren sterk naar buiten toe geprofileerd met al onze betrokkenheid bij City Deals, Green Deals en andere initiatieven, zoals recent het Deltaplan Groen. Hierin geven we een aanzet voor een groene paragraaf in het Regeerakkoord van het volgende kabinet. We leveren ook input aan de stuurgroep van het Deltaprogramma voor de klimaatbestendige stad, en de PvdA heeft ons laten meedenken over de opstelling van haar visienota

Groen en Water in de Stad. Deze visienota pakt uiteindelijk goed uit voor dak- en gevelgroen in de stad. VHG heeft een concept, de Levende Tuin, in het leven geroepen, waarmee hoveniers hun klanten kunnen inspireren om na te denken over thema's zoals water, biodiversiteit en gezondheid. Met dak- en gevelbegroeners en interieurbepplanters ontwikkelen we een variant hierop, het Levende Gebouw, zodat groen geen aanvulling meer is op een gebouw, maar het uitgangspunt ervan.'

Vier P's

Wanneer Geuze zijn werkdrijf in de vier P's: power, passie, prestatie en pijn onderverdeelt, concludeert hij: 'Ik vind mijn werk ontzettend leuk, maar vind het ook heel belangrijk om te laten zien wat ik heb gedaan, dus om te presteren. Verder raak ik niet snel ondersteboven van een tegenslag, maar ook niet van grote successen.'

Be social

Scan of ga naar:

www.stad-en-groen.nl/artikel.asp?id=41-6406

Gerwin de Vries is een sterk opkomend landschapsarchitect. Het bedrijf LINT, dat hij met zijn oud-studiegenoot Alexander Herrebout heeft opgericht, bestaat al bijna vier jaar en trekt steeds meer projecten van grote allure naar zich toe op het gebied van ecologie, water en voedsel. In Nederland, maar ook internationaal op het allerhoogste niveau. Gerwin de Vries is daarmee een succesvolle ambassadeur van de Nederlandse kennis over landschapsonwerp.

Auteur: Santi Raats

Specialist in stedelijke leefbaarheid krijgt steeds meer werk

De Vries won verschillende internationale prijzen voor zijn landschapsonwerpen (onder andere de prestigieuze International Archiprix, een prijs voor het beste ontwerp onder alle architectuurstudenten in de hele wereld). Kenmerkend is dat De Vries de thema's ecologie, water en voedsel, die voorheen soms een geitenwollensokkenimago hadden, heeft omgevormd tot zakelijke thema's die vorm krijgen in aansprekende ontwerpen.

'Wij zijn ons bedrijf begonnen in de crisis. Hierdoor hebben we een proactieve manier van werken ontwikkeld, waarin we steeds zoeken naar urgente, relevante en actuele thema's om aan te werken. Verstedelijking, mobiliteit, ecologie, water en voedsel zijn bij uitstek onderwerpen die passen bij het werk van LINT', zo trapt De Vries af. Overheden op alle niveaus weten LINT te vinden,

met name bij vraagstukken rond verstedelijking met groene en duurzame ambities. 'Projecten van ons draaien niet alleen om esthetiek, maar zijn een combinatie van grijs, groen en blauw, met andere woorden van civiele techniek, groen en water. De vraagstukken zijn daardoor complexer dan vroeger, maar ook vele malen interessanter', aldus de jonge bedrijfseigenaar.

Op dit moment is De Vries druk bezig met twee grote internationale projecten op het gebied van water en groen in de openbare ruimte: een in Mexico en een in Canada. Maar ook in Nederland worden De Vries en zijn zes collega's regelmatig gevraagd om mee te denken over de toekomstbestendigheid van steden en landschappelijke gebieden, zoals in en rond Utrecht.

Mexico Stad

LINT heeft net het ontwerp klaar voor de kwaliteitsverbetering van de wijk Doctores in Mexico City, dat het bureau van De Vries heeft gemaakt in opdracht van de Verenigde Naties en het bestuur van Mexico City. Het project is een ontwerpend onderzoek, met daarin aanleidingen voor directe uitvoering. De plannen laten een wijk en een stad zien waarin een hogere kwaliteit van leven wordt geboden op het gebied van gezondheid en welzijn en die tevens klimaatbestendig is.

Probleemstelling

'Mexico Stad en de centrale overheid zijn zich bewust van de problemen met mobiliteit, met het milieu en met afwatering na regenval', zo beschrijft De Vries de aanleiding voor het project. 'Door al

6 min. leestijd

YOUNG GREEN PROFESSIONALS

het gemotoriseerde verkeer staan overal files, de smog maakt de stad ongezond voor bewoners en omdat Mexico Stad in een vallei ligt, is het moeilijk om overtollig regenwater weg te krijgen. Bovendien is het rioolstelsel slecht en verouderd, waardoor straten regelmatig blank staan. Omdat men het drinkwater uit de grond haalt, droogt de bodem onder de stad in. Die klinkt maar liefst 30 centimeter per jaar in. Ook kampt de stad met een groter wordend verschil tussen arm en rijk. De armere inwoners komen in sloppenwijken te wonen aan de rand van de stad. Mensen die in het zakencentrum in hartje Mexico Stad werken, zijn uren per dag en een groot deel van hun loon kwijt aan woon-werkverkeer. Zo zorgt de stad voor buitensluiting van grote groepen mensen, maar ook voor een onprettig en ongezond leefklimaat voor alle mensen die in Mexico City wonen.'

Compactere, maar aangename steden

LINT ontwerpt vanuit de gedachte dat steden alleen maar aangenamer kunnen worden als ze compacter worden, met een hogere inwonersdichtheid en een goede sfeer om in te leven. De Vries stelt: 'We moeten geen wijken bouwen aan de rand van de stad. De stad zelf moet effectief blijven. En een hogere dichtheid betekent niet per se kwaliteitsverlies!'

Trauma na aardbeving

Bij de inwoners van Mexico City zit de schrik er echter nog zodanig in na de aardbeving van

1985, dat er bijna geen hoogbouw in de stad te bekennen is, hoogstens gebouwen van drie verdiepingen. 'Wat betreft hoogbouw valt daar nog veel winst te halen. De ravage die de aardbeving in 1985 veroorzaakte, kwam voornamelijk door de slechte bouwkwaliteit van toen. Met de tegenwoordige manier van bouwen kan zo'n aardbeving nooit meer dezelfde consequenties hebben', verzekert De Vries. 'De woontorens hebben we in ons wijkontwerp niet direct aan de straat gezet, waardoor de openbare ruimte zo veel mogelijk licht en ruimtelijkheid behoudt. Het grootste voordeel van een stad in de lucht laten groeien, is dat men het landschap dan niet volbouwt. Het contrast tussen stad en landschap wordt op deze manier groter. En dat contrast is juist zo mooi.'

Verbindingen tussen wonen en werken

Een goede woon-werksfeer en stedelijke verdichting vraagt om een aantrekkelijke openbare ruimte. Dat is onder meer het geval als er een aangename temperatuur is door verkoeling in de schaduw, aanlokkelijk groen, goede bereikbaarheid van werk, voorzieningen en vertier. 'De problemen op het gebied van water, luchtkwaliteit en opwarming kunnen grotendeels worden opgelost door een verbeterde buffering van regenwater, het uitbreiden van infiltratiemogelijkheden en het vergroenen van de stad. De wijk Doctores kan zich ontwikkelen tot een voorbeeldwijk op het gebied van duurzaamheid, waarin wordt geëxperimenteerd deze nieuwe aan-

De toekomst van groen in Nederland hangt voor een groot deel af van de passie van de

jonge mensen die in de sector werkzaam zijn. Daarom heeft de redactie van NWST – bijgestaan door een uitgebreide jury het afgelopen half jaar 22 groene professionals geselecteerd, geïnterviewd en gefotografeerd die 35 jaar of jonger zijn en die zich ondanks hun jeugdige leeftijd al hebben bewezen. Alle interviews zullen later dit jaar worden verzameld in één boek.

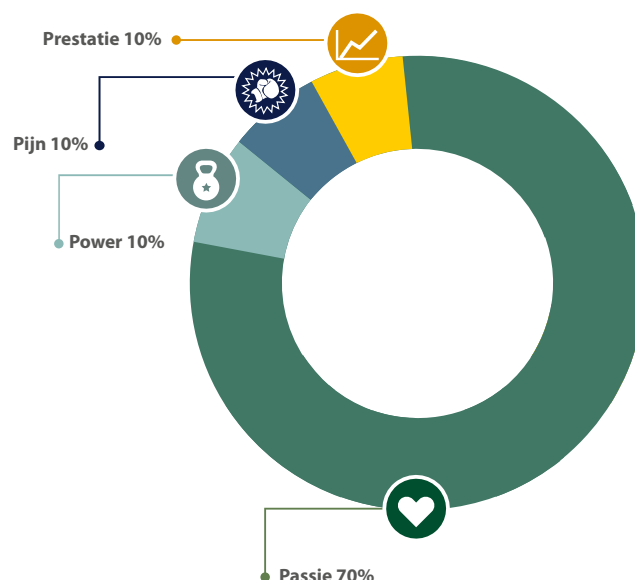
pak.' 'Door enkele straten in de wijk te vergroenen en te verbinden met omringende gebieden, wordt de wijk als het ware geactiveerd. Dit wordt versterkt door allerlei nieuwe programma's toe te voegen. Gemotoriseerd vervoer maakt in de groene straten plaats voor *slow transport*-faciliteiten, zoals verbrede wandel- en fietspaden. Deze paden kunnen worden gevormd door de vermindering van het aantal rijbanen. Ook komen er in het ontwerp faciliteiten voor deelauto's voor. *Slow transport* kan inwoners bewuster laten genieten van hun omgeving en vermindert bovendien de hoeveelheid smog.'

NAAM	Gerwin de Vries
LEEFTIJD	35 jaar
GEBORTEPLAATS	Groningen
BURGERLIJKE STAAT	Ongehuwd, twee kinderen: Jente en Faas
FUNCTIE	Landschapsarchitect
BEDRIJF	LINT landscape architecture
HOBBY'S	Landschap, films, kunst, steden, tennis, snowboarden
WILDE VROEGER WORDEN	Fysiotherapeut

Ambitie kan langs veel wegen vorm krijgen. De ene keer zit het tegen; dan komt doorzettingsvermogen om de hoek kijken. De andere keer krijgt passie alle ruimte, omdat je in een flow zit. Wij vroegen alle kandidaten hun inspanningen af te zetten langs de meetlat van de vier P's: power (slagkracht), pijn (doorzettingsvermogen), passie en prestatie (strategisch inzicht). Dit is de meetlat van Gerwin de Vries:

OPEN DAGEN

Kies een opleiding!

- **European Treeworker Boomverzorging**

Open dag MBO Eindhoven
zaterdag 21 januari 2017, 10.30 – 14.30 uur

Open dag MBO Apeldoorn
zaterdag 28 januari 2017, 10.00 – 15.00 uur

Informatie en aanmelding:
Helicon MBO Apeldoorn
André Hilbrand, 06 24 67 51 22
a.hilbrand@helicon.nl

Helicon MBO Eindhoven
Corik Geurts, 06 30 67 88 08
c.geurts@helicon.nl

helicon.nl

VOS
Vos Capelle

Natuurlijk goed

UW LEVERANCIER VOOR:

- Gras- en bloemzaden
- Meststoffen, bodemverbeteraars en plantversterkers
- Organische producten en substraten
- Wetting agents en surfactants
- (Biologische) gewasbeschermingsmiddelen
- Hand-, elektrische en gemotoriseerde gereedschappen en machines
- Bedrijfskleding en persoonlijke beschermingsmiddelen

• Enige bedrijf in Nederland met 4 "Experts Natuurgras"

• Grootste assortiment A-merken

• Snelle levering uit 5.000 m² eigen voorraad

Wij leveren alle materialen voor een gezonde groei van uw bomen, planten én gras!

Hoofdstraat 35 | Sprang-Capelle | 0416 - 311 326 | www.voscapelle.nl

+ Nu voedingskokers maken met greenmaker, heeft uw boom jaren plezier van

+ Watergeven, voeg hier de speciaal ontwikkelde oplosmeststof Granusol aan toe

+ Bespaar op uw watergeef kosten en kies voor de duurzame oplossing terracottem

+ Nieuw bij Vitagro Terracottem Arbor uw boom ontwikkeld 40% meer haarwortels en bij 1,5 kg product per m³ buffert u ca 75 liter water.

+ Bomenzand, bomengrond en bomengranulaat nu verkrijgbaar bij Vitagro

+ Mycorrhiza's verkrijgbaar per boomsoort bij Vitagro

Het Vitagro-team

Benieuwd naar wat Vitagro voor u kan betekenen?

Doet u mee met onze groene (r)evolutie? Bezoek onze website en neem contact met ons op. Onze adviseurs komen graag bij u langs voor een vrijblijvend gesprek. Kijk voor meer informatie op onze website of bel ons.

andereel van **heigo**

Wateropvang

Zowel de nieuwe als de aanwezige binnenhoven lenen zich voor het verzamelen van regenwater vanaf de daken. Het regenwater heeft de straat dan nog niet geraakt en is daardoor van goede kwaliteit. De Vries vertelt: 'Water kan worden verzameld in een collectieve regenton en kan bijvoorbeeld gebruikt worden voor het besproeien van tuinen of het wassen van auto's. In de straten wordt verdroging van de bodem tegengegaan door een verbeterde infiltratie van regenwater. Een speciaal door ons ontworpen betontegel met perforaties van verschillende diameters zorgt ervoor dat de straat goed gebruikt kan worden voor verkeer, maar dat er tegelijkertijd infiltratie kan plaatsvinden. In de perforaties groeien planten en bomen. Per straat kan de mate van vergroening worden bepaald. Zo zullen woonstraten groener zijn dan straten met een belangrijke infrastructuure functie.' De Mexicaanse overheden willen het masterplan kwaliteitsverbetering stap voor stap uitrollen. 'We hebben daarom niet alleen een stadsdeelontwerp gemaakt, maar ook gedetailleerde ontwerpen van een aantal straten, waarmee men alvast aan de slag kan. Eén mooie groene straat die goed water buffert, kan het plan voor de rest van de wijk aanjagen.'

Vancouver

Een stuk noordelijker op het Amerikaanse

continent, namelijk in Vancouver, mag LINT werken aan een opgave voor de versteviging van het dijksysteem langs de Fraser-rivier, die door het zuiden van de stad stroomt. De Vries legt uit: 'Verschillende gemeenten en waterschappen beheren de dijk. Een gemeenschappelijke visie op de toekomst ontbreekt. De dijken worden over het algemeen steeds verder opgehoogd met grond, maar dat is slechts een technische, en ook nog eens een monoteknische manier om de dijken te verstevigen. In dit onderzoek stellen wij de vraag hoe je de dijk kunt verstevigen en er tegelijkertijd een natuurlijk landschap, een recreatieve omgeving of een prettig woongebied van kunt maken. Kan het dijksysteem bijvoorbeeld onderdeel worden van een fietsnetwerk dat de stad Vancouver met het buitengebied verbindt? Het is in Nederland gangbaar om een dijk in het kader van het grotere landschap te zien in plaats van alleen dat ene stukje dijk te beschouwen. Feitelijk exporteren we de Nederlandse aanpak naar het buitenland. Dat is een prachtige kans.'

Slimme en gezonde stad Utrecht

De Vries' expertise op het gebied van leefbaarheid in steden wordt ook in Nederland opgemerkt. 'De ministeries van Infrastructuur en Milieu en van Economische Zaken denken samen met de gemeente en de provincie Utrecht na over Utrecht als *smart and healthy city*', vertelt De Vries. 'Deze partijen hebben ons gevraagd om mee te denken. Utrecht heeft de ambitie om nog honderdduizend mensen binnen de huidige stadsgrenzen te huisvesten. Dat is een enorme verdichtingsslag. Als de gemeente dat gaat doen, wil zij tegelijkertijd een kwaliteitsslag maken op het gebied van het gezonder maken van de leefomgeving, de stad aanpassen aan de klimaatverandering met als gevolg hittestress en extreme regenval en inspelen op de veranderende mobiliteit. Met meerdere projecten leveren wij een ontwerpde en ruimtelijke bijdrage aan dit vraagstuk.'

Leiding geven

De Vries motiveert graag, maar niet te veel. 'Ik wil geïnspireerd worden door de ideeën van collega's. Zij moeten voor zichzelf denken en hun eigen intuïtie volgen. Ik wil niet dat mensen kritikeloos de hele dag mijn ideeën uittekenen. Ons bedrijf heeft dan ook niet een bepaalde stijl die uit mijn koker komt. Ik denk dat ik anderen snel verantwoordelijkheden geef. Daar staat tegenover dat ik wel een uitgesproken mening heb en duidelijk aangeef wat ik wil en wat ik goed vind.' Gelukkig kan De Vries bogen op een gedreven team. 'We werken met een bijzondere cocktail van talenten.

We hebben mensen van Wageningen Universiteit, die alles weten over bodem- of watersystemen en vaak goed hun weg vinden in complexe vraagstukken. En ook met mensen met een artistieke achtergrond, die zeer beeldend kunnen denken, met maquettes werken en intuïtief zijn.'

Geen onderzoeker, geen kunstenaar

Het sterke punt van De Vries is de combinatie van doelgerichtheid en creativiteit. 'Ik ben praktisch ingesteld. Daardoor kan ik overtuigen, een verhaal goed presenteren, scherpte aanbrengen in processen en knopen doorhakken. Maar wanneer LINT samenwerkt met een partnerbedrijf dat van aanpakken weet en krachtige lijnen uitzet, dan heb ik ook graag de creatieve rol in het verbeelden en tekenen. Ik zou, denk ik, geen uitmuntende onderzoeker of kunstenaar zijn, maar ben wel een goede mix van deze beide beroepen. Daarnaast is mijn houding altijd onderzoekend; ik ben nieuwsgierig.'

Valkuil

Het sterkste punt van de landschapsarchitect is tevens zijn valkuil. 'Ik ben daadkrachtig, maar daardoor ook ongeduldig', vertelt hij. 'Mijn vak is politiek. Soms is het handig om iets niet te zeggen, of juist op een bepaald moment wel te zeggen. In de werkomgeving van de openbare ruimte en landschappen verlopen processen niet altijd snel. Toch werk ik goed samen met geduldige, onderzoekende mensen. Dat brengt balans en zorgt voor het beste resultaat: een goed doordacht ontwerp, dat echter wel na een week klaar ligt!'

De vier P's

Wanneer De Vries zijn werkdrijf onderverdeelt in de vier P's van passie, power, pijn (doorzettingsvermogen na tegenslag) en prestatie, dan concludeert hij: 'Passie is mijn basisdrijfveer voor alles. Soms gaat iets mis hoewel ik mijn best doe. Dan kan ik relativiseren. Maar soms is de praktijk weerbarstig, zoals wanneer het gedetailleerde afwerkniveau dat wij eisen telkens niet gehaald wordt, omdat de inrichting van de openbare ruimte vaak nog heel traditioneel gebeurt. Ik heb dan ook groot respect voor bureaus die grote projectuitvoeringen op hun naam hebben staan.'

Be social

Scan of ga naar:

www.stad-en-groen.nl/artikel.asp?id=41-6407

‘Voor inspiratie moet een landschapsarchitect gebruikmaken van zijn vrije tijd en om zich heen kijken’

De gemeenten Wassenaar en Voorschoten hebben ruim 270 hectare aan openbaar groen en 150 speelplekken, die Ralph Pitlo allemaal beheert. Hoewel hij overspoeld wordt door werk, staat hij altijd voor zijn collega's klaar. Hij denkt in oplossingen. Hij is als beheerder veel breder actief dan zijn functie van hem vraagt, of het nu gaat om een heldere visie voor ruimtelijke ontwikkeling en beleid, het organiseren van de Boomfeestdag of het maken van een ontwerp voor een plantvak.

Auteur: Santi Raats

Noordhuizen heeft een werkpartner, Wieteke Nijkraake. 'We hebben het nu over mij, maar feitelijk hebben we het dan ook over mijn collega. We werken vrijwel altijd samen.' Het is bijzonder dat zij architect is. Normaal zitten de disciplines architectuur en landschapsarchitectuur pas in een laat stadium bij elkaar aan tafel, maar in het geval van Nohnik (de beide achternamen samengevoegd) zitten ze permanent aan één tafel. Dat levert goed doordachte ontwerpen op.

Goede zaken

Het gaat Nohnik voor de wind: beide eigenaars zijn altijd proactief geweest in het aantrekken van werk. In de beginfase deden ze aan acquisitie door vermeldingen in lokale krantjes en op websites voor architecten; inmiddels komt het werk naar hen toe of creëren zij zelf werk. Uit deze projecten komt vaak weer nieuw werk gerold. Naast het kantoor in Utrecht heeft Nohnik een tweede vestiging in hartje Enschede.

Duinkarkas

Een van Nohniks veelbetekenende ontwerpen betreft een houten element dat de oprukkende zee tegenhoudt doordat het 'duinen maakt'. Het element wordt tegen de bestaande duinen geplaatst en houdt opstuivend zand vast. Hierdoor komen de duinen mettertijd weer terug. Door de aanwas van de duinen neemt het achterland, vooral het bosgebied, weer toe in areaal. Er ontstaat weer een veilig en interessant landschap. Rijkswaterstaat was zo enthousiast, dat men dit jaar in samenwerking met Nohnik, Staatsbosbeheer en gemeenten een pilot op Vlieland heeft uitgevoerd die duurt tot eind november. 'De duinmakende methode blijkt uitstekend te werken. We zijn om de twee weken

6 min. leestijd

YOUNG GREEN PROFESSIONALS

gaan kijken. Lokale bewoners maakten daarnaast een paar keer per week foto's om te zien hoe de groeicurve liep. Een dag na de constructie-aanleg zat er al zand in. Na iets meer dan drie maanden was er een meter duin ontstaan. Dat lijkt niet veel, maar de constructie is ook maar een meter hoog. Wel is hij 50 meter lang. We hebben dus een soort rug met zand gecreëerd. De constructie is flexibel en kan hoger gezet worden.' Deze duinmakende methode zou prima kunnen werken langs de hele kustlijn van Nederland.

Dijkenmaker

Een ander project dat zich focust op de scheidslijn tussen water en land, is een studieopdracht van het waterschap – de dijkbeheerder – en de Bond van Nederlandse Architecten. Het waterschap wil binnen de dijktrajecten IJsseldijk, Grebbedijk en Waaldijk meer tools in handen hebben dan alleen het traditionele ophogen en verbreden. Noordhuizen bedacht met het team Nohnik, IAA en Grontmij het idee om met eenvoudige ingrepen een extra buffer te scheppen tussen de rivier en de dijk. 'Normaal gesproken zakt rivierzand naar de bodem en moet de rivier om de zoveel tijd uitgebaggerd worden. Dit zand kan men beter gebruiken om rivierduinen te vormen in de uiterwaarden. In een natuurlijk landschap groeien rivierduinen langzaam door verstuiving. Rivieren leggen het zand zelf bij hoog water neer in de uiterwaarden. Maar alle oevers van de IJssel zijn versteend. Als je

een oever vrij spel geeft, vormen zich mettertijd weer duinen in de uiterwaarden, net als vroeger, en ontstaat een waterveilig gebied. Meerdere bureaus deden mee aan deze studieopdracht. Alle ideeën zijn in een inspiratieboek gegoten. De volgende stap is aan het waterschap, om te onderzoeken of de ideeën haalbaar zijn. Dan weten de dijkgraven of zij ze daadwerkelijk kunnen toepassen.'

Watermaker

In razend tempo volgen de ambitieuze projecten elkaar op bij Nohnik. Voorbeelden van het afgelopen jaar zijn het ontwerp van een zorghotel en allerlei ontwikkelingen om de Veluwe weer op de kaart te zetten voor de provincie en gemeenten, zoals de conceptontwikkeling voor de Recreatieve Hoofdstructuur voor de Veluwe en een bidbook voor de Veluwe als inzending voor het 'Mooiste Natuurgebied van Nederland'. Maar Nohnik is ook sterk in het meedenken over het belang van groen in de stad met het oog op klimaatverandering. Het bureau werd genomineerd voor de prestigieuze ASN Bank Wereldprijs. Uit 250 inzenders mochten er 25 hun businessplan komen pitchten. Nohnik had 'De Watermaker' ingezonden: 'Dat is een verticaal stadspark, waarin regenwater wordt opgevangen en wordt gezuiverd tot het drinkbaar is. De nominatie leverde publiciteit op. Hierdoor zijn nieuwe leads ontstaan, zoals het KWR-instituut; dat doet onderzoek naar alles wat met water te maken heeft.'

De toekomst van groen in Nederland hangt voor een groot deel af van de passie van de

jonge mensen die in de sector werkzaam zijn. Daarom heeft de redactie van NWST – bijgestaan door een uitgebreide jury het afgelopen half jaar 22 groene professionals geselecteerd, geïnterviewd en gefotografeerd die 35 jaar of jonger zijn en die zich ondanks hun jeugdige leeftijd al hebben bewezen. Alle interviews zullen later dit jaar worden verzameld in één boek.

Tot in de puntjes

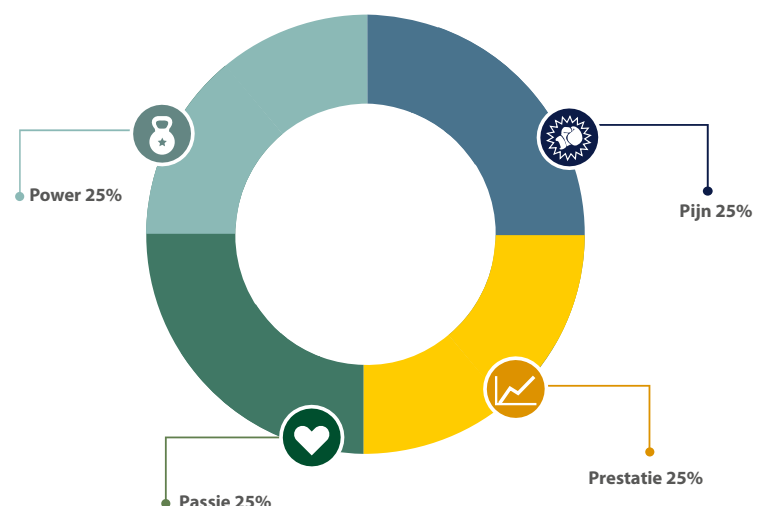
Het businessplan van Nohnik voor De Watermaker was tot in de puntjes uitgewerkt, met omschrijvingen van de doelgroep, de verwachte impact, samenwerkingspartners en concurrentie, termijn van uitvoering, benodigde middelen, begroting en dekkingsplan, de communicatieboodschap en zelfs een kant-en-klare marketingslogan: 'Dit is de druppel'. Noordhuizen presenteerde het project De Watermaker in april op de Innovation Expo in Amsterdam en tijdens Sail Amsterdam.

NAAM	Jorrit Noordhuizen
LEEFTIJD	29 jaar
GEBOORTEPLAATS	Utrecht
BURGERLIJKE STAAT	Ongehuwd
FUNCTIE	Landschapsarchitect
BEDRIJF	Nohnik
HOBBY'S	Werken
OPLEIDING	Landschapsarchitectuur
WILDE VROEGER WORDEN	Politieagent

Ambitie kan langs veel wegen vorm krijgen. De ene keer zit het tegen; dan komt doorzettingsvermogen om de hoek kijken. De andere keer krijgt passie alle ruimte, omdat je in een flow zit. Wij vroegen alle kandidaten hun inspanningen af te zetten langs de meetlat van de vier P's: power (slagkracht), pijn (doorzettingsvermogen), passie en prestatie (strategisch inzicht). Dit is de meetlat van Jorrit Noordhuizen:

Heeft u
de messen ook
al geslepen
voor 2017?

KOMEN JULLIE OOK?

Wij wensen u een
gelukkig nieuwjaar!

En nodigen u uit op
onze stand (619) op de
Groene Sectorbeurs
te Hardenberg van
10 t/m 12 januari 2017

ETESIA
het professionele
en innovatieve
antwoord op het
onderhoud van
uw groenvoorzieningen

www.etesia.com

KLAAR OM IN TE STAPPEN

De Roberine F3 klepelmaaier en de R3 kooimaaier zijn nu ook verkrijgbaar met cabine. Een cabine met veel zicht rondom, veel ruimte voor de bestuurder en perfecte klimaatbeheersing. Verder kunt u rekenen op hoge prestaties, compacte afmetingen, betrouwbare techniek en een gunstige aanschafprijs. Kortom, hij staat voor u klaar. Meer weten? Stuur een mail naar sales@roberine.com of bel 053 4 83 83 22. **The Mowing Company since 1951**

Roberine

Goolkatenweg 65, Postbus 818, 7500 AV Enschede, Nederland. Tel.: +31 (0)53 4 83 83 83, Fax: +31 (0)53 4 83 83 33, e-mail: info@roberine.com
Roberine maakt samen met Conver, Herder, Precision Makers en Votex deel uit van Dutch Power Company.

Mooiedingenmaker

Daar bleef het in 2016 niet bij. Noordhuizens creatieve radar staat altijd aan. Hij werkt dan ook bewust niet meer dan 40 uur. 'Ik ben het eens met iemand die ooit zei: als je ontwerpen moet maken voor anderen, moet je zelf ook voluit leven en je vrije tijd goed gebruiken. Ik denk dat dat nodig is om anderen te kunnen begrijpen en om inspiratie te blijven opdoen in het leven zelf, in plaats van achter je bureau van alles te bedenken. Ik ga dus vaak de deur uit. Ik hoef geen grote bedragen te verdienen en heb al helemaal geen commerciële targets. Ik wil mooie dingen kunnen maken en een nuttige bijdrage leveren aan de wereld. Als ik mijn hypotheek kan betalen, mijn boodschappen kan doen en af en toe op vakantie kan, ben ik een gelukkig man.'

Bestemming IJsland

Noordhuizen vertelt over een typerende situatie waarin hij inspiratie opdeed, op vakantie. 'Ik was in IJsland en merkte dat IJsland, met meer dan een miljoen buitenlandse bezoekers per jaar, bijna bedolven wordt onder het toerisme, zeker gezien het inwoneraantal van 335.000. Ik dacht: er moet iets gebeuren om de mensenstroom meer te reguleren. Ik heb daarna een voorstel ingediend bij het Stimuleringsfonds Creatieve Industrie en ontving vervolgens een startsubsidie om aan de slag te gaan. We hebben zelf mensen van de Universiteit IJsland gevraagd om met ons mee te denken en een gemeente gevonden die wilde meewerken,

de gemeente Skaftárhreppur. We hebben een regionale visie gemaakt voor deze gemeente, maar ook samenwerking met omliggende gemeenten, over de vraag hoe je toerisme kunt sturen. Het plan heet "Bestemming IJsland". Allereerst moet de gemeente bepalen waar zij wel of geen toeristen wil hebben en de regio indelen in specifieke zones. De gemeente Skaftárhreppur heeft maar liefst tachtig attracties in haar regio. Dat aantal is in de visie teruggebracht tot tien essentiële focuspunten. Door dit gebiedsmanagement brengt het toerisme minder schade toe aan de regio. Vervolgens kun je toeristen binnen deze zones langs bepaalde routes of paden te leiden, die je voorziet van trekpleisters, zoals functiegericht ontworpen uitkijktoren of uitkijkplatforms en overnachtingslocaties. Daardoor wordt de route geen tocht van A naar B, maar een totaalbeleving. De landschappen langs de routes vormen het hoofdavontuur, want feitelijk is heel IJsland één adembenemende natuurattractie. We hebben vijf ontwerpen gemaakt en die gepresenteerd aan de lokale overheden, de Tourism Task Force, het Tourism Board, het ministerie van Industrie en Innovatie, de Universiteit van IJsland, Unesco Katla Geopark en Vatnajökull National Park. De strategie en methodiek voor de regio Skaftárhreppur werden enthousiast ontvangen en lijken ook kansrijk voor het toepassen in andere delen van IJsland waarin een vergelijkbare problematiek speelt.'

Drone-inzet

De presentatie van 'Bestemming IJsland' is subliem vormgegeven en bevat prachtige beelden van het ruige, bergachtige landschap. Nohnik liet daarvoor een drone met camera door de kloven, ravijnen en over rivieren en uitgestrekte vlaktes vliegen. De IJslandse bond voor architecten en landschapsarchitecten nodigde Noordhuizen en zijn collega uit om als keynotespreker in november in Reykjavik een presentatie te geven op het symposium over duurzaam toerisme in IJsland.

Nohnik denkt sterk mee over het belang van stadsgroen met het oog op klimaatverandering

Leads

Bij dit project waren de financiële verdiensten geen vetpot, maar een vervolgoopdracht leverde wel weer veel op. 'Het Unesco Katla Geopark, een park dat bijna 10 procent van het IJslandse grondgebied beslaat, heeft ons gevraagd of we de verschillende landschappelijke elementen van het park in kaart willen brengen, zoals de roemruchte Eyjafjallajökull-vulkaan en de 22 kilometer lange Laki-krater. Ook ontwerpen we voor het park waarschuwings- en informatiebordjes.'

De vier P's

Als Noordhuizen zijn werkdrijf onderverdeelt in de vier P's: passie, prestatie, power (daadkracht) en pijn (doorzettingsvermogen na tegenslag), concludeert hij: 'Deze drijfveren zijn allemaal even sterk bij mij, omdat alles met elkaar samenhangt. Ik heb weleens te maken met tegenslagen, zoals het mislopen van een aanbesteding. Dan moet ik weleens even slikken. Maar ik slaap er geen nacht minder om. Ik tel mijn zegeningen en ben trots op de presentatie die we gegeven hebben. Daar komt altijd wel iets positiefs uitgerold, zoals naamsbekendheid. Bovendien ontwikkelen we ons door in te schrijven voor een aanbesteding. Ik ben nooit pragmatisch. Ik leef niet om te werken. Mooie dingen maken is mijn hoofddoel.'

Be social

Scan of ga naar:

www.stad-en-groen.nl/artikel.asp?id=41-6408

Groen, groener, groenst

De oogst aan innoverende groenprojecten

AANLEG PARKBOS DE HAAR

In opdracht van Natuurmonumenten heeft T&G in 1,5 jaar tijd 75 hectare weiland omgevormd tot een nieuw natuur en recreatiebos aan de westkant van Kasteel de Haar, vlakbij de stad Utrecht. Het bos is aangelegd in een moderne stijl die aansluit bij de historische tuinen van het kasteel. Daarbij zijn de ideeën van de omwonenden meegenomen in het ontwerp. In totaal is er 35.000 m3 grond verzet om grote waterpartijen te realiseren en 13.000 ton menggranulaat aangebracht voor 1,5 km asfaltpad en 3,5 km verhard voet- en beheerpad. Verder zijn op het terrein 70.000 bomen en struiken aangeplant en zijn delen ingezaaid met diverse (bloem)mengsels. Ook bracht de T&G Groep diverse bouwkundige constructies als dammen, duikers, terreinmeubilair, hekwerken, stapstegels, een Cortenstalen vlonder en een stuw aan. De rode voetgangersbrug over het water verwijst naar het wapen van Haarzuilens en vormt de kroon op het Parkbos.

Aanneemsom: € 790.000,-

Opdrachtgever: Natuurmonumenten

Contactpersoon opdrachtgever: Ellen Kool

Directievoerder: SmitsRinsma

Contactpersoon directievoerder: Ritso Sikma

Contactgegevens directievoerder: ritso.sikma@smitsrinsma.nl

Aannemer: T&G Terrein en Groenvoorziening b.v.

Contactpersoon aannemer: George van Lit

Contactgegevens aannemer: lit@teng.nl

INRICHTING PLAZA CAMPUS WOUDESTEN ERASMUS ROTTERDAM

De Plaza Woudestein, het parkachtige evenementendak op de tweelaagse parkeergarage van de campus is het visitekaartje van de Erasmus Universiteit Rotterdam. Mostert De Winter heeft het complete dek gerealiseerd in twee fases op basis van een UAV-GC-contract. Binnen de scoop valt onder andere verlichting, custom made meubilair op basis van cortenstaal, plantenbakken (MW-Citytainers), dakbestrating (geschikt voor vrachtwagens), Xeroflor-daktuinsystemen compleet met volautomatisch watergeefstelsel, bomen, hagen, grassen en vaste planten en de complete waterdichting van het dak. Voor evenementen op het Plaza-dak zijn op diverse punten water en elektrapunten aangebracht.

Opdrachtgever: Erasmus University Rotterdam

Architect: Juurink [+] Geluk, jvantspijker architects en Spuitnik

Aannemer: BAM Bouw en Techniek

Co-maker: Mostert De Winter bv

Contact co-maker: Hans van Cooten, Westbroek 49B, 4822 ZX Breda, 0184 -676840

REALISATIE 'DE GROENE PASSAGE' IN ROTTERDAM

In opdracht van de Groene Passage in Rotterdam heeft Visser Groen B.V. een groene wand gerealiseerd. De Groene Passage is gevestigd in hartje Rotterdam en biedt een breed scala aan artikelen die passen bij een duurzame lifestyle. De Groene Passage is een voor Europa uniek project van acht winkels die op mens-, milieu- en diervriendelijk gebied samenwerken. Om dit concept nog meer uitstraling te geven is er gekozen om een groene wand te plaatsen. In Amsterdam wordt momenteel hard gewerkt aan een tweede vestiging, daar zullen op drie plekken een groene wand worden geplaatst. De groene wand is uitgevoerd met het Live Panel systeem van Mobilane, in het gebouw is een technische ruimte, waar een irrigatie-unit is geïnstalleerd, vandaaruit wordt de wand automatisch voorzien van water en voeding. Als back-up zit er een waarschuwingssysteem in die bij eventuele storing ons onderhoudsteam telefonisch waarschuwt, zodat er direct actie ondernomen kan worden.

Opdrachtgever: Groene Passage

Contactpersoon opdrachtgever: Dhr. D. Saat, 010-2331933, daniel@spiritrotterdam.nl

Aannemer: Visser Groen B.V.

Contactpersoon aannemer: K. Vermeulen, 06-55148954, korne@vissergroen.nl

Leverancier Live Panel systeem: Mobilane

THE GAME CHANGER

FOR **GROUNDS** MAINTENANCE ONLY FROM TORO

NEW
LT-F3000

PRODUCTIVITY
by design

- Productiviteit en een mooi maaibeeld bij kort en lang gras
- Voor speelvelden, wegbermen, parken en ruige terreinen
- Ontworpen om gebieden te beheren met slechts 3 à 4* maaibeurten per jaar
- Productiviteit en veelzijdigheid, met lage onderhoudskosten

GROENTECHNIEK
Jean Heybroek

www.jeanheybroek.com

www.toro.com/LT-F3000

*Dependent on environmental conditions and mowing speed

AANLEG BIODIVERSITEITTUIN IN HELMOND

Manders Totaal heeft aangegeven een biodiversiteittuin te willen bij haar bedrijfslocatie in Helmond. Uitgangspunt voor de aanleg was een goede omschrijving van de maatregelen. Tijdens de uitvoering is gebruik gemaakt van de (on)mogelijkheden van het terrein. Zodoende bepaalt het terrein als het ware zelf wat en waar er zaken komen. Het gebied sluit aan op het aanwezige drassige karakter. In de verlagings is een poel

gecreëerd. Tegen het gebouw is een dierenwand gemaakt. De dieren van die wand kunnen foerageren in het gebied. Medewerkers, bezoekers en voorbijgangers zijn alle welkom in het gebied. Uiteraard is bezoek beperkt tot de openingstijden van het bedrijf. Het is vrij om te wandelen en te beleven. Voor de ontwikkeling van het gebied hebben wij gebruik gemaakt van het programma De Levende Tuin. Dit programma kent vier thema's; Voedsel, Water, Energie en Dieren. Na de periode van aanleg begint de belangrijkste periode, die

GREENTOCOLOUR IN BELGIË

Een speciaal project bij een nieuw te openen restaurant in België. Binnen een door hoge buxus gevormde rechthoek, die als ornament in de parkachtige tuin aanwezig was, zijn vasteplanten aangeplant volgens het GreentoColour-concept van Griffioen Wassenaar. Een bijzonder project omdat er met name hoge soorten vasteplanten uit het GreentoColour-sortiment zijn geselecteerd zodat ze, vanaf het terras, boven de buxus zichtbaar zijn. De hoge soorten staan in een volledig gesloten onderbeplanting, zodat het onderhoud minimaal is.

Opdrachtgever: Restaurant in België

Architect: Griffioen Wassenaar BV, GreentoColour®

Contactpersoon architect: Bert Griffioen

Contactgegevens architect: 070-5177175

van het onderhoud. Het is van belang dat er bij het onderhoud blijft worden gedacht aan de thema's van De Levende Tuin. Dat betekent dat het onderhoud moet worden afgestemd op de ontwikkelingen in het gebied. Werkzaamheden moeten worden gepland en uitgevoerd op wat voorkomt in het gebied. Dus niet maaien in een bepaalde week, maar na de bloei. Dat kan van jaar tot jaar anders zijn. Beplanting aangepast waardoor er voedsel ontstaat voor dieren. Ook hebben we gekeken naar de mogelijkheden om verstening te voorkomen; oplossing zijn graspaden.

Opdrachtgever: Manders Totaal Helmond

Architect: Du Pré Groenprojecten

Aannemer: Du Pré Groenprojecten

Contactpersoon aannemer: Robert Smid

WIM VAN BREDA

GELDERMALSEN • 0345 58 50 50

 Merk het verschil.

Dé toonaangevende specialist in machines voor de groensector presenteert een uitgebreid productassortiment op de Groene Sector vakbeurs 2017 te Hardenberg stand 613

www.wimvanbreda.nl

REFORM

KERSTEN
DE GROENE BOUW- EN TUINSECTOR

Groeiplaatsverbetering bomen

Opheffen van bodemverdichting

Bodemverbetering bij bomen

Bezoek onze stand 402

www.terra-fit.nl

RENOVATIE GROENE WAND IN ROOSENDAAL

In opdracht van Rothuizen Bouwmeester Pro heeft Visser Groen de buitengevel van de gerealiseerde nieuwbouw / renovatie Regionaal Behandelcentrum Wiekendael te Roosendaal een groene wand gerealiseerd. Om de wand als onderdeel te integreren in het geheel is er gekozen om een omlijsting te plaatsen uitgevoerd in dezelfde Ral kleur als de kozijnen. Qua sortiment is gekozen voor 2 soorten groenblijvende planten; de Polypodium vulgare en de Lonicera nitida 'Maignun' deze soorten zijn geschikt voor een noord georiënteerde wand en zijn minder intensief in het onderhoud. De groene wand is uitgevoerd met het Live Panel systeem van Mobilane, in het gebouw is een technische ruimte, waar een irrigatie-unit is geïnstalleerd, vandaaruit wordt de wand automatisch voorzien van water en voeding. Als back-up zit er een waarschuwingssysteem in die bij eventuele storing ons onderhoudsteam telefonisch waarschuwt, zodat er direct actie ondernomen kan worden.

Opdrachtgever: Rothuizen Bouwmeester Pro

Contactpersoon opdrachtgever:

Ing. E.J. Akershoek

Contactgegevens opdrachtgever:

0118- 653750, aej@rdh.eu

Aannemer: Visser Groen B.V.

Contactpersoon aannemer: K. Vermeulen

Contactgegevens aannemer: 06-55148954, korne@vissergroen.nl

Leverancier Live Panel systeem: Mobilane

SCHANSKORVEN IN OUWEHAND DIERENPARK

Firmus Products werd in 2015 benaderd door Ouwehands Dierenpark in Rhenen voor een project. Het berenverblijf zou een verrassende entree moeten krijgen, waarbij de bezoeker verrast zou moeten worden achter de deuren van de schanskorfmuur. De schanskorven zijn voor dit project speciaal op maat gelast en in de bouw mede begeleidt door een Firmus-medewerker.

De drie-en-een-halve meter hoge, half gebogen Galfan schanskorfmuur is een blikvanger en lijkt de bezoeker te willen omarmen. In augustus is de ruimte opgesteld voor het publiek.

Aanneemsom: ca. € 12.000,-

Opdrachtgever: Ouwehand Dierenpark

Contactpersoon opdrachtgever: Arjan Estié

Contactgegevens opdrachtgever: 06-51336835

Architect: SO-LO architectuur BV

Contactpersoon architect: Henk van Eldijk

Contactgegevens architect: 024-3295354

Aannemer: Firmus Products

Contactpersoon aannemer: Sjoerd van Boxtel

Contactgegevens aannemer: 073-5326670

Het beste uit drie werelden

Groen, grond en infra zijn de drie terreinen waarop AH Vrij zich in ruim vijftig jaar heeft ontwikkeld tot een betrouwbare partner van onder meer gemeenten, provincies, verenigingen, ingenieursbureaus en aannemers. Met een compleet en vernieuwd machinepark in eigen beheer is AH Vrij toonaangevend in haar branche.

- Groenonderhoud
- Maaien en aanleg parken en plantsoenen
- Onderhoud valgronden
- Aanleg (natuur)speeltuinen

Stoelmatter 41
2292 JM Wateringen
0174 712 555
info@ahvrij.nl
www.ahvrij.nl

Alles over Groenbeheer ondersteunt beleidsmakers en groenbeheerders bij het bereiken van een kwalitatief hoogwaardige buitenruimte tegen acceptabele beheerkosten.

- Inventarisaties
- Bestandsbeheer
- Opstellen RAW-bestekken
- Directievoering en Toezicht
- Bomen Effect Analyses
- Planmatig beheer

Waarom kiest u voor Alles over Groenbeheer?

- Flexibele inzet en projectondersteuning op maat
- Gedegen vakkennis van een combinatie van European Tree Technicians, GIS specialisten, bestekschrijvers, kenners van RAW/UAV, European Tree Workers en bosbouwdeskundigen.
- Een klantgericht aanpak met afstemming op uw werksituatie

www.allesovergroenbeheer.nl

PROJECTEN

Opdrachtgever: Intermax

Contactpersoon opdrachtgever: mevr. C. Machwirth

Contactgegevens opdrachtgever: 010-7104435, c.Machwirth@intermax.nl

Architect: Dhr. J. van den Putte

Contactgegevens architect: 06-51754063, jef@jefvandenputte.nl

Aannemer: Visser Groen B.V.

Contactpersoon aannemer: K. Vermeulen

Contactgegevens aannemer: 06-55148954, korne@vissergroen.nl

Leverancier Live Panel systeem: Mobilane

REALISATIE GROENE WAND IN ROTTERDAM

In opdracht van Intermax heeft Visser Groen een groene wand gerealiseerd. De groene wand is aangebracht in een nieuw te betreden kantoorpand in het centrum van Rotterdam. De binnenwand zal naast een fraaie uitstraling ook o.a. een bijdrage leveren aan een betere luchtkwaliteit. Er is bewust de keuze gemaakt voor het Live Panel systeem, omdat de plantcassettes tussentijds vervangen kunnen worden, om tijdelijk een andere uitstraling te hebben. Bijvoorbeeld Oranje planten tijdens een groot sportevenement. De groene wand is uitgevoerd met het Live Panel systeem van Mobilane, in het gebouw is een technische ruimte, waar een irrigatie-unit is geïnstalleerd, van daaruit wordt de wand automatisch voorzien van water en voeding. Als back-up zit er een waarschuwingssysteem in die bij eventuele storing ons onderhoudsteam telefonisch waarschuwt, zodat er direct actie ondernomen kan worden.

ZORGeloos GROEN CONCEPT IN MONTFOORT

Begin 2016 heeft de gemeente Montfoort aan De Enk Groen & Golf de opdracht geven om de woonwijk in Linschoten Noord te voorzien van het Zorgeloos Groen concept. Alle perken in deze wijk, ca 1500 m² is met Zorgeloos groen uitgevoerd als sluitstuk op een grote renovatie van de bestrating en andere voorzieningen. Zorgeloos Groen biedt een kleurrijk alternatief voor het "standaard" openbaar groen. Er wordt gewerkt met verschillende soorten vaste planten en heesters, waardoor er een gevarieerd en kleurrijk beeld ontstaat. Zorgeloos Groen is een duurzame Samenwerking tussen Buro Mien Ruys (ontwerp en beplantingsplan), De Enk Groen & Golf (Aanleg en onderhoud) en Boot & Co (leveren beplanting en beplantingsadvies). Deze Samenwerking is gericht op zowel een kwaliteitsverbetering als een kostenbesparing in het groen. Het beplantingsplan is afgestemd op de groeiomstandigheden en de uitstraling van de omgeving. De werkzaamheden bestaan o.a. uit de verbetering van de grond in de plantvakken d.m.v. organische bemesting en het inplanten van alle beplanting. De komende 4 jaar zal De Enk Groen het onderhoud van het groen in Linschoten Noord verzorgen. Na afloop van deze onderhoudsperiode wordt het onderhoud overgedragen aan de Gemeente. Voor geïnteresseerden is er 6 september een masterclass in Hillegom. Zorgeloos groen is een integraal ontwerp, aanleg en onderhoud concept voor 3 jaar.

Leveranciers beplanting: Boot & Co

Aanneemsom: ca 35000,-

Opdrachtgever: Gemeente Montfoort:

Architect: Buro Mien Ruys, Anet Scholma

Aannemer: De Enk Groen & Golf, Wim Lentink

Be social

Scan of ga naar:

www.stad-en-groen.nl/artikel.asp?id=41-6401

Van tuin- en landschaps- ontwerp naar contextueel ontwerp

Belevingsgerichte tuinen; groen levert bijdrage aan gezondheid

De laatste jaren is veel onderzoek verricht naar het effect van de natuur op het welzijn van mensen. Het positieve effect van de aanwezigheid van groen op mensen is inmiddels bewezen. Natuurbeleving bevordert de fysieke en mentale gezondheid.

Auteur: Van Helvoirt Groenprojecten

Natuur nodigt uit tot bewegen, leidt af van sombere gedachten, biedt ontspanning en concentratieherstel en geeft een gevoel van vrijheid. Bovendien bevordert de natuur sociale cohesie: mensen ontmoeten elkaar gemakkelijker in de buitenruimte. Er zijn natuurlijk wel randvoorwaarden te benoemen: de natuur moet toegankelijk en gemakkelijk te vinden zijn, het gebied moet goed onderhouden en overzichtelijk zijn en mensen moeten er iets in herkennen.

Aanwezigheid van natuur (groen, water, dieren) heeft (aangetoond) de volgende effecten:

- Vermindering van stress
- Hogere pijntolerantie, waardoor minder behoefte is aan pijnstillende medicatie
- Sneller herstel (kortere verpleegduur)
- Verbetering concentratie en prestaties
- Hoger rendement van therapeutische programma's
- Betere lichamelijke conditie
- Gemakkelijker sociale contacten
- Vermindering agressie en crimineel gedrag
- Afleiding van zorgen over ziekte en dood door fascinatie
- Gelegenheid tot bezinning

Nu de positieve werking van groen voor het welzijn van mensen is bewezen, kan ook nagedacht worden over nieuwe oplossingen, waarbij groen bewust wordt ingezet voor het herstel van zieken en het bevorderen van de kwaliteit van leven van kwetsbare groepen zoals mensen met dementie. Van Helvoirt Groenprojecten erkent bovenstaande en is al enkele jaren betrokken bij projecten die het welbevinden van mensen bevorderen door de inzet van de natuur. Het bedrijf is hiermee koploper op dit gebied.

De belangrijkste aspecten van een zogeheten healing environment:

- Bereikbaarheid (toegankelijk en makkelijk te vinden)
- Sociale veiligheid (overzichtelijk, goed onderhouden en afsluitbaar)
- Oriëntatiemogelijkheden (leesbaarheid)
- Betekenis (karakteristiek, herkenbaar)
- Kwaliteit (behaaglijk, functioneel, duurzaam)
- Kwantiteit (capaciteit en rendement)

Jasperina Venema van Van Helvoirt Groenprojecten vertelt: 'Er zijn drie elementen die bijdragen aan een goede belevingsgerichte tuin: inrichting, onderhoud en programmering. Deze drie elementen hangen nauw met elkaar samen en hebben daarmee een grote invloed op het optimaal benutten van de tuin.'

Ontwerp

'Bij het ontwerpen en inrichten van een belevingsgerichte tuin, ook wel healing environment genoemd, is het belangrijk om rekening te houden met die aspecten die bijdragen aan de werking van zo'n healing environment. Maar wat zijn daarbij factoren die zich in de praktijk al bewezen hebben en waarmee we dus rekening moeten houden? We stellen ons vragen als: wat is de motivatie om te investeren in de buitenruimte, welke effecten worden gezocht, wat is er mogelijk in de ruimte en welke specifieke eigenschappen van de doelgroep spelen daarbij een belangrijke rol?

Daarnaast is het belangrijk om de toekomstige gebruiker bij het proces te betrekken, als ervaringsdeskundige. Het is essentieel dat de ontwerper niet alleen kijkt naar het mooie lijnenspel of naar wat hij zelf graag wil scheppen, maar ook luistert naar de gebruiker en de samenwerking aangaat met

de zorgverlener. Zo delen ze hun (vak)kennis en ervaringen en wordt een leefomgeving gecreëerd die bijdraagt aan het welbevinden van mensen. Maar daarmee houdt de samenwerking wat ons betreft niet op. Een sociaal netwerk rond de tuin zorgt ervoor dat die ook daadwerkelijk wordt gebruikt en dat het een plek wordt waar mensen, planten en dieren elkaar versterken. Van tuin- en landschapsontwerp naar contextueel ontwerp, noemen wij dat.

Een concreet voorbeeld. In de zorg voor mensen met dementie worden bepaalde vormen van zorgverlening onderscheiden, zoals realiteitsoriëntatie, reminiscentie en zintuigprikkeling. Remiscentie is een vorm van hulpverlening waarbij het ophalen van herinneringen centraal staat. Het stelt cliënten in staat om zich te presenteren zoals ze zichzelf (nog steeds) zien. Voor mensen die hun oriëntatie in het heden kwijt zijn, kan de oriëntatie in het verleden zorgen voor meer grip op het leven.

Als de zorgverlener goed uitlegt wat reminiscentie is, kan de ontwerper van de belevingsgerichte tuin daarop inspringen, bijvoorbeeld door een moestuin in het ontwerp op te nemen. De huidige generatie ouderen is in veel gevallen opgegroeid met een "nutstuintje" achter het huis. Zij hebben daarmee leren omgaan en weten nog steeds hoe een moestuin verzorgd moet worden en wat daar in de verschillende jaargetijden te vinden is. Dat geeft precies het gewenste effect van reminiscentie. Zo ondersteunt een tuin bij het ontvangen van zorg.'

Jasperina vervolgt: 'Maar ook al is er nog zo veel te beleven in een tuin, als die niet toegankelijk is, niet gevonden wordt of door niemand gebruikt wordt, dan treedt het gewenste effect niet op. Er is dus meer nodig dan een goed ontwerp.'

Onderhoud

'Na het ontwerp en de aanleg van de tuin is gedegen onderhoud van groot belang. En dat betekent niet alleen regulier onderhoud. Het is van essentieel belang dat de uitgangspunten die mede de werking van de tuin bepalen, gewaarborgd worden. Als dit onvoldoende gebeurt, gaat dat ten koste van het effect van de zorgvuldig ontworpen tuin. Inmiddels zetten we op verschillende zorgtuinen vaste hoveniers in voor dit onderhoud. Zij kunnen daarbij ondersteund worden door gebruikers.'

Programmering

'Tot slot speelt de programmering een belangrijke rol. Het organiseren van tuinactiviteiten moet niet exclusief worden opgevat als een taak voor welzijnsmedewerkers, fysiotherapeuten of zorgverleners. Ook de hovenier die de tuin onderhoudt, kan hieraan een bijdrage leveren. Hetzelfde geldt voor de vrijwilligers die een volière of moestuin onderhouden, bloemschikken, schilderen of fotograferen. Ook die activiteiten kunnen in belangrijke mate bijdragen aan ontmoetingen, zinvolle activiteiten en daarmee ook aan het gebruik van de tuin.

Participatie is dus het sleutelwoord. Het vergroot bij alle betrokkenen: de potentiële vrijwilligers, de hovenier die het onderhoud gaat doen en de professionals die dagelijks zorg verlenen, het bewustzijn van de kracht van de natuur en de betrokkenheid bij de belevingsgerichte tuin. Zij weten daardoor wat er kan, wat er mag en wat het brengt.'

De komende tijd wil Van Helvoirt Groenprojecten zijn kennis op dit gebied verder vergroten en zich nog meer toeleggen op zorgtuinen en contextueel ontwerp. Voor meer informatie over dit onderwerp kunt u contact opnemen met Jasperina Venema.

Be social

Scan of ga naar:

www.stad-en-groen.nl/artikel.asp?id=41-6416

Maak kennis met **LandscaperPro**
voedingsstoffen voor het gazon

Vraag een gratis sample
pakket aan op:

sample.landscaperpro.nl

Landscaper
Pro

3 samples!

(3x 75 gram)

Professionele kwaliteit
voor hoveniers

Veilig werken
onder alle omstandigheden

Bomford Turner: Flailbot

GTJ

Green Technology Janssen

Green Technology Janssen

M: +31 (06) 15 37 04 11

www.gtjtrading.nl / info@gtjtrading.nl

Onze merken: Berky | Bomford Turner | BOS | HEN Technologie | Mühting

Cursus 'Strategisch beheer openbare ruimte'

De openbare ruimte wordt steeds belangrijker denk aan; gezondheid, recreatie en andere maatschappelijke doelstellingen. De politiek stimuleert participatie en social return is vast onderdeel van elk project. Desondanks wordt er vaak bezuinigd en moeten investeringen verantwoord worden. Ook treedt er een verschuiving op van verantwoordelijkheden van de opdrachtgever naar de opdrachtnemer. Kortom, volop ontwikkelingen! Dit vraagt om een andere benadering van het beheer van de openbare ruimte.

Op 19 januari 2017 start de 5-daagse cursus 'Strategisch beheer van de openbare ruimte! om u te ondersteunen bij deze uitdaging!

Wat leer je tijdens de cursus?

Tijdens de cursusedagen staat een verdieping van kennis en inzicht centraal. De actualiteit en de vertaling naar de eigen praktijk vormen daarbij de leidraad. De volgende thema's komen uitvoerig aanbod:

- Veranderende rollen
- Maatschappelijke rol openbare ruimte
- Burgerparticipatie
- Financiering openbare ruimte (beheer)
- Sturen op effecten

Casussen uit uw eigen praktijk, vormen uitgangspunt van de cursus. Daarnaast is tijdens de cursus ruimte voor discussie met uw collega's uit het werkveld, dit zorgt voor nieuwe ideeën en een verfrissende kijk op uw werk!

Voor wie?

Werkt u momenteel aan projecten in de openbare ruimte en merkt u dat het complexe werkveld meer van u vraagt? En bent u momenteel werkzaam op HBO niveau? Dan is deze cursus bij uitstek geschikt voor u!

Meer weten?

www.haskennistransfer.nl/opleiding-cursus/groen/cursus-strategisch-beheer-openbareruimte

Informatie en aanmelden

Kijk voor meer informatie over de cursus op onze website www.haskennistransfer.nl en meld je aan, er zijn nog een aantal plekken beschikbaar!

Be social

Scan of ga naar:

www.stad-en-groen.nl/artikel.asp?id=41-6281

Nederland kent honderden trapveldjes, waarvan vele zijn ingestrooid met SBR

Zijn trapveldjes veilig?

Hysterie omtrent SBR-granulaat leek trapveldjes over het hoofd te zien

De huidige commotie omtrent rubbergranulaat van vermalen autobanden richt zich met name op kunstgrasvoetbalvelden. Dat is opmerkelijk, want Nederland kent ook honderden trapveldjes waarin het granulaat wordt gebruikt. Wat geldt daarvoor als advies?

Auteur: Guy Oldenkotte

De uitzending van televisieprogramma Zembla, begin oktober, heeft het nodige stof doen opwaaien. In de uitzending wekten de programmamakers de indruk dat rubbergranulaat van vermalen autobanden mogelijk kankerverwekkend zou zijn. Het programma gaf daarvoor geen bewijs, noch slaagde het erin om goede verbanden te leggen. Toch was de onrust bij de argeloze kijkers voldoende voor minister Schippers van Volksgezondheid, Welzijn en Milieu om het Rijksinstituut voor Volksgezondheid en Milieu (RIVM) opdracht te geven om het zogenaamde SBR-granulaat opnieuw grondig te onderzoeken. Het RIVM kwam medio december met een conclusie. Desondanks hebben voor die tijd tientallen voetbalclubs hun activiteiten op kunstgrasvelden met SBR-granulaat voorlopig opgeschort, terwijl andere clubs en gemeenten overwogen het materiaal definitief te vervangen door een meer geaccepteerd instrooigranulaat. Ook tijdens het onderzoek zag het RIVM geen reden om te stoppen met sporten op deze kunstgrasvelden. Eventuele wonden die zijn opgelopen op een

kunstgrasveld dienen 'goed schoon te worden gemaakt en al het vuil en eventuele rubberkorrels dienen verwijderd te worden,' zo luidde het advies. Bovendien moest 'blootstelling vermeden worden en na het sporten dienen spelers te douchen en schone kleren aan te trekken.'

Het RIVM acht spelen op valdempende rubbertegels veilig

'SBR is veilig'

Met ruim 2.000 kunstgrasvoetbalvelden in ons land, waarvan zo'n 90% voorzien zou zijn van SBR-granulaat, is de commotie in de voetbalgemeenschap te begrijpen. Over de vele tientallen kunstgrastrapveldjes waarin het granulaat is gebruikt,

wordt echter met geen woord gerept. 'De situatie is al lastig genoeg. Niemand zit te wachten op nog meer paniek, wanneer ook ouders wier kinderen niet voetballen, maar wel kunstgrasvelden betreden, zich gaan mengen in de discussie', zegt een ingewijde daarover. 'Wij zijn ervan overtuigd dat SBR veilig is. Maar onze keuze valt moeilijk aan een leek uit te leggen, nu getracht is een verband te leggen tussen kinderen en de mogelijkheid op ernstige ziektes wanneer ze in contact komen met bepaalde producten.' Volgens de Vereniging Band en Milieu bestaat er geen twijfel over de veiligheid van het materiaal. SBR-granulaat voldoet aan alle wettelijke normen, zo zegt bestuurslid Kees van Oostenrijk. 'Er is over de hele wereld veel onderzoek gedaan naar de veiligheid van SBR-granulaat. Hierbij is vaak gekeken naar de mogelijke schadelijke effecten ervan. Uit het beschikbare onderzoek blijkt keer op keer dat spelen of sporten op SBR-granulaat geen verhoogd gezondheidsrisico met zich meebrengt. Daarbij is gekeken naar blootstelling aan SBR-granulaat via huidcontact, inademing of inslikken.' Van Oostenrijk wijst erop dat er nauwelijks producten in omloop zijn die zo veel zijn onderzocht als SBR-granulaat. 'We hebben het inmiddels over ongeveer honderd studies, uitgevoerd door gerenommeerde instituten. Daarnaast moet SBR-granulaat aan strenge Europese eisen voldoen, maar bijvoorbeeld ook aan eisen voor speeltoestellen. De suggestie dat de branche een loopje zou nemen met de veiligheid van sporters en vooral kinderen, is ongehoord en nergens op gebaseerd.' Ook Rob Oude Luttikhuis van Rolugro ziet geen reden om de paniek verder te verspreiden. 'Ik twijfel er niet aan dat SBR-granulaat veilig

is; anders was dat allang duidelijk geworden. Wat dacht je van de blootstelling van de medewerkers bij de leveranciers van het spul? Wijzelf hebben dit jaar ruim 16.000 ton rubber verwerkt. Wanneer er ook maar enig vermoeden was geweest dat het materiaal schadelijk zou zijn, dan zouden we al lang geleden besloten hebben het materiaal niet langer te verwerken.'

Het RIVM adviseert de norm voor rubbergranulaat bij te stellen naar een die dichter ligt bij die van consumentenproducten

Gunstige tijd van het jaar

Mark Verhagen van Sports Playgrass erkent dat de publieke onrust nog steeds broeit. 'Mensen bellen en mailen ons met vragen en we wijzen hen erop dat het probleem eventueel in het granulaat zit, niet zozeer in het hele kunstgrasveld.' Verhagen hoopt dat het een storm in een glas water is, maar denkt dat pas komend voorjaar duidelijk zal zijn hoeveel schade de discussie heeft veroorzaakt. 'Pas dan kan de industrie meten of clubs en gemeenten bereid zijn om opnieuw velden aan te leggen waarin SBR-granulaat wordt verwerkt, of dat men toch besloten heeft te kiezen voor een andere oplossing', aldus Verhagen, die erop wijst

dat bijna alle velden die Sports Playgrass heeft aangelegd, ingevuld zijn met louter zand. Invullen met alleen maar zand is mogelijk, omdat er voor kunstgrasvelden geen kwaliteitsnormen bestaan, in tegenstelling tot kunstgrasvoetbalvelden. 'Nee, daar hebben we nog nooit van gehoord', erkent Johan Oost van OBB Ingenieurs, die regelmatig gemeenten adviseert omtrent de aanleg van speelterreinen. In theorie is het dus mogelijk dat trapveldjes ingestrooid zijn met een SBR-granulaat van bedenkelijke kwaliteit. Uit de bewuste uitzending van Zembla werd duidelijk dat kunstgrasvoetbalvelden in het verleden ook zijn ingestrooid met SBR-granulaat dat afkomstig was van vermalen oude rubberen buizen uit de chemische industrie. Door het ontbreken van strenge kwaliteitscontrole bij de aanleg van kunstgrasvelden zou het theoretisch gezien mogelijk zijn dat dergelijk materiaal in een veldje is toegepast. Toch zag Oost, net als voor kunstgrasvoetbalvelden, geen aanleiding om trapveldjes direct te sluiten in afwachting van de conclusie van het RIVM. 'Mocht een kind in het verleden al veel op een dergelijk veld hebben gespeeld, dan maakt die paar keer voetballen de komende maanden ook niet zo veel meer uit. Kwam een kind er al niet, dan zal hij of zij er nu niet plotseling wel komen.' Oost wijst erop dat het koude weer van deze tijd van het jaar gunstig is. 'In de herfst en de winter hebben kinderen lange broeken, jassen en truien met mouwen aan. Het contact met het granulaat is dus beperkt. En als het koud is, verwacht ik bovendien niet dat de rubbers uitdampen, zoals bij heet weer het geval kan zijn.'

Johan Oost

Kees van Oostenrijk

Rob Oude Luttikhuis

Geen
GEBAKKEN LUCHT
maar
HETE LUCHT

De WeedAir® 100,
één van de vele thermische onkruidbestrijdingsoplossingen
van HOAF Infrared Technology, die doet wat er wordt beloofd.

Voor meer informatie:

HOAF Infrared Technology

Tel: +31 541 530 400

www.hoaf.nl

sales@hoaf.nl

Jewel

keeps you on track

jewel.eu/bor

Routeoptimalisatie & Navigatie

Heeft SBR zijn langste tijd gehad?

Wat is de oplossing?

Tot de uitslag van het RIVM-onderzoek bekend werd gemaakt, was de vraag hoe gemeenten nu verder moesten met hun trapveldjes koffiedik kijken. De rubberindustrie bleef, bij monde van de branchevereniging VACO, benadrukken dat SBR veilig is. Toch kan druk van de bevolking gemeenten dwingen een alternatief instrooigranulaat te overwegen. 'Dan wordt het al snel maatwerk', zegt Johan Oost. 'Op een nauwelijks gebruikt trapveldje wellicht gewoon gras? Een veel gebruikt kunstgrasveld instrooien met zand? Aanpassen betekent waarschijnlijk het afvoeren van kunstgras inclusief rubber en vervolgens nieuw kunstgras,

De rubberindustrie bleef, bij monde van de branchevereniging VACO, benadrukken dat SBR veilig is

maar ik verwacht ook van de industrie dat ze met een oplossing komen. Wellicht moet er ingestrooid worden met een rubber dat die gevaarlijke stoffen niet bevat.' Dergelijke alternatieven zijn voorhanden. 'Dan moet je denken aan TPE's en EPDM's, die gebruikt worden voor kunstgrasvoetbalvelden', merkt Rob Olde Luttikhuis op. 'Het nadeel daarvan is dat die binnen drie jaar verharden.' Andere alternatieven zijn kokos en kurk. 'Kokos is voor de veldenbouwer heel moeilijk en lastig te verwer-

ken. Kurk zou dan de beste optie zijn. Dat wordt momenteel ook als alternatief geboden voor SBR in kunstgrasvoetbalvelden.' De keuze voor kurk is echter meer ingegeven door het feit dat kurk en SBR dezelfde laagdikte hebben in een kunstgrasvoetbalveld. Behoud van die laagdikte is belangrijk, omdat het veld anders niet door de verplichte keuring komt.

Tot de bekendste trapveldjes waarin SBR-granulaat is gebruikt, behoren de zogenaamde Cruyff Courts. In een reactie op de commotie laat de Johan Cruyff Foundation het volgende weten: 'Het tv-programma Zembla heeft aandacht besteed aan kunstgrasvoetbalvelden en de mogelijke schadelijke effecten van SBR-materiaal (rubber) dat hierin wordt gebruikt. Uiteraard hebben wij de discussie in het programma en de aandacht die er vervolgens voor dit onderwerp was gevolgd. Op een aantal Cruyff Courts is dit materiaal ook gebruikt. De Johan Cruyff Foundation is in december 2012 overgestapt van TPE (thermoplastisch elastomeer) op SBR als opvulmateriaal voor de Cruyff Courts. Reden voor deze overstap was een kostenvoordeel. Gezondheidsrisico's waren niet aan de orde. Dit betekent dat alle Cruyff Courts die zijn aangelegd voor december 2012 geen SBR-materiaal bevatten. De huidige discussie over gezondheidsrisico's heeft geen betrekking op TPE. De Johan Cruyff Foundation blijft het vraagstuk en de vervolgstappen hierbinnen vanzelfsprekend met grote belangstelling volgen en heeft daarover nauw contact met haar leveranciers.' Nog voordat het RIVM de resultaten bekendmaakte, zag de stichting geen aanleiding om het spelen op de Cruyff Courts waarop rubber materiaal is ingestrooid af te raden. 'Voor de Cruyff

Be social

Scan of ga naar:

www.stad-en-groen.nl/artikel.asp?id=41-6410

Courts die vanaf heden gerealiseerd worden, zal in overleg met de gemeente, zorginstelling en/of het speciaal onderwijs waar het Cruyff Court wordt gerealiseerd of gerenoveerd, gebruik worden gemaakt van een nader te bepalen materiaal', zo liet de stichting eerder weten.

Conclusie RIVM

Dinsdag 20 december presenteerde het RIVM de uitkomsten van haar onderzoek. Het instituut concludeerde dat het gezondheidsrisico van sporten op kunstgrasvelden 'praktisch verwaarloosbaar' is. In het onderzoek werd ook gekeken of valdempende rubbertegels veilig zijn. Volgens het RIVM is dat het geval. Mits deze rubbertegels voldoen aan de consumentennorm. Voor een veilig gebruik van rubberen artikelen, zoals valdempingstegels, moeten producenten zich houden aan de Europese norm voor PAK's in consumentenproducten. Rubberen valdempingstegels zijn consumentenproducten, en rubbergranulaat wordt gezien als een mengsel van stoffen, waarvoor andere normen gelden. Overigens adviseert het RIVM om de norm voor rubbergranulaat bij te stellen naar een norm die dichter in de buurt ligt van de norm voor consumentenproducten.

Geen vuiltje aan de lucht!

Nieuwe Weed Control-werktuigdrager GreenTrac volledig roetvrij

Naast het Air Variator-aanbouwsysteem, dat al volledig op lpg werkt, presenteert Weed Control uit Waalwijk nu ook een werktuigdrager die roetvrij is: de GreenTrac. Met de volledige combinatie van werktuigdrager en Air Variator kan nu nog milieuvriendelijker gewerkt worden.

De nieuwe GreenTrac-werktuigdrager heeft een aangepaste motor ten opzichte van eerdere varianten. Het is een bi-fuel-motor die volledig op lpg of propaan loopt, waardoor er 0% roet wordt uitgestoten. Werkte de combinatie van een werktuigdrager met een Air Variator-heteluchttoepassing voorheen nog deels op diesel, nu werkt deze volledig op lpg. Het gevolg is geen roet- en minder CO₂-uitstoot, waardoor gewerkt kan worden met minimale milieubelasting.

‘Er vindt een verschuiving plaats, want de overheid vindt roetuitstotende machines steeds minder gewenst. Zo zijn er al veel steden die auto’s met een hoge roetuitstoot uit de binnenstad weren’, vertelt Jos Kleinloog van Weed Control. ‘Voor gemeentes wordt dit echt een item. Op dit moment liggen er nog weinige harde eisen wat betreft roetuitstoot, maar de kans is groot dat de ontwikkelingen die kant uit gaan. Met de roetvrije GreenTrac hopen we die een stap voor te zijn.’

De bi-fuel-motor levert 32 pk en ruim voldoende capaciteit voor de dagelijkse werkzaamheden. De motor kenmerkt zich door zijn lage emissie en een geluids- en trillingsniveau dat aanmerkelijk lager is dan bij dieselmotoren. Overigens is de GreenTrac net als de andere uitvoeringen uitgerust met een nood-back-up op benzine.

De combinatie Greentrac met Air Variator-aanbouw werkt volledig op gas

'Roetuitstotende machines worden steeds meer geweerd. Met de Greentrac zijn we **de ontwikkelingen een stap voor**'

ADVERTORIAL

Tevens beschikt de machine over een hoog hefvermogen, een grote bodemvrijheid en een ruime cabine met vlakke vloer en luxe zaken zoals airco, verwarmde stoel en radio.

'Een bijkomend voordeel is dat de GreenTrac in combinatie met de AIR Variator een lagere CO₂-uitstoot heeft dan de gemiddelde personenauto en hierdoor als beste presteert op de milieuprestatieladder.'

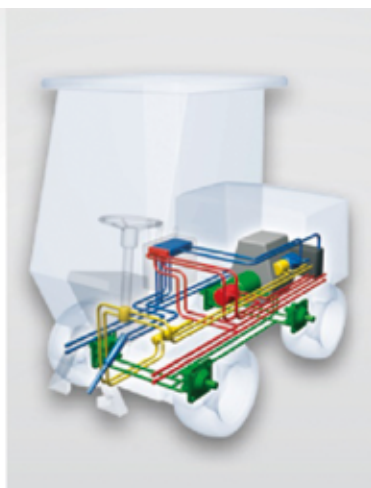
De nieuwe machine is te bewonderen op de Groene Sector Vakbeurs van 10 t/m 12 januari 2017. Het bedrijf is er te vinden op standnummer 150 en het Inspiratiepark, waar het machines toont en uiteraard ook vragen van bezoekers zal beantwoorden.

Be social

Scan of ga naar:

www.stad-en-groen.nl/artikel.asp?id=41-6419

IDEAAL VOOR SMALLE PADEN

Met een breedte van slechts 1 meter is de werktuigendrager speciaal ontwikkeld voor eenvoudig manoeuvreren en werken in kleine plekken

VIER WIEL-AANDRIJVING

Het hydraulisch vier wiel aangedreven systeem biedt een differentieel-lock systeem. Dit zorgt voor meer grip, zelfs in slechte omstandigheden

BIJZONDER WENDBAAR

De werktuigendrager biedt de bestuurder de mogelijkheid om in een cirkel van 3.6 meter te draaien. Een uitzonderlijke prestatie

T: +31 (0)514 764 016
info@machines4green.nl
www.machines4green.nl

NU OOK OP
HUURBASIS VERKRIJGBAAR

De specialist op het
gebied van
radiografisch werken

Volg ons op:

Professionele cirkelmaaiers

De nieuwe Major
Swift Rollermower
is een professionele
maaimachine voor park
en sport. Leverbaar in
diverse uitvoeringen.

Werkbreedtes van
1,90m tot 5,50m.

De maaimachines die
lage kosten combineren
met hoge capaciteit!

Zonna B.V., Markt 12, 9411 KP Beilen
Tel: 0593 582 444
E: info@zonna.nl www.zonna.nl

Bel vandaag nog voor een demonstratie!

Het stationsplein wordt de ontvangstlocatie voor de Entente Florale-jury in 2017. Van links naar rechts: Gert Veldhuizen (TFI), Frank Groeneweg (Griffioen Wassenaar bv), Hans Hoek (Griffioen Wassenaar bv) en René Priem (gemeente Leidschendam-Voorburg).

Groenbeheerder Priem: 'Klaar voor Entente Florale'

Totaalconcept voor vaste planten kleedt Voorburgse A-locatie aan voor deelname aan Entente Florale

De gemeente Leidschendam-Voorburg doet volgend jaar mee aan de Entente Florale. Ze wil de jury ontvangen op een locatie waar vijf jaar geleden flink in is geïnvesteerd: het stationsplein. Op deze locatie zet de gemeente momenteel de punten op de i: TFI Vitaler Groen prepareert de bodem op diepte, waarna Griffioen Wassenaar bv het Green to Colour-concept toepast.

Auteur: Santi Raats

De gemeente wil op verschillende locaties in de gemeente een nieuwe aankleding met vaste planten volgens het Green to Colour-concept van Griffioen Wassenaar. Het stationsplein Voorburg is één van die locaties.

A-locatie

Groenbeheerder René Priem van de gemeente Leidschendam-Voorburg licht toe: 'Dit plein is één van de A-locaties in ons Beheerkwaliteitsplan. Het is een A-locatie door de ligging naast het station

en bij het winkelcentrum Huygenskwartier. In 2012/2013 is het plein opnieuw ingericht. Een waterpartij is verdwenen en er is nieuwe bestrating en nieuwe verlichting gekomen voor meer veiligheid. We hebben er een meer open structuur van gemaakt. De meeste moeraseiken die hier op het plein stonden, hebben we gehandhaafd.'

Ontwerp deels oud beplantingsplan

Langs de weg heeft de gemeente *Populus alba* *Pyramidalis* aangeplant. Die bomen vallen een

passant op, omdat ze niet direct aansluiten bij het beeld dat de bestaande groep *Quercus palustris* oproept. Priem knikt en verklaart: 'De abelen zijn aangeplant om aan te sluiten op het oude beplantingsplan van Museum Hofwijck.' Priem wijst met een boog over onze hoofden naar een 17e-eeuws kasteeltje met daaromheen een gracht, dat niet meer dan 200 meter achter ons ligt. Het juweel is ooit gebouwd voor Constantijn Huygens. 'Vroeger strekte de tuin zich tot hier uit. Het geheel had de vorm van een mensenlichaam: het gebouw was

RootBarrier® Gerecycled HDPE

RootBarrier B.V. heeft voor vele toepassingen in de GW/W en groenvoorziening een geschikt product dat is gemaakt van gerecycled HDPE. RootBarrier B.V. werkt bewust met gerecycled HDPE en kiest zo voor een duurzame en verantwoorde oplossing voor o.a. de onderstaande toepassingen:

HDPE 1mm/2mm wortelwering

RootBarrier® Gietrand

RootBarrier® RootPanels® Rib wortelgeleiding

RootBarrier® RootPanels Pyramid wortelgeleiding

RootBarrier® Paddenscherm

Eigenschappen

- ♦ Dik, stevig en ondoordringbaar voor agressieve wortels en mechanische belastingen
- ♦ UV-bestendig
- ♦ Recyclebaar
- ♦ 100% waterdicht
- ♦ Resistent tegen bacteriën en meeste chemicaliën

Voor meer informatie en voor een passende offerte kunt u ons bereiken op telefoonnummer 0 320 215 805 of per email aan sales@rootbarrier.nl of bezoek onze website www.rootbarrier.nl.

RootBarrier B.V. | T 0 320 215 805 | sales@rootbarrier.nl | www.rootbarrier.nl | Nikkelstraat 5, 8211 AJ Lelystad

OBB Ingenieursbureau
Specialisten in speelruimte

participatie, ontwerp
én realisatie binnen twee maanden

Arjan@obb-ingenieurs.nl
0570 - 61 60 05

6 min. leestijd

ACHTERGROND

het hoofd, de tuin was de romp en de armen en de benen waren hier, voor het station. Met de aanleg van het spoor en de snelweg in de jaren zeventig is het huidige plein tot stand gekomen, waarin de oorspronkelijke abelen geen plek meer hadden. Voor zover mogelijk was, hebben we het oude beplantingsplan van het museum eer aangedaan.'

Groeiplaatsverbetering op diepte

Door de werkzaamheden aan het plein is de grond op plekken rond de moeraseden verdicht geraakt. Dat is te zien aan de verkleuring van de bladeren van de moeraseden. Gezien de aanwezigheid van bomen en de problematiek van de bodemgesteldheid heeft Griffioen Wassenaar contact en samenwerking gezocht met TFI. Gert Veldhuizen van TFI Vitaler Groen: 'In de ondergrond ligt nu puin van een oude rijweg. We passen de bodemverbetering toe op ca. 50 tot 80 centimeter diepte. Met nauwkeurig afgestemde druk brengen we scheuren en poriën aan in de onderliggende bodemlagen, die we met elkaar verbinden voor een aaneengesloten doorwortelbaar gebied. Gelijktijdig brengen we direct Perlite aan in de gemaakte scheuren en poriën, zodat de bodem open blijft. Door de betere bodemstructuur kan het regenwater beter zakken, maar ook beter bufferen, waardoor er in drogere periodes meer water beschikbaar is voor de planten en de bomen. Daarnaast brengen we er een stabiele wormenhumus in aan met de noodzakelijke bodembacteriën en nuttige bodemschimmels, zodat de groeiplaats optimaal is en de bomen dieper kunnen wortelen. Dat is vooral belangrijk omdat de boomwortels en de vaste planten van het Green to Colour-concept elkaar dan niet

beconcurreren. Ook dient de wormenhumus als extra 'accu' voor de bodem, waarin mineralen en vocht gebufferd kunnen worden voor de bomen en planten. Dat is belangrijk dicht bij zee, waar de bodem doorgaans schraler is en de wind zorgt voor extra verdamping bij bomen en planten.'

Veldhuizen sluit af: 'Bij bomen in verharding kun je deze bewerking het beste eenmaal in de zeven tot tien jaar doen. Maar hier staan de bomen in de open grond, waar het vallende loof en de mulch van het Green to Colour-concept dienen als voeding en door het bodemleven in de bodem worden getrokken. Met één TFI-behandeling is deze locatie voorgoed geholpen.'

Entente Florale-rondleiding

Nadat de storende lagen in de ondergrond zijn verholpen, gaat Griffioen aan de slag. Priem: 'We willen op deze locatie de jury van de Entente Florale ontvangen in 2017. Het moet de mooiste locatie van Voorburg worden, waarbij bovendien het hele ontwikkelingstraject duidelijk uit te leggen is. Het gazon dat er nu ligt, geeft geen optimaal beeld. De maaier zorgt bovendien voor ongewenste verdichting aan de voet van de bomen. We willen hier borders met vaste planten voor terug, die ook kleur brengen in het beeld. Vaste planten zorgen voor een beter bodemleven, wat ook goed is voor de bomen.'

Regiegemeente

Priem vervolgt: 'Tegelijkertijd wil onze gemeente steeds meer een regiegemeente worden. We verlangen zo min mogelijk onderhoud waar dat

"Marktpartijen beginnen het totaalconcept te omarmen, maar alleen nog Griffioen biedt een goed totaalpakket aan"

mogelijk is. Het concept Green to Colour is daarvoor uitermate geschikt. Het is merkbaar dat dit concept al in 2004 is ontwikkeld en inmiddels staat als een huis. Wij merken dit vooral aan de professionaliteit van het beeldmateriaal dat wij vooraf ontvangen. De impressies komen daardoor al tot leven. Met dit totaalconcept managet Griffioen Wassenaar de verwachtingen van A tot Z. Normaal gesproken moeten wij als gemeente het ontwerp maken, de beplanting uitzoeken, aanlegplannen maken, een inkooptraject doorlopen en daarna samenwerken met de aannemer. Deze taken liggen nu allemaal bij één partij. Wij kennen nog geen enkele hovenier die zo'n goed totaalpakket aanbiedt, maar de marktpartijen beginnen het totaalconcept zoetjes aan te omarmen. Dat merken we wel, maar die andere ontwikkelingen staan nog in de kinderschoenen. Er ligt op het moment van de reportage een onderhoudsvoorstel van Griffioen Wassenaar bij de gemeente.

Toplaag voor Green to Colour-vaste planten

Daarna is de beurt aan Griffioen Wassenaar. Hans

De vaste planten binnen één groeiseizoen. Een vergelijkbaar resultaat op de Hoge Rijndijk in Zoeterwoude.

OP NAAR EEN GROEN 2017

Bezoek ons op de
Groene Sektor Vakbeurs
in Hardenberg - Stand 145

**BOOMKWEKERIJ
UDENHOUT**
MORE THAN EXCELLENT TREES

Bezoekadres Schoorstraat 23 - 5071 RA Udenhout

WWW.UDENHOUT-TREES.NL

Leefwereldverbeteraars®
Een groene wereld is een betere wereld

*Wij luisteren en kijken naar mensen in hun leefwereld en passen ons eeuwenoude en
nuchtere verstand van bomen, struiken en planten toe om die leefwereld te verbeteren.*

Wij zijn M. van den Oever, wij zijn Leefwereldverbeteraars.

www.mvandenoever.nl • 0411 621964 • info@mvandenoever.nl

Ontwerp stationsplein Voorburg

Hoek: 'We gaan de grasmat afschrapen en de ondergrond losmaken met een kleine hydraulische kraan, en eventueel nog bewerken met een frees. Tot op 9 centimeter diepte brengen we ons Green to Colour-substraat aan, tot een hoogte boven het maaiveld van zo'n 20 procent van het totaal, dus met een overhoogte van 3 centimeter. We houden rekening met inklinking. Verder bestaat het substraat dat we in het najaar toevoegen onder meer uit champignonmest. In het voorjaar is één van de extra bestanddelen een organische meststof. In de toplaag worden de vaste planten aangebracht.'

Onderhoud voorjaar

Eenmaal in het jaar moet men in actie komen voor het onderhoud van de vaste planten en dat is in het voorjaar. 'In maart maaien we alles met een kleine klepelmaaier af tot op 1 centimeter van het maaiveld en versnipperen verder alles wat er staat. Hiermee activeren we de slapende ogen van de planten. De mulch die uit de sneldraaiende klepelmaaier vrijkomt, blijft achter in de border en wordt opgenomen door de planten. We bemesten met een organische meststof, zodat die het aanjagen van de groei kan oppakken. Later wordt deze functie door de mulch overgenomen.'

Sortiment

Griffioen Wassenaar levert met het Green to Colour-concept een op maat gemaakt pakket dat bestaat uit een beplantingsplan met sortimentskeuze, grondbewerking, aanleg, onderhoud, maaien en bemestingsadvies. Alle vaste planten zitten in potmaat 11. De planten worden op de kwekerij

uit de potten gehaald en zonder pot geleverd. Hierdoor is er minder afval op het project en kan er sneller worden geplant. De potten worden hergebruikt. 'We hebben het beplantingsplan voorgelegd aan de gemeente. Zij zijn eindverantwoordelijk en hebben ons groen licht gegeven.' Zijn collega Frank Groeneweg heeft de kennis van het sortiment in huis. 'We hebben voor dit plein hoofdzakelijk halfschaduw-/schaduwsortiment gekozen vanwege de aanwezigheid van bomen. Achterin komt wat hogere beplanting in diverse kleuren, onder meer *Persicaria amplexicaule*, *Aster divaricatus*, *Anemone hybr.* 'Honorine Jobert', *Aster na.* 'Barr's Blue', *Aster ager.* 'Asran' en *Clematis joui.* 'Praecox'. Wat meer naar de zonkant planten we bijvoorbeeld *Nepeta faas.* 'Walkers low', *Phlomis russelliana*, *Hemerocallis* rood en geel *Geranium* 'Rozanne'. Deze soorten geven wat meer kleur aan de zonzijde van de percelen. Er komen ook diverse vaste planten in kleine groepjes te staan, zoals *Aconitum*, *Calamagrostis* en *Aruncus*, ook in combinatie met bloembollen, zoals narcissen en *Allium*.'

Gemak voor de beheerder

Het sortiment is volgens Hoek net als alle facetten van het Green to Colour-concept gericht op gemak voor de groenbeheerder. De groenadviseur somt de meest in het oog springende voordelen op. 'De beplanting is sterkgroeiend en zit na één zomer helemaal dicht. Dan krijgt onkruid haast geen kans meer. Watergeven is per definitie onnodig bij de vaste planten uit het Green to Colour-concept. De soorten zijn sterk en in samenspel met hun goede groeiplaats. We garanderen dat het sortiment

De groeiplaatsvoorbereiding is belangrijk, zodat de Green to Colour-beplanting en de boomwortels **elkaar niet beconcurreren**

bestendig is tegen zout, hitte, droogte en geknaagd van dieren zoals konijnen. We zoeken soorten uit die dieren niet lekker vinden.'

Andere locaties

De andere locaties in Leidschendam-Voorburg waar de gemeente het Green to Colour-concept inzet, zijn de middenberm van de Oostendeweg richting Leidschendam, en een deel van de middenberm van de Prins Bernhardlaan. Priem legt uit: 'Middenbermen zijn lastig te onderhouden. Je kunt er moeilijk of helemaal niet met maaimachines bij en groenwerkers en het verkeer moeten elkaars veiligheid in de gaten houden. Onderhoudsintensief groen past daar perfect. Ook is het Green to Colour-concept bij het stadskantoor uitgerold. Op deze locatie komen veel mensen; het moet representatief ogen en er dus perfect uitzien.'

Be social

Scan of ga naar:

www.stad-en-groen.nl/artikel.asp?id=41-6413

René Priem, groenbeheerder bij de gemeente Leidschendam-Voorburg

Gert Veldhuizen

Hans Hoek

Frank Groeneweg

De hondenpoepzuiger aan het werk.

Balvert: 'De openbare ruimte moet een fijne plek voor elke burger zijn en dús poepvrij'

GKB heeft alle tools voor de verwijdering van honden- en kattenpoep

Honden- en kattenpoep op speelplaatsen en in de straten is een van de grote ergernissen van burgers, die bang zijn dat hun kinderen via de eitjes van de spoelworm een toxoplasmose-infectie oplopen of met *Salmonella typhimurium* besmet raken. Aan de gemeenten de taak om al deze plekken schoon te houden. Dat is niet altijd eenvoudig. GKB groep heeft oplossingen ontwikkeld voor deze schoonmaakklussen.

Auteur: Santi Raats

Honden- en kattenpoep in de openbare ruimte behoort tot de top vijf van ergernissen onder burgers. In honden- en kattenuitwerpselen zitten vaak eitjes van de spoelworm. Een op de tien kinderen in de leeftijd van drie tot zes jaar raakt hiermee geïnfecteerd. Dit kan leiden tot vermoeidheid, hoesten, koorts en bronchitis. Niet alleen op of net naast de stoep kan poep worden aangetroffen, helaas zijn ook speelplaatsen een favoriete plek voor katten om hun behoeften te doen. De helft van de gemeenten krijgt meer dan tien bezorgde meldingen per jaar over honden- of

kattenpoep op speelplekken. Dit blijkt uit de cijfers van een online mini-enquête van vakblad Stad + Groen over gemeentelijk beleid rond katten- en hondenpoep in relatie tot speelplaatsen.

Geen zand meer

'Reden om daar wat mee te doen', vindt Rolf Balvert, commercieel medewerker van GKB Groep. 'De openbare ruimte is van iedereen en moet dus prettig zijn om in te verkeren.' 66,7 procent van de gemeenten zegt in de enquête van Stad + Groen dat ze het met zand helemaal

voor gezien houden en dat ze geen zandbakken of -ondergronden meer toepassen. 50 procent van de gemeenten vervangt de zand- of snipperbakken door rubbertegels of gras.

Zand reinigt zichzelf

Volgens Johan Oost, eigenaar van OBB Ingenieurs, hoeven gemeenten hun zandbakken en zand-ondergronden niet per se te verwijderen. In zijn artikel dat in deze editie van Stad + Groen staat, zegt hij dat er niet direct reden tot paniek is. De effecten van met name een toxoplasmose-infectie

5 min. leestijd

ACHTERGROND

De zandzeefmachine

zijn volgens hem minder ernstig dan men denkt en een dergelijke infectie is eenvoudig te behandelen. De effectiefste reinigingsmethode is volgens Oost dat het zand zichzelf in de loop van de tijd reinigt van ziektekiemen. Een goede lucht- en waterhuishouding zijn dan van belang.

‘Zeven versnelt dat proces’, vertelt Balvert. ‘Het maakt het zand weer los, waardoor de waterdoorlaatbaarheid verbetert en er opnieuw zuurstof tussen de korrels komt. Door deze opgefriste omstandigheden worden anaerobe kiemen bestreden. Bovendien verwijdert het zeven grove afvalobjecten zoals honden- en kattenpoep, maar ook blaadjes, glas, takjes, stokjes, flesjes, peuken, blikjes en losse plantenwortels.’

Nancy Rahman, beheerder bij de gemeente Woerden.

Zandzeefmachine

GKB Groep heeft in 2014 een zeefmachine ontwikkeld, waarmee het bedrijf ook wil inzetten op duurzaamheid. Balvert vertelt dat onderzoeksbureau NCOB voor GKB Groep de emissieverschillen tussen zandreiniging en zandvervanging heeft berekend.

‘Als je zand vervangt, moet je zorgen voor de aanvoer van rijplaten, een kraan van 8,5 ton naar de werklocatie brengen, manuren steken in het scheppen van verontreinigd zand van de kraan naar de vrachtwagens en vervolgens van nieuw zand naar de zandbak. Daarna moet je met vrachtwagens het verontreinigde zand afvoeren en het nieuwe zand aanvoeren. Als je zand reinigt, voeren we alleen de zeefmachine en een kraan aan.

Van een gemiddelde zandondergrond komt een

Rolf Balvert, commercieel medewerker bij GKB Groep.

De zandzeefmachine aan het werk.

halve bigbag afval vrij, pakweg 100 kilo. Dit wordt getransporteerd naar de afvalverwerker in de buurt. Tot slot worden alleen de zeefmachine en de kraan afgevoerd.’

Werking

De zandzeefmachine wordt met een vrachtwagen naar de werklocatie gebracht. Er gaat een kraan van 5 ton mee. De kraan laadt de trechter aan de bovenzijde van de zandzeefmachine. Het zand legt een parcours af over een aantal zeven en banden. De verontreiniging belandt in de bigbag. Via de grote transportband verlaat het gereinigde zand de machine en het valt weer terug in de zandbak. ‘Er is een aantal sproeiers gemonteerd op de zandzeefmachine, waardoor er eventueel een desinfectiemiddel kan worden gespoten over het gezeefde zand’, aldus Balvert. ‘Hier kiest men vaak niet voor: zodra het zand weer los is door het zeven, komt de natuurlijke reiniging weer op gang.’

Vervanging versus reiniging

De gemeente Capelle aan den IJssel harkte het afval vroeger handmatig uit zandondergronden op speelplaatsen en vulde het zand daarna aan met nieuw zand. ‘Zandvervanging kost niet alleen veel tijd en geld, maar zorgt ook voor veel onnodige CO₂-uitstoot, transportbewegingen en zandwinning. Waarom zou je nieuw zand winnen en oud zand als wegwerpproduct behandelen terwijl het product an sich eeuwig goed blijft? Voor Capelle aan den IJssel hebben we in totaal 500 kuub zand gereinigd. Als we dat hadden moeten vervangen, hadden we dertig vrachtwagens nodig gehad om zand af en aan te voeren. Ook zijn we driemaal zo

Wat doe je liever?
Een extra boom
planten of een
extra boom printen?

Geheel
nieuwe versie
mobiel werken

Vision-Mobile

Groene vingers proof

Waar kies jij voor? Stuur je nog steeds medewerkers op pad met geprinte plannings, geprinte projectgegevens en nog handmatig in te vullen urenbriefjes? Of geef je ze Vision-Mobile.

Vision-Mobile is de geheel vernieuwde versie van mobiel werken in GroenVision.

Vision-Mobile is snel en super eenvoudig in het gebruik. Het knoppenmenu is groene vingers proof en de gebruikte symbolen maken in één oogopslag duidelijk hoe de module werkt.

Snel en super
eenvoudig in
het gebruik

Powered by

Meer informatie:

T +31 (0)172 23 54 44
www.vision-mobile.nl
info@infogroen.com

Handig,
altijd
online

snel als bij handmatig reinigen: de gemiddelde dagproductie ligt op 100 kuub.'

Kosten, tijd en kwaliteit

Nancy Rahman, speelplaatsbeheerder bij de gemeente Capelle aan den IJssel: 'Wij hebben geen problemen met honden- en kattenpoep, maar hebben onszelf met beleid ertoe verplicht om alle zandbakken en zandondergronden van speelplaatsen jaarlijks te reinigen van zwerfafval, blad en rondslingerende takken. Dat gebeurt in maart, maar als er later in het jaar sprake is van veel bladval, reinigen we een tweede maal. Machinaal reinigen van zandspeelplaatsen is voor ons een uitkomst. We sparen twee mankrachten uit. Een zeefmachine zeft een stuk verfijnder dan wij voorheen deden. Ook kleine blaadjes en de wat grovere stenen worden eruit gezeefd. Het scheelt ook tijd; de zeefmachine is een stuk sneller. Omdat we geen zand meer hoeven te kopen om aan te vullen, maken we minder kosten.'

Populair

De GKB-zandzeefmachine staat nooit stil. 'Hij is altijd aan het werk of onderweg naar een klus', vertelt Balvert. 'In verschillende gemeenten hebben we een overeenkomst om het zand jaarlijks te reinigen. De zandzeefmachine heeft het afgelopen seizoen bijna non-stop gewerkt. Ook door andere gemeenten wordt er veel naar gevraagd.'

Weinig dierenpoepbeleid

Naast speelplaatsen moeten gemeenten ook hondenuitlaatplaatsen en – helaas – straten, parken, groenstroken en weigjes reinigen van uitwerpselen van huisdieren. Wat echter opvalt in de enquête van Stad + Groen, is dat twee derde van de onder-vraagde gemeenten zegt dat er bij hen geen beleid bestaat voor katten- en hondenpoep in relatie tot speeltuinen. Een derde heeft dat wel, in de vorm van verboden voor honden op speelplaatsen, periodiek terugkerende zandreiniging, extra reiniging op overlastplekken en het stimuleren van burgers om extra toezicht te houden en om kleine zaken zelf schoon te maken en te houden. Totaalconcept voor schone openbare ruimte 'Speciaal voor gemeenten die niets op papier hebben staan voor het beheersen van het hondenpoepprobleem in de openbare ruimte, hebben we Apport ontwikkeld', vertelt Balvert. 'Maar ook gemeenten die een hondenpoepbeleid hebben vastgelegd in hun APV laten qua handhaving soms een jojo-effect zien: ze besteden er een tijdje aandacht aan, maar na verloop van tijd verslapt deze aandacht. Dan is het beter om het uit te besteden.'

Maatregelen

Balvert legt uit waar een hondenbeleid uit zou moeten bestaan: 'De hondenuitlaatplaatsen moeten zodanig zijn ingericht dat de reinigingsmachines overal goed bij kunnen. De verharde weg naast een uitlaatplek moet circa 1,50 meter breed zijn. Dan kan de poepzuigmachine de hondenvoorzie-

ning goed schoonmaken. In het beheer moet men stevast extra aandacht besteden aan looproutes tussen woningen en hondenvoorzieningen, waar vaak meer hondenpoep ligt dan op andere plaatsen in de wijk. Op plekken waar men verplicht is hondenpoep op te ruimen en langs bekende poeproutes kan men het beste voldoende hondenpoepafvalbakken met speciale hondenpoepsticker plaatsen, in combinatie met een hondenpoepzakjesdispenser. Dit stimuleert hondeneigenaren om de poep op te ruimen. Verder valt of staat succesvol hondenpoepbeleid met het constant monitoren van de resultaten. Zijn de poepvrije zones inderdaad poepvrij? Zijn er voldoende voorzieningen rond de hondenplekken? Er moet op vaste momenten gemeten en gecontroleerd worden. Tot slot moet de gemeente de burgers op de hoogte houden van het beleid en goed luisteren naar heersende onvrede. Het totaalconcept Apport neemt al deze taken op zich.'

Hondenpoepzuiger

GKB Groep heeft de hondenpoepzuiger ontwikkeld die het bedrijf inzet binnen het Apport-concept. Aan de machine zit een zuigarm van 4,5 meter, waardoor vanaf de verharde weg tot een flink eind verderop kan worden gereinigd. De zuigmond is 75 centimeter breed en kan worden verwisseld voor een zuigmond voor verharde ondergronden. Balvert: 'Vroeger werd gezogen met een ronde buis. Nu bestaat de zuigmond uit vier van deze buizen naast elkaar. Daarmee kan de hondenpoepzuiger in de breedte veel meer reinigen. De zuigkracht van de machine is heel groot, 125 kilometer per uur, onder meer door vier turbowaaiers. De bestuurder kan de zuigarm vanuit zijn cabine heel makkelijk aansturen door middel van een joystick. De voorraadbunker kan hij ook vanuit de cabine legen.'

De hondenpoepzuiger heeft een lange arm, waarmee hij een grote oppervlakte kan reinigen.

Be social

Scan of ga naar:

www.stad-en-groen.nl/artikel.asp?id=41-6415

Bezoek Stierman de Leeuw.

- uitgebreid assortiment
- hoogwaardige merken
- distributie exclusieve merken
- onderdelen deels uit voorraad
- goede service
- correctie garantie-afhandeling
- onderdeel van Royal Reesink

Terrazza MC®
Innovators in green cleaning technology

Bezoek ons op de
Groene Sector
Beurs
10 - 12 januari
Hardenberg
Hal 6 stand 631

Stierman de Leeuw
Woudhuizermark 79
7325 AC Apeldoorn

www.stiermandeleeuw.nl
info@stiermandeleeuw.nl
0575 599999

Een speelplek met een luchtje

Is poep op de speelplek een probleem?

Bij spelen zijn niet alle risico's uit te sluiten. Wel worden de mogelijke ernstige gevolgen bij spelen vaak enorm veel groter voorgesteld dan de werkelijke risico's. Zo is honden- en kattenpoep op speelplaatsen met enige regelmaat een dankbaar onderwerp voor de media: grote koppen over de risico's van infecties, ziektebeelden uitgebreid in beeld, de gemeente aan de schandpaal, zandbakken en zandondergronden die worden genoemd als bron van verderf.

Auteur: Johan Oost (OBB Ingenieurs)

Poep op de speelplek is een probleem waar we niet omheen kunnen. Uit een onderzoek van Stad + Groen blijkt dat bijna 80% van de gemeenten hierover meer dan tien meldingen per jaar krijgt; een derde zelfs nog meer. Tijd voor een onderzoek, dus! Waar gaan feiten over in meningen en welke afwegingen worden er gemaakt?

Spelen moet veilig zijn en spelen in uitwerpselen is

nooit fris, of het nu poep of plas van een kat, hond of ander dier betreft. Tijdens rondgangen door buurten is hondenpoep de meest gehoorde klacht van de jeugd. Hele grasvelden worden ongeschikt om op te voetballen. En de belangrijkste klacht van bezorgde ouders en grootouders: kinderen kunnen ziek worden van kattenpoep.

Het staat vast dat ontlasting van huisdieren kan leiden tot besmetting. De zandbak is een beruchte

plek, omdat die voor honden en katten erg aantrekkelijk is om in te poepen. In de poep kunnen eitjes van de spoelworm voorkomen: *Toxocara canis* van de hond, *Toxocara cati* van de kat. Zo kan de mens via kattenpoep een toxoplasmose-infectie oplopen, en bovendien ligt besmetting met *Salmonella typhimurium* op de loer.

Een veelgehoorde mening is: 'Mijn kinderen mogen niets oplopen!' Natuurlijk hoopt niemand

BOOMROOIERIJ

Van Weert Rondhout B.V.

Stop met googlen U heeft ons al gevonden!

- Bomen / beplantingen rooien
- Bomen snoeien
- Verhuur verreicher met zaagkop
- Stobben frezen
- Klepelen takhout / begroeiing
- Transport groenafval en gras
- Groenrecycling
- In- en verkoop stamhout

Heideweg 3, 5472 LC Loosbroek

Telefoon +31(0)413 - 22 41 00 • info@vanweerttrondhout.nl

www.vanweerttrondhout.nl

3 min. leestijd

ACHTERGROND

De mening van Johan Oost: 'Ik hoop van harte dat mijn dochter al eens op de een of andere manier toxoplasmose heeft opgelopen. Mocht ze later ooit zwanger worden, dan loopt mijn kleinkind tenminste geen risico.'

In het kader van het hondenbeleid en de handhaving daarvan kunnen hondenbezitters een opruimplicht opgelegd krijgen

dat zijn kind ernstig ziek wordt, maar uit bloedonderzoek blijkt dat 19% van de Nederlandse bevolking weleens besmet is geweest met spoelworm. Overigens kun je bij de drogist zonder recept antiwormtabletjes kopen, eventueel in overleg met de huisarts.

Ongeveer 40 procent van de bevolking heeft antilichamen tegen *Toxoplasma* in het bloed; dat wil zeggen dat ze tijdens hun leven met de parasiet in aanraking zijn geweest. De meesten van hen hebben daar niets van gemerkt. Het is trouwens niet bekend wie besmet is geraakt door het eten van besmet vlees of ongewassen groenten en wie besmet is geraakt via kattenpoep in de zandbak, op het grasveld, door tuinieren, via de kattenbak enzovoort. Men merkt overigens weinig van de toxoplasmose-infectie. Soms zijn er klachten over moeheid, lusteloosheid en lichte koorts. Indien een vrouw echter tijdens een zwangerschap voor het eerst met de parasiet in aanraking komt, kan het ongeboren kind geïnfecteerd raken, met zeer ernstige gevolgen.

Natuurlijk pleit Johan niet voor spelen in de poep. Maar er is nu eenmaal niet zo veel te doen aan – eventueel besmette – poep op de speelplek en het speelveld. Nog steeds is voorkomen beter dan genezen. Huisdieren moeten op tijd ingeënt worden!

In het kader van het hondenbeleid en de handhaving daarvan kunnen hondenbezitters een opruimplicht opgelegd krijgen. Uit het onderzoek van Stad + Groen blijkt dat nog niet de helft van de gemeenten een poepbeleid heeft. Wel geeft ruim 40% van de gemeenten in het onderzoek van Stad + Groen aan burgers te stimuleren een oogje in het zeil te houden.

Voor veel gemeenten leidt het poepprobleem tot het weghalen van zandbakken of worden duurdere ondergronden zonder speelwaarde toegepast, zoals rubbertegels, boomschors of gras. Maar daarmee wordt helaas niet voorkomen dat er poep op de speelplekken terecht komt. Uit het onderzoek van Stad + Groen blijkt verder dat een vijfde van de gemeenten één keer per jaar zijn zandbakken en zandondergronden reinigt door middel van zeven. Hiermee worden verontreinigingen als glas, stokjes, peuken en andere harde objecten uitgezeefd. Leveranciers van deze methode claimen dat dit bijdraagt aan het natuurlijke zelfreinigende vermogen van het zand. Dit is op zich aannemelijk, gezien de beluchting die plaatsvindt (bestrijding van anaerobe kiemen). Er zijn echter geen concrete en gerichte onderzoeken voorhanden.

'Het inenten van huisdieren (ook katten!) zou best verplicht mogen worden. Ik hoop in ieder geval dat het hondenbeleid langzamerhand duidelijk maakt dat het gewoon niet kan om je hond overal maar te laten poepen, of het nu op een speelplek is of niet.'

In de jaren 70 en 80 zijn in Rotterdam proeven gedaan met het stomen van zandbakkenzand. Daaruit bleek dat de onderzochte ziektekiemen vóór het stomen met redelijk hoge waarden aanwezig waren. Direct na het stomen waren deze waarden naar nul gedaald. Na een tot enkele dagen was er echter een explosie, waarbij tien tot honderd keer de aanvankelijke waarden werden gemeten.

De belangrijkste conclusies van dergelijke onderzoeken: het zelfreinigend vermogen van het zand is groter als het natuurlijk evenwicht in stand wordt gehouden en er een goede waterdoorlatendheid is, en bezonning (uv) draagt sterk bij aan het voorkomen van exponentiële kiemgroei.

De auteur (Johan@OBB-Ingenieurs.nl) is speelruimteadviseur bij OBB Ingenieurs.

Be social

Scan of ga naar:

www.stad-en-groen.nl/artikel.asp?id=41-6417

VACATURES

Word jij onze nieuwe collega?

VERHEIJ
Integrale
groenzorg

Verheij Integrale groenzorg groeit hard. Zo hard, dat wij talenten zoals jij hard nodig hebben. We werken elke dag met veel plezier aan innovatieve en uitdagende groenprojecten, voor nieuwe en bestaande opdrachtgevers.

Vacatures binnendienst

- Manager omgeving en participatie (HBO)
- Contractmanager (HBO)
- Calculator/Werkvoorbereider (MBO/HBO)
- Projectadministrateur (MBO/HBO)
- Planner (MBO)
- Uitvoerder groenonderhoud (MBO/HBO)

Vacatures buitendienst

- Voorman groenvoorziening
- Voorman aanleg en reconstructies
- Aanpakkers die graag in de buitenlucht werken
- Leerling hoveniers BBL en BOL
- Monteur tuin- en parkmachines
- Groenvoorzieners/hoveniers
- ZZP-ers met ervaring (o.a. machinisten)

Doeners die Denken

Word jij onze nieuwe collega? Solliciteer dan snel via:

WWW.WERKENBIJVERHEIJ.NL

Verheij Integrale groenzorg
Kweldamweg 49
Postbus 60
3360 AB Sliedrecht
T 0184 - 430 777
E info@verheijbv.nl

Hoveniers krikken kennis op tijdens Tuinprofessionaldagen

Leveranciers onderhouden nauw contact met hun klanten middels kennistweedaagse

Op 17 en 18 januari is de zevende editie van Tuinprofessionals, ditmaal in Koninklijke Burgers' Zoo in Arnhem. Inspirator en schaatser Erben Wennemars trapt af en de toegang voor tuinprofessionals is gratis. Het hoofdthema van dit jaar is 'kennis van de moderne hovenier'. Wat moet een hovenier weten om zijn bedrijf zo rendabel mogelijk te maken?

Auteur: Santi Raats

André Pes is de salesmanager van Aco. Hij onder- vond al jaren het commerciële probleem dat hij zijn klanten lastig bereiken kon. 'Wij werken als leverancier met tussenpersonen, bijvoorbeeld de retail, want onze doelgroep is heel divers: van hovenier tot stratenmaker en vijveraanlegger. Maar de handel heeft heel andere belangen dan wij, voornamelijk marges. Omdat geld daarbij een grote rol speelt, kunnen wij als leverancier ons verhaal niet goed kwijt over het product, de kwaliteit of over het juiste gebruik en onderhoud.' Ton Fontijn, die met zijn bedrijf Auga sinds 2014

een partner van Tuinprofessionals is, valt Pes bij: 'Wij waren voorheen toeleverancier van onder- delen. Dan sta je helemaal ver van de klant af. Op het moment dat de klant met productproblemen kampt, is het te laat. Om productkennis over te brengen, moet je mogelijkheden hebben om dicht bij de klant te zitten.'

Open discussies

Pes knikt. 'Meerdere van de huidige partners van Tuinprofessionals zaten met hetzelfde commerciële vraagstuk. Als oplossing hebben we in 2011 de

Tuinprofessionaldagen op poten gezet. Op deze twee aaneengesloten dagen hebben wij als leve- ranciers direct contact met onze klanten. We kun- nen in een ongedwongen setting discussies met ze aangaan die product- of verwerkingsvragen beter aan de oppervlakte brengen. Ook kunnen we alle ontwikkelingen op ons vakgebied met hen delen.' Kennisvergroting leidt tot waardevermeerdering 'De hoveniers op hun beurt zijn hier ook bij gebaat, omdat het toepassen van verworven kennis leidt tot een hogere waardering door de klant en dus tot een hogere factuuratieprijs', vervolgt Pes. 'Een

DE HUSQVARNA ACCU VOORDELEN

**NIEUWSGIERIG?
VRAAG VANDAAG NOG
EEN ACCU DEMO AAN BIJ
UW HUSQVARNA DEALER!**

www.husqvarna.com/nl

ÉÉN ACCU

Een accu voor alle machines,
efficiënt en eenvoudig in gebruik.

KOSTENBESPAREND

De hogere aanschafprijs van een
accumachine is snel terugverdiend
omdat u geen benzine meer hoeft te
kopen. Op de lange termijn
bespaart u dus veel geld.

GEEN DAMPEN, MINDER LAWAAI

Voor stiller en aangenamer werken.
Op elk moment van de dag.

‘Om kennis over te dragen, moet je dicht op de klant zitten’

Andre Pes

Ton Fontijn

specifiek voorbeeld: visualisatie is voor hoveniers erg belangrijk. Als zij een klant van het begin tot het eind kunnen meenemen in een ‘droom van een eindbeeld’, dan levert dat een goede naam op. Mensen willen van nature voor zich zien wat ze krijgen. Maar niet alle hoveniers zijn even sterk in verwachtingsmanagement. Software die het eindresultaat eenvoudig visueel kan maken, is dan een goed hulpstuk. Onze partner TSD is daar een expert in. Op de kennisdagen kunnen hoveniers meer over software te weten komen door TSD aan te spreken. Maar ook het spreken en netwerken met de andere partners van Tuinprofessionals zal hun horizon flink verbreden. De kennisdagen worden gewaardeerd; we zien de opkomst elk jaar stijgen. Vorig jaar hadden we achthonderd bezoekers; dit jaar verwachten we er duizend in totaal!

De partners

Tuinprofessionals bestaat uit een select gezelschap van negentien partners: Aco, Auga, Van den Berk Boomkwekerijen, Ecolan, Ecstyle, FelixClercx, Greenwall, In-Lite, Jub, Lageschaar vaste planten, MBI De Steenmeesters, Michel Oprey & Beisterveld, Quick Hedge, Royal Grass, Schellevis Inspiration, Stihl, TSD IT solutions, Tubag en Wienerberger. Ze zijn leveranciers op het gebied van afwateringsystemen, vijveraanleg, verlichting, bemesting, automatisering, kant-en-klare hagen, heesters, bestrating, bomen, terrasfondamenten, geluidsschermen, kunstgras en vaste planten. Pes: ‘De partners dienen niet te concurreren. Bovendien zijn voorwaarden voor het partnerschap dat de partner een A-merk heeft, beschikt over een nationale distributie en bij voorkeur marktleider is, maar dat laatste is geen harde eis. Bovendien mag elk zittend lid van Tuinprofessionals zijn veto uitspre-

ken als een nieuwe partij wil toetreden. We hebben niet kwantiteit als doel, maar streven kwaliteit na.’ Met vereende krachten hebben de partners van Tuinprofessionals een magazine uitgebracht waarin ze hun specialiteiten beschrijven. Actualiteit en praktijkproblemen
De presentaties gaan daarom niet per se over de producten van de fabrikanten, maar vooral over de actualiteit en over kennisoverdracht met betrekking tot heikale punten uit de praktijk. ‘We streven er elk jaar naar om driehonderd enquêteformulieren te ontvangen. Het belangrijkste voor de bezoekers is de kwaliteit van de lezingen. We zetten er dus vol op in om het programma zo educatief mogelijk te maken’, verklaart Pes.

Interactief tuin ontwerpen

Twee hoveniers van faam zijn door de organisatie van de Tuinprofessionaldagen uitgedaagd om voor een bepaald budget een ontwerp te maken voor de renovatie van een bestaande tuin van 140 vierkante meter: Harry Esselink en John Koomen. Pes vertelt: ‘Veel bezoekers kennen hen. Esselink en Koomen laten het publiek zien hoe ze het project aanpakken, van de briefing tot en met het krijgen van de opdracht. Ze komen tot twee totaal verschillende resultaten, maar dat geeft niet. Wel onderbouwen ze hun keuzes. Ze vragen aan bezoekers hoe zij dit zouden aanpakken en waar ze tegenaan zouden lopen. Deze interactieve sessie stimuleert hoveniers om zich bewust te zijn van de moeilijkheden in hun vak en te beseffen dat iedereen daarmee kampt en dat ze op te lossen zijn.’

Verkooptraining

In een andere workshop licht verkooptrainer Irma van Herwaarden een tipje van de sluier met betrek-

Bezoekers die een frisse neus willen halen, krijgen van gidsen een rondleiding door Burgers' Zoo

onkruid 1-2-3 weg!

GENUINE PARTS
ONDERDELEN
= LANGER LEVEN!

HETE LUCHT
INFRAROOD
STOOM

veilig systeem
milieuvriendelijk
duurzaam resultaat
lage exploitatiekosten
minimaal onderhoud
maximale prestaties

De WeedSteam is de snelle en efficiënte oplossing voor effectief en duurzaam onkruidbeheer. De 1-2-3 combinatie van zeer hete lucht, infrarode straling en stoom pakt ongewenste vegetatie grondig aan. Na enkele dagen is het behandelde onkruid verdord! Bel nu Jean Heybroek en overtuig u van de unieke kwaliteiten van de WeedSteam!

**onkruid duurzaam en 3x efficiënter
bestrijden met de WeedSteam®**

Jean **Heybroek** **GROENTECHNIEK**

kijk op www.jeanheybroek.com
voor een overzicht van ons leveringsprogramma
Jean Heybroek BV, tel. 030 - 639 46 11

Jean Heybroek
**WEED
STEAM**

De Tuinprofessionaldagen bieden ruimte om te netwerken en informeel te discussiëren.

king tot het communiceren over de offerteprijs. 'Dat lijkt op het eerste gezicht wellicht eenvoudig,' verklaart Pes, 'maar hoveniers zijn niet geschoold in verkopen. Ze zijn geschoold in "groen denken" en in plantenkennis. Na hun hoveniersopleiding besteden zij echter weinig tijd aan verdere schooling. Toch lopen hoveniers tegen onzekerheden aan als ze hun prijs aan de klant moeten doorgeven. Sommigen lopen naar binnen met de uitstraling: ik ben bang dat ik te duur ben. In de workshop krijgen ze enkele handvatten om hun zelfvertrouwen en fierheid een boost te geven.'

'Het loont voor hoveniers om zich online te profileren'

Online pr en communicatie

Ook krijgen bezoekers van de Tuinprofessionaldagen tips en adviezen voor hun pr en communicatie. 'Soms zijn websites niet meer dan een visitekaartje. Maar het loont voor hoveniers om zich te profileren met hun website en op social media. Ze kunnen scoren met mooie foto's van wat ze hebben gemaakt. Een online-marketeer geeft adviezen op de Tuinprofessionaldagen.' Een actueel onderwerp waarmee alle hoveniers te maken krijgen maar waarover de meesten nog veel te weinig kennis hebben, is chemievrije onkruidbestrijding. In 2014 studeerde de jonge tuinprofessional Mike Verheij af op dit onderwerp met een

scriptie getiteld 'Nieuwe wegen van onkruidbestrijding voor Schiphol'. Hij houdt een lezing houden over zijn bevindingen. Pes: 'De bezoekers hebben er echt wat aan om te horen over onafhankelijke onderzoeksresultaten en best practices.'

Zwemvijvers

Ton Fontijn heeft al behoorlijk wat aanmeldingen binnen van geïnteresseerden voor de zwemvijverworkshop. Tuinprofessionals heeft de Belgische 'vijverprofessor' Guido Lurquin gevraagd om te komen spreken. Fontijn wil in Lurquins lezing vooral de boodschap laten doorklinken dat je de aanleg van een vijver of zwemvijver er niet zomaar even bij kan doen, maar aan specialisten moet overlaten. 'Er bestaat geen opleiding voor het aanleggen van vijvers en zwemvijvers', licht hij toe. 'Toch zijn hoveniers veel meer gaan doen dan alleen plantjes in de grond steken. Sommigen denken, om het cru te zeggen: we leggen een stukje folie op de bodem, bestellen online via Ali Baba een pompje en dan kan het water erin! Maar de verwerkingsvoorschriften luisteren ontzettend nauw, zeker in zwemvijvers, waar met verschillende materialen en ook met stroom moet worden gewerkt. Onwetendheid kan leiden tot onveiligheid of teleurstellingen. Dan is de zwemvijver troebel of, in het ergste geval, staat de zwemmer onder stroom. Daarom gaan we met Lurquin een verdiepende workshop geven, die laat zien dat de aanleg van een vijver of zwemvijver het beste uitbesteed kan worden.'

Andere lezingen en workshops

Wat kunnen de bezoekers nog meer verwachten? Pes somt trots op: 'Een lezing over goed werkzame bodems, een hoorcollege over het bestrijden van geluidsoverlast in tuinen, een lezing over de do's-

and-don'ts bij bestraten, workshops over calculatie, over kunstgras aanleggen (waarbij de bezoekers zelf het mes ter hand nemen), over slimme montage van vlonders en terrassen, ontwerp en aanleg van buitenverlichting, gebruik van accupower, en tot slot een lezing over toppers voor schaduwtuinen, zowel bollen als vaste planten en bomen. De laatste lezing haakt in op de actualiteit van het klimaatbestendig maken van de openbare ruimte, maar ook van tuinen, die in de toekomst beter bestand moeten zijn tegen hittestress. Van den Berk, Jub Holland en Lageschaar vaste planten houden daarna een sortimentsquiz, waarbij de winnaar het prachtige dikke bomenboek van Van den Berk als prijs ontvangt.'

Rondleidingen door Burgers' Zoo

Bezoekers die even een frisse neus willen halen, kunnen buiten het Auditorium of het restaurant rondleidingen krijgen door de gidsen van Burgers' Zoo in Burgers' Desert, Burgers' Ocean en Burgers' Bush. De gidsen proberen zo veel mogelijk rekening te houden met de voorkennis van de hoveniers en vijverspecialisten.

Be social

Scan of ga naar:

www.stad-en-groen.nl/artikel.asp?id=41-6414

Eindelijk winter

Misschien is de echte crisis dus
wel dat we de effecten van
klimaatverandering nog niet ten
volle beseffen

Net als wij denken dat het niet meer koud kan zijn, is het zowaar winter geworden. Nog lang geen nieuwe ijstijd, maar je bent bijna al blij als het kwik eens een nachtje onder het nulpunt komt. De winter van 2015 kan ik me vooral herinneren omdat ik op tweede kerstdag selfies kreeg van driftig maaierende greenkeepers en fieldmanagers, die trots lieten zien hoe vol hun maaibakken waren.

De tegenvallende cijfers en de gretigheid bij inschrijvingen worden vooral verklaard door de extreme weersomstandigheden van het afgelopen voorjaar

Ook onder het nulpunt is de situatie op dit moment in aanbestedingsland. Nog steeds hoor je over bizarre uitslagen in aanbestedingen. Je zou kunnen zeggen dat dit alles te maken heeft met het staartje van de globale economische crisis. De economie draait in zijn geheel goed, maar direct van groene aannemers hoor je veel kommer en kwel. De tegenvallende cijfers en de gretigheid bij inschrijvingen worden hierbij vooral verklaard door de extreme weersomstandigheden van het afgelopen voorjaar. Dat heeft veel extra inzet van mensen gekost en dus rendement. Misschien is de echte crisis dus wel dat we de effecten van klimaatverandering nog niet ten volle beseffen. Dat we nog steeds denken dat dit een eenmalig gebeuren was. Als vakblad Stad +

Groen willen wij in ieder geval een aantal ceo's en andere betrokken stakeholders bijeenroepen om te discussiëren over dit thema. De vraag is dan niet óf er zoiets bestaat als klimaatwijziging, maar veel meer: wie betaalt de effecten van die klimaatverandering?

Enerzijds zorgt het veranderende klimaat op dit moment voor een crisis doordat calculaties van aannemers ongewisser worden. Het kan veel natter worden, maar ook veel droger. Veel heter, maar ook veel kouder. Ongewis dus, want waar moeten we mee rekenen als we een beeldbestek voor onze neus krijgen, terwijl de verantwoordelijkheid eenzijdig bij de aannemers wordt gelegd?

Met wat ik hier zeg, maak ik overigens niet alleen vrienden. Ik hoor veel andere aannemers zeggen dat hun collega's niet moeten zeuren. Ze zijn willens en weten een verplichting aangegaan en daarbij geldt: *some you win and some you lose*. Anderzijds heb ik de laatste tijd al een paar keer gehoord dat aannemers hun bestek teruggeven aan de aanbestedende partij. Klaarblijkelijk zijn we op sommige momenten zo dicht bij het afvoerputje terecht gekomen, dat de aannemer wel gedwongen wordt uit bad te stappen omdat hij anders wordt meegesleurd.

Met vriendelijk groet,

Hein van Iersel (hein@nwst.nl)
Hoofdredacteur

Be social

Scan of ga naar:

www.stad-en-groen.nl/artikel.asp?id=41-6400

De partners van

Stad+Groen

Eenvoudig en zonder moeite de volledige regie over uw boomdata.

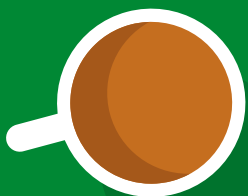
Treedash®: beter beheren, analyseren, rapporteren en presenteren.

Treedash® vist selecties van gegevens uit uw systeem en geeft deze weer op een dashboard met een digitale kaart en overzichtelijke diagrammen. Het eindeloos (en vaak ingewikkeld) selecteren in uw beheersysteem is hiermee verleden tijd!

Welke bomen zijn in een bepaalde wijk aan een snoeibeurt toe? Hoeveel bomen vormen een risico voor de omgeving? U weet het met één muisklik. Een directieraming maken voor het snoeien van alle bomen in de gemeente kleiner dan 6 meter? Eén muisklik. Werkt u met een gebiedsindeling? Eén klik op het gebied en u heeft het

totaaloverzicht, of het nu gaat om de aantallen of de kosten. Handig bij het aanvragen van offertes of maken van uw snoeibestek!

Treedash® geeft verantwoordelijken voor boombeheer de regie over de gegevens (weer terug) in handen!

> treedash.nl

tree-o-logic

boomtechnisch onderzoek & advies

T 0318 479 166 @ info@treeologic.nl | www.treeologic.nl